Begroting 2026-2029

INHOUDSOPGAVE

Begroting 2026-2029 1
Inhoudsopgave 2
Aanbiedingsbrief 4
Leeswijzer 8
Bestemming resultaat 13
Bestuur en ondersteuning 14
Veiligheid 18
Verkeer, vervoer en waterstaat 21
Economie 24
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie 28
Sociaal domein 32
Volksgezondheid en milieu 37
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing 41
Recapitulatie van baten en lasten 44
BBV Indicatoren 45
Paragrafen 47
- A. Lokale heffingen 47
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 55
- C. Onderhoud kapitaalgoederen 65
- D. Financiering 69
- E. Bedrijfsvoering 74
- F. Verbonden partijen 78
- G. Grondbeleid 82
- H. Openbaarheidsparagraaf 87
- I. Opvang vluchtelingen 89
- J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026 92

Financiële begroting en meerjarenraming 99
- Model 1: (Meerjarig) overzicht van de baten en lasten 99
- Model 2: Gronden waarop de meerjarenramingen zijn gebaseerd 100
- Model 3: Verschillen ten opzichte van vorig begrotingsjaar 102
- Model 4: Overzicht van de geraamde incidentele lasten en baten 103
- Model 5: Nieuw beleid 107
- Model 6: Meerjaren investeringsplanning 116
- Model 7: Geprognosticeerde balans 120
- Model 8: Reserves en voorzieningen 120

Model 9: Berekening EMU-saldo 124
Bijlagen 126
Bijlage 1 - Lijst verbonden partijen 126
Bijlage 2 - Lijst met gebruikte afkortingen 140
Bijlage 3 - Overzicht taakvelden 143

AANBIEDINGSBRIEF

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2026-2029 van de gemeente Krimpenerwaard. Een begroting die aansluit op de kaders zoals door u vastgesteld in de Kadernota 2026. En inclusief de bij de Kadernota vastgestelde maatregelen die we als gemeente hebben moeten treffen naar aanleiding van de korting op het gemeentefonds. Hierover is in deze programmabegroting centraal inzicht en extra toelichting gegeven in paragraaf J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026.

Ook de periode vanaf 2026 kenmerkt zich nog door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen die impact hebben op het werk van ons als gemeente. De inflatie lijkt wat te temperen, maar gezien de ontwikkelingen in de (wereld)politiek is er nog altijd veel onzekerheid over de stabiliteit van de wereldeconomie. Landelijk gezien heeft de val van het kabinet geleid tot nieuwe verkiezingen. Het demissionaire kabinet, dat nu minder slagkracht heeft, stelt belangrijke beslissingen uit. De bestuurlijke en financiële verhoudingen tussen landelijke en lokale overheden zullen pas na de verkiezingen en de op basis daarvan te vormen regering, duidelijker worden.

Collegeprogramma Vitaal Vooruit
Naast de landelijke verkiezingen staan we in 2026 ook voor gemeenteraadsverkiezingen. 2026 is dan ook het laatste jaar waarin gewerkt wordt aan de doelstellingen uit het collegeprogramma Vitaal Vooruit. Daarbij ligt de focus op de uitvoering van de inspanningen uit de in de afgelopen jaren vastgestelde beleidsdocumenten en vindt u conform de Kadernota 2026 relatief weinig nieuwe beleidsinspanningen. Dit alles met het oog op een vitale toekomst voor onze inwoners, samen met deze inwoners, maar ook met andere maatschappelijke partners, bedrijven en mede overheden

Sociaal domein
Ook binnen het sociaal domein staat 2026 in het teken van uitvoering geven aan diverse elementen die de afgelopen jaren een belangrijke rol hebben gespeeld in de transformatie van het sociaal domein. De deskundigencommissie Van Ark heeft met het rapport Groeipijn een duidelijk signaal gegeven over de beweging die noodzakelijk is om (met name) de jeugdzorg in Nederland houdbaar te houden en wij geven hier lokaal kleur aan. Ook de maatregelen vanwege de korting op het gemeentefonds passen binnen deze kaders. We zijn dan ook blij dat we hier samen met uw raad onze visie op de noodzakelijke maatregelen vanuit de inhoud hebben kunnen vaststellen.
Per 1 januari 2025 heeft de regionale werkorganisatie de formele status van een gemeenschappelijke regeling gekregen. Hiermee zijn de werkzaamheden binnen het sociaal domein die we regionaal beleggen beter geborgd en kan er op een meer formele manier sturing vanuit uw raad plaatsvinden op de werkzaamheden die binnen de regeling plaatsvinden. In 2026 ligt ook daar een belangrijke taak om mee te bewegen in de gewenste maatschappelijke ontwikkelingen en ook een doorontwikkeling te maken in monitoring en efficiency.

Gemeentekantoor
Het jaar 2026 zal daarnaast in het teken staan van de afronding van de bouw en de verhuizing naar het nieuwe gemeentekantoor. Na jaren van voorbereiding en bouw is dit een grote mijlpaal voor inwoners, bestuur en organisatie. Het nieuwe gemeentekantoor biedt onze organisatie de kans de dienstverlening nog verder te verbeteren, beter samen te werken en een toekomstbestendig en duurzaam onderkomen te bieden voor onze medewerkers. Ook brengt het voor onze inwoners alle elementen waarvoor zij ons als eerste overheid nodig hebben bijeen. Deze grote stap voor onze gemeente is ook broodnodig om de dienstverlening op peil te kunnen houden. Als organisatie hebben we, zoals de A&O monitor al jaren laat zien, weinig vet op de botten en doen we met minimale middelen het maximale voor onze inwoners. De druk op de arbeidsmarkt maakt dat we realistisch moeten zijn in de verhouding tussen ambitie en druk op de organisatie.

Gemeentefinanciën
Het meerjarig toekomstbeeld op het gebied van de gemeentefinanciën is al enkele jaren uiterst negatief. De meicirculaire 2025, op basis van de Voorjaarsnota, heeft enige lucht gegeven, maar er zijn nog steeds structurele oneffenheden in de verhouding tussen overgedragen taken en daarbij behorende financiering. Het gaat daarbij niet langer alleen om geld, maar veel meer om de balans tussen taken en middelen. In de afgelopen 2 jaar hebben wij met uw raad een intensief traject doorlopen om te komen tot een gebalanceerd, realistisch en inhoudsgedreven pakket aan maatregelen die het onze gemeente mogelijk maken om voor de lange termijn de juiste keuzes te maken. Dit maakt ook dat we, afwijkend aan het VNG advies, er gezamenlijk voor hebben gekozen ons vizier te richten op het structureel sluitend maken van de jaarschijf 2029 en niet de jaarschijf 2026. Dit geeft ons de tijd om maatregelen te treffen die aansluiten bij de visie die we als gemeente hanteren, realistisch zijn en goed ingebed kunnen worden in de dagelijkse operatie. Wij danken uw raad voor de wijze waarop het traject van de afgelopen jaren doorlopen is.
Om de komende jaren de uitwerking van de maatregelen goed te kunnen monitoren is er in paragraaf J. Maatregelen vanwege korting Gemeentefonds 2026 een integraal overzicht opgenomen van de set aan maatregelen en geven we daar inzicht in de structurele effecten en de incidentele investeringen en/of kosten die nodig zijn om de structurele effecten te bewerkstelligen. Bij de jaarrekening en begroting zullen wij u via deze paragraaf informeren over de voortgang en eventuele risico's die gepaard gaan met de maatregelen zullen ook opgenomen worden in paragraaf B. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Cijfers
Ten opzichte van de kadernota 2026 laten de meerjarige structurele saldi op hoofdlijnen het volgende verloop zien. Voor een nadere toelichting op de cijfers verwijzen wij u naar de leeswijzer en de modellen achterin deze begroting.

Bedrag x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Actuele saldi na mutaties meicirculaire 2025 - cf RIB 10 juni 2025 (a)	**-2.676**	**-2.765**	**-4.437**	**-3.136**
Mutaties o.b.v.:				
-Amendementen kadernota 2026	369	409	250	250
-2e Tussentijdse rapportage 2025 (excl. Meicirculaire)	-914	-928	-678	-718
-Collegeprogramma	-158			
-Ontwikkelingen	588	1.348	775	954
Totaal van mutaties (b)	**-116**	**829**	**347**	**486**
Saldo begroting 2026 (a+b=c)	**-2.793**	**-1.936**	**-4.091**	**-2.651**
Dekkingsplan				
-Inzet bezuinigingsmaatregelen (d)	802	1.526	2.220	2.667
Saldo begroting na dekkingsplan (c+d)	**-1.991**	**-410**	**-1.871**	**17**
Waarvan incidenteel	598	179	51	30
Structureel saldo begroting 2026	**-1.393**	**-231**	**-1.820**	**47**

-/- is nadeel/lasten

Vooruitlopend op besluitvorming door uw raad zijn de financiële gevolgen van de 2e tussentijdse rapportage 2025 meegenomen in de meerjarencijfers van deze begroting. Zoals meermaals met u gedeeld staat onze gemeente de komende jaren voor grote investeringsopgaven. Ook voor de lasten die voortvloeien uit de hiermee gemoeide investeringsaanvragen geldt dat deze zijn opgenomen in deze begroting. Dit is in lijn met de systematiek van voorgaande begrotingen. In deze begroting is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van de septembercirculaire 2025. Hierover wordt u, zoals gebruikelijk, separaat geïnformeerd.

Structureel sluitende begroting
In bovenstaande tabel is te zien dat de jaarschijf 2029 structureel sluitend is. Dit is met name gerealiseerd door inzet van de door uw gemeenteraad gekozen en geprioriteerde bezuinigingsmaatregelen. In de jaren tot en met 2028 is weliswaar nog sprake van tekorten, maar inzet van de maatregelen heeft de tekorten verminderd ten opzichte van het vertrekpunt na de meicirculaire 2025.

Surplus Algemene reserve vrij vermogen
In de begroting 2025 was de solvabiliteit meerjarig nog <20%. Door inzet van het instrument MIP sluiten geplande investeringen en benodigde liquiditeit beter op elkaar aan, waardoor de financieringsbehoefte in deze begroting is gedaald. Weliswaar staat de solvabiliteit nog steeds onder druk, maar blijft deze vooralsnog >20%. Op grond van de hieraan gestelde voorwaarden (voldoende ruimte in de Algemene reserve vrij vermogen en solvabiliteit >20%) is inzet van 10% van het surplus van de Algemene reserve vrij vermogen in 2029 toegestaan.

Het voorstel is echter dit nu niet te doen. Hier zijn verschillende redenen voor. Ten eerste zijn de structurele nadelige gevolgen van de septembercirculaire nog niet meegenomen in de begroting. Ten tweede zijn er, zoals toegelicht in deze begroting, diverse ontwikkelingen en onzekerheden die er ongetwijfeld voor zorgen dat we ook in de komende jaren nog een extra beroep op de reserve moeten doen. Tenslotte willen we een volgende raad en college niet opzadelen met een (te) lage Algemene reserve vrij vermogen, terwijl er met de ingezette maatregelen voldoende andere dekkingsmogelijkheden zijn. Het inzetten van de 10% dekking in 2029 ten gunste van de ingezette maatregelen betekent namelijk ook additionele onttrekkingen uit de algemene reserve in de jaren tot 2029.

Opbouw begroting
Evenals in voorgaande begrotingen starten we met een leeswijzer, gevolgd door een dekkingsplan. Daarna volgen de verplichte onderdelen: de beleidsbegroting met daarin de programma's, de indicatoren, de paragrafen en tenslotte een aantal financiële modellen en bijlagen.

Burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard
de secretaris, de burgemeester,

J. Hennip Ir. J. Beenakker

LEESWIJZER

Uitgangspunten
Op 15 juli jl. is de kadernota 2026 door uw gemeenteraad vastgesteld. De hierin opgenomen kaders zijn als uitgangspunt gehanteerd bij het opstellen van de begroting 2026-2029. Bij de behandeling van de kadernota heeft uw gemeenteraad keuzes gemaakt voor inzet en prioritering van maatregelen om te komen tot een structureel sluitende begroting. Deze maatregelen zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting. Daarnaast vormen de structurele gevolgen van de 2e tussentijdse rapportage 2025, met daarin onder andere de gevolgen van de meicirculaire 2025, een belangrijk onderdeel van deze begroting. Ook is, zoals hieronder toegelicht, nog een aantal andere ontwikkelingen in de begroting verwerkt.

Cijfermatige mutaties ten opzichte van de kadernota 2026
Ten opzichte van de in de kadernota 2026 gepresenteerde meerjarensaldi zijn er diverse aanpassingen die leiden tot de nieuwe meerjarige begrotingssaldi. In onderstaande tabel staan de betreffende aanpassingen opgenomen. Onder de tabel worden ze kort toegelicht.

x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Saldo kadernota 2026 - geamendeerd	**-3.419**	**-2.769**	**-4.404**	**-3.104**
Mutaties:				
meicirculaire 2025	7.352	6.866	4.023	4.485
Waarvan al opgenomen in kadernota 2025	-6.240	-6.453	-3.806	-4.267
Actuele saldi na mutaties meicirculaire 2025 (a)	**-2.307**	**-2.356**	**-4.187**	**-2.886**
Mutaties na kadernota:				
2e tussentijdse rapportage 2025 (excl. Meicirculaire) (b)	**-914**	**-928**	**-678**	**-718**
Collegeprogramma				
Totaal	*-308*			
-meegenomen in kadernota 2026	*150*	-	-	-
Totaal collegeprogramma (c)	**-158**	**-**	**-**	**-**
Ontwikkelingen				
-Inflatiecorrectie	*221*	*207*	*231*	*233*
-Personele lasten	*251*	*179*	*79*	*-60*
-Bijdrage GR'en	*546*	*508*	*433*	*595*
-Kapitaallasten	*1.066*	*353*	*67*	*-262*
-Financieringslasten	*-104*	*47*	*-39*	*-104*
-Opbrengst belastingen/leges/overig	*-161*	*100*	*79*	*333*
-Opbrengst afval, riolering	*69*	*93*	*58*	*393*
-Overige mutaties	*-511*	*-82*	*-82*	*-124*
-Correcties voor incidenteel	-789	-56	-51	-51
Totaal van ontwikkelingen (d)	**588**	**1.348**	**775**	**954**
Mutatie t.o.v. actuele saldi (b+c+d=e)	**-484**	**420**	**97**	**236**
Saldo begroting 2026 (a+e=f)	**-2.791**	**-1.936**	**-4.091**	**-2.651**
Inzet bezuinigingsmaatregelen				
Maatregelen structureel sluitende begroting	2.237	2.262	2.760	3.318
Waarvan reeds in begroting verwerkt	-1.435	-736	-540	-651
Frictiekosten bezuinigingsmaatregelen	-761	-616	-181	-35
Dekking frictiekosten	761	616	181	35
Totaal nog in te zetten bezuinigingsmaatregelen (g)	**802**	**1.526**	**2.220**	**2.667**
Saldo begroting na dekkingsplan (f+g)	**-1.989**	**-410**	**-1.871**	**17**

-/- is nadeel/lasten

2e Tussentijdse rapportage 2025

De structurele gevolgen van de 2e tussentijdse rapportage 2025 zijn verwerkt in de cijfers van de voorliggende begroting. In deze rapportage zijn onder andere de structurele gevolgen van de meicirculaire 2025 meegenomen. In de kadernota 2026 en de daaropvolgende memo was al rekening gehouden met voordelige effecten uit de meicirculaire. Daarom wordt het saldo van de 2e Tussentijdse rapportage bovenstaand gepresenteerd zonder de effecten van de circulaire. Door middel van een raadsinformatiebrief (RIB) van 10 juni jl. bent u geïnformeerd over de financiële effecten van de meicirculaire 2025.

Collegeprogramma
De financiële vertaling van de inspanningen uit het collegeprogramma is verwerkt in deze begroting. Per programma is een toelichting opgenomen van de inspanningen en daaraan gekoppelde middelen.

Ontwikkelingen
Er is sprake van een aantal ontwikkelingen in zowel de lasten als de baten die vanaf 2026 in de begroting zijn verwerkt. De gepresenteerde bedragen betreft de afwijkingen ten opzichte van de in de kadernota 2026 reeds meegenomen bedragen. Het gaat onder andere om de volgende mutaties.

- *Inflatiecorrectie*
  Op basis van de meicirculaire 2025 is voor 2026 rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,7%. Vooruitlopend op de circulaire was in de kadernota 2026 al gerekend met een bedrag voor inflatiecorrectie van € 2,5 miljoen. Op basis van de onderliggende cijfers in de begroting is nu rekening gehouden met een bedrag aan inflatiecorrectie van ca. € 2,3 miljoen.

- *Personele lasten*
  De personele lasten zijn verwerkt conform de nieuwe cao voor gemeenten, die eerder dit jaar is vastgesteld. De loonsom die als basis is gebruikt voor de berekening komt lager uit dan waarmee in de kadernota is gerekend, waardoor stijging van de salarislasten in met name 2026 lager uitvalt. In de jaren erna nemen de personele lasten toe als gevolg van onder andere stijging van periodieken.

- *Bijdrage gemeenschappelijke regelingen*
  In de kadernota is gerekend met een stijging van de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen met gemiddeld 2,25%. Daarnaast zijn binnen de Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) afspraken gemaakt over inzet van besparingen binnen de betreffende gemeenschappelijke regelingen. Deze besparingen leiden per saldo tot lagere bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen.

- *Kapitaallasten*
  De kapitaallasten (rente en afschrijvingen) zijn bijgesteld naar aanleiding van aanpassing van de staat van investeringen op basis van onder andere de jaarrekening 2024 en de kadernota 2026. Het betreft zowel voor- als nadelige mutaties. Onderdeel hiervan zijn ook de mutaties op de kapitaallasten binnen de gesloten complexen van afval en riolering. Deze worden verrekend met de tarieven en zijn daardoor niet van invloed op het saldo van de begroting. De lagere kapitaallasten zijn het gevolg van het aanpassen van de jaarschijven waarin geplande investeringen gereed zijn. De investeringen zoals opgenomen in het meerjareninvesteringsplan (zie ook model 6) zijn hierin meegenomen.

- *Financieringslasten*
  Ten opzichte van de in de kadernota gehanteerde verwachtingen en uitgangspunten zijn de financieringsbehoefte en daarmee gemoeide laste geactualiseerd. Dit leidt tot een relatief kleine bijstelling van de jaarlijkse lasten. Voor meer inzicht hierin verwijzen wij u naar de paragraaf Financiering.

- *Opbrengst belastingen/leges/overig*
  In de kadernota is rekening gehouden met toename van de opbrengsten voor onder andere leges en belastingen met ca. € 900.000 structureel. Meerjarig is sprake van een toename van het areaal bij de opbrengst OZB.

- *Opbrengst afval, riolering*
  Meerjarig stijgen de kapitaallasten voor afval en riolering. Vooralsnog wordt dit verrekend met de betreffende egalisatievoorzieningen. Per saldo is dit budget neutraal voor de begroting. De gestegen lasten zijn onderdeel van het kopje kapitaallasten.

- *Overige mutaties*
  Dit betreft meerdere incidentele en structurele aanpassingen en aanvragen. Voor een toelichting op de aanvragen verwijzen wij naar model 5 – Nieuw beleid.

- *Correcties voor incidenteel*
  Om tot een structureel saldo van de begroting te komen corrigeren we het begrotingssaldo jaarlijks voor de incidentele posten. In bovenstaand overzicht draaien we nu eerst de correctie vanuit de meerjarenbegroting 2025 en 1e Tussentijdse rapportage 2025 terug. In de aanbiedingsbrief bij deze begroting presenteren wij u het bijgestelde incidentele saldo binnen deze begroting. Een toelichting op de betreffende posten is opgenomen in model 4 - overzicht van geraamde incidentele lasten en baten.

Inzet bezuinigingsmaatregelen
Eerder dit jaar heeft uw gemeenteraad ingestemd met de inzet van een lijst van bezuinigingsmaatregelen om te komen tot een structureel sluitende meerjarenbegroting 2026-2029. Een deel hiervan is al rechtstreeks meegenomen in de cijfers van de begroting. Om de begroting in de jaarschijf 2029 te sluiten wordt ook het resterende deel van deze lijst van bezuinigingsmaatregelen nu ingezet. Voor een uitgebreide toelichting op de bezuinigingsmaatregelen verwijzen u naar paragraaf J. Maatregelen vanwege gemeentefonds 2026.

Opbouw begroting
De opbouw van de begroting is voorgeschreven en is dan ook in lijn met voorgaande jaren. Het eerste onderdeel is de beleidsbegroting. Hierin zijn de programma's, BBV indicatoren en paragrafen opgenomen.

Programma's
Alle programma's kennen een uniforme opzet. Er wordt gestart met een inleidende tekst met daarin een korte toelichting op de inhoud van het betreffende programma en een toelichting op de belangrijkste landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen die we voor dit programma zien voor de komende periode. Vervolgens zijn de onderdelen uit het collegeprogramma per programma opgenomen. Dit is de vertaling van de ambities uit het door uw raad vastgestelde coalitieakkoord. De ambities uit het collegeprogramma zijn uitgewerkt naar doelen, indicatoren, inspanningen en exploitatielasten. In het programma is aangegeven of sprake is van incidentele dan wel structurele kosten voor de jaarschijf 2026. De structurele kosten zijn ook verwerkt in de cijfers van de jaarschijven 2027-2029 die in de begroting zijn opgenomen. Deze systematiek betekent dat investeringsbedragen voor 2029 en hieruit voortvloeiende kapitaallasten niet expliciet in het betreffende programma staan opgenomen. De kapitaallasten maken onderdeel uit van de komende jaarschijven in het financieel overzicht per programma. De investeringen zijn opgenomen in het meerjarig investeringsprogramma (model 6).
Het totale werkpakket van de gemeente kan worden opgedeeld in nieuwe speerpunten uit het collegeprogramma en overige, zogenaamde going concern, taken. In het financiële overzicht dat per programma wordt gepresenteerd, zijn de volledige lasten en baten per programma opgenomen. Inhoudelijk gaan wij in de programma's alleen expliciet in op de onderdelen uit het collegeprogramma voor komend jaar. Hierover rapporteren wij gedurende 2026, door middel van de geëigende planning & control documenten, aan u. Voor de overige onderdelen geldt dat wij alleen in financiële zin verantwoording afleggen.

Indicatoren
In de programma's zijn indicatoren opgenomen die behoren bij onze ambities en doelstellingen. Op deze indicatoren sturen wij door middel van beleid actief. Daarnaast zijn gemeenten op grond van het BBV verplicht een basisset met overige indicatoren te presenteren. Een overzicht hiervan is opgenomen na de programma's vanaf pagina 52.

Paragrafen
Met ingang van het jaar 2023 zijn er 8 verplicht voorgeschreven paragrafen. De Openbaarheidsparagraaf is er als laatste verplichte bijgekomen. In artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

Daarnaast staat het de gemeente vrij om naar eigen inzicht paragrafen toe te voegen om een bepaald onderdeel van de begroting nader toe te lichten. Sinds de jaarrekening 2022 kiezen wij er voor om een aparte paragraaf Opvang vluchtelingen op te nemen. Aangezien dit thema nog steeds actueel is, nemen we deze paragraaf ook weer op in deze begroting. Daarnaast hebben we in aansluiting op het vanuit de VNG ontvangen begrotingsadvies 2025-2028 een paragraaf 'Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026' opgenomen. Hierin kunnen de maatregelen worden beschreven die we moeten nemen of voornemens zijn te nemen om de verwachte financiële gevolgen van de kortingen door het Rijk het hoofd te kunnen bieden. Indien alle gemeenten dit op een min of meer soortgelijke wijze inzichtelijk maken, ontstaat landelijk een goed totaaloverzicht van de keuzes die gemeenten moeten maken.

Het tweede deel van de begroting is de financiële begroting en meerjarenraming met een aantal verplichte financiële modellen en bijlagen.

BESTEMMING RESULTAAT

Tot en met de jaarschijf 2028 laat de begroting tekorten zien. In 2029 is sprake van een positief saldo van € 17.000. In lijn met voorgaande begrotingen is ook in deze begroting incidenteel een beroep gedaan op bestemmingsreserves en de Algemene reserve vrij vermogen. In onderstaande tabel is dit weergegeven.

Bedrag x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Saldo begroting voor incidentele inzet reserves	-4.429	-1.670	-2.155	-16
Incidentele inzet reserves:				
Duurzaamheid	361	361	28	28
Omgevingsplannen	-50	-50	-50	-50
WGA claim	-40	-40	-40	-40
Onderwijshuisvesting	-470			
Sport	49	43	39	39
Strategische verwerving	13			
Egalisatiereserve ICT	-705			
Sociaal domein	433			
Bedrijfsvoering	58			
Begraven	21	21	21	21
Degeneratievergoeding	540		-	-
Gebiedsprocessen	200		-	-
Grondexploitatie	115	137		-
Algemene reserve	1.915	788	286	35
Totaal incidentele inzet reserves	**2.440**	**1.260**	**284**	**33**
Saldo begroting	**-1.989**	**-410**	**-1.871**	**17**

-/- is nadeel/lasten

Voorgesteld wordt de negatieve saldi voor de jaren 2026-2028 te onttrekken aan de Algemene reserve vrij vermogen en het positieve saldo in 2029 hieraan toe te voegen. Op deze wijze houden we goed inzicht in de werkelijk beschikbare ruimte binnen de Algemene reserve.

Saldo Algemene reserve vrij vermogen

Het saldo van de Algemene reserve vrij vermogen is beschikbaar om eventuele toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen. Deze reserve geeft meerjarige het volgende beeld.

Bedrag x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Stand 1-1	31.802	12.529	11.331	9.174
Mutatie saldo begroting	-1.989	-410	-1.871	17
Overige mutaties	-1.916	-788	-286	-35
Claims:				
Weerstandsvermogen	-4.060	-	-	-
Oekraïne	-6.420	-	-	-
Algeracorridor	-3.830	-	-	-
Amendement A19-20 Herbestemmen reserve ontwikkeling kernen	-958			
Overige mutaties	-100			
Totaal claims	**-15.368**	**0**	**0**	**0**
Saldo na inzet claims	**12.529**	**11.331**	**9.174**	**9.156**

-/- is nadeel/lasten

Voor een totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen verwijzen wij u naar model 8.

BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Dit programma behandelt de overkoepelende taakvelden van het bestuur, de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie en de relatie tussen de burger en het bestuur van de gemeente Krimpenerwaard. Betrokken en betrouwbaar in dienstverlening staan hierin centraal. De gemeente Krimpenerwaard staat voor een uitstekende dienstverlening. Speerpunten zijn betrouwbaar, snel, digitaal waar het kan en op maat waar nodig of gewenst.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor burgerzaken, bestuurlijke samenwerking, ondersteuning van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

Ontwikkelingen Bestuur en ondersteuning 2026

Algemene (landelijke/regionale) ontwikkelingen

Gemeenten zijn voor het grootste deel van hun inkomsten afhankelijk van het rijk. Als dat minder wordt, merken gemeenten dat meteen. Er is een nieuwe financieringssystematiek voor het gemeentefonds aangekondigd en vooruitlopend daarop een korting vanaf 2026 op het gemeentefonds doorgevoerd. Tot een nieuwe systematiek is het nog niet gekomen waardoor er landelijk sprake is van het zogenaamde ravijnjaar 2026.

In 2024 heeft het wetsvoorstel voor aanpassing van de Algemene wet bestuursrecht (Awb): de Wet versterking waarborgfunctie Awb, voor consultatie voorgelegen. Het wetsvoorstel moet het wetgevingstraject nog verder doorlopen. De verwachting is dat dit wetsvoorstel in 2026 in werking zal treden. De VNG voorziet dat de bijkomende kosten voor de uitvoering van deze wet hoger zullen zijn dan de mogelijke besparingen, wat resulteert in hogere structurele uitvoeringskosten.

De vaststelling van de Cyberbeveiligingswet (cbw) en het daarmee samenhangende Cyberbeveiligingsbesluit (cbb) en wijzigingen in de BIO2 is vertraagd en wordt nu medio 2026 verwacht. De implementatie van deze wet en bijbehorend besluit zullen capaciteit en middelen vragen waarbij er nog altijd geen aanleiding is te verwachten dat we hiervoor het Rijk gecompenseerd zullen worden.

2026 wordt een jaar waarin de lokale politiek in de belangstelling staat. Op 18 maart vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Dit leidt veelal tot een drukke en hectische periode voor raadsleden, college en ambtelijke organisatie.

Lokale ontwikkelingen

Om de grote financiële opgave voor onze gemeente het hoofd te kunnen bieden, is een traject gestart om voldoende mogelijkheden te inventariseren om de meerjarenbegroting 2026 structureel in evenwicht te kunnen. Bij de behandeling van de kadernota 2026 zijn hiertoe door uw gemeenteraad keuzes gemaakt en is een prioritering vastgesteld. Afhankelijk van de betreffende keuze loopt de implementatie en uitwerking ervan door in de komende jaren.

Om dienstverlening te verbeteren is er een tweetal ontwikkelingen die we in onze gemeente kunnen gebruiken en onderzoeken. Naast de algemene burgerpeiling en enquêtes kan de klanttevredenheid ook gemeten worden nadat er een klantcontact is geweest: de direct-klantcontact meting. Op enkele onderdelen passen we dit al toe. Uit deze metingen komt gerichtere (verbeter) informatie. Daarnaast is proactieve dienstverlening een ontwikkeling waarop we ons kunnen oriënteren. Bij proactieve dienstverlening wacht de gemeente niet tot de inwoner iets (aan)vraagt, maar neemt zij zelf het initiatief om iets te doen/ toe te kennen. Dit op basis van de informatie waarover wij al beschikken. Bij deze ontwikkeling zijn we afhankelijk van andere overheidsinstanties en ICT-oplossingen die landelijk gecoördineerd worden.

In 2026 krijgt de doorontwikkeling/versterking van de regio Midden-Holland concreet gestalte door de inrichting van de nieuwe governance, het opstellen van de strategische agenda en jaarplannen, de inrichting/huisvesting van het regiobureau en de aanstelling van een nieuwe directeur.

Tenslotte werken we samen met andere overheden aan de voorbereiding en uitvoering van de Regiodeal 2026–2029. Dit vertaalt zich in meerdere projecten over de verschillende programma's heen.

Dienstverlening: Inwoner centraal

AMBITIE	Het is onze ambitie dat inwoners, ondernemingen en organisaties ook echt een verschil gaan merken in onze dienstverlening. We denken vanuit onze inwoners en streven naar meer nabijheid. We richten ons met name op zoveel mogelijk persoonlijk contact tussen bestuur, inwoners, organisaties en ondernemers. We zetten in op het eenvoudiger en sneller aanvragen van (digitale) producten en diensten.
ER-DOEL	We werken proactief aan een dienstverlening die meer op de vraag gericht is.
WE METEN	De klanttevredenheid via KlantinFocus.
	Algemene indicator is de driejaarlijkse burgerpeiling.
INSPANNINGEN 2026	We meten de klanttevredenheid van enkele diensten direct na de uitvoering en verstrekking van onze diensten en producten. De uitkomsten worden verwerkt in het verbeteren van onze werkprocessen.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	Als de vraag naar onze dagelijkse dienstverlening toeneemt, zetten we meer mensen in op de uitvoering.
	Datagedreven dienstverlening wordt al op kleine schaal toegepast. We meten dan direct na uitvoering van onze diensten, producten en klantcontact de klanttevredenheid. In 2026 breiden we de pilots uit naar de organisatieonderdelen waar dat van toegevoegde waarde is.
MIDDELEN 2026	-

Burger- en overheidsparticipatie

AMBITIE	Betere en meer gedragen besluitvorming door burger- en overheidsparticipatie.
ER-DOEL	We betrekken inwoners en ondernemers meer en beter bij initiatieven.
WE METEN	Het al dan niet realiseren van het digitaal participatieplatform.
	Het aantal ontwikkelde participatie-instrumenten.
	Het aantal burger- en overheidsparticipatietrajecten per jaar via het platform.
INSPANNINGEN 2026	De beleidswijzigingen na de evaluatie uit 2025 verwerken we in onze werkprocessen en trainingen.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We organiseren burger- en overheidsparticipatie als vast onderdeel van beleid, initiatieven en projecten.
MIDDELEN 2026	-

Realisatie nieuw gemeentekantoor

AMBITIE	Het realiseren van een nieuwe huisvesting voor de gemeentelijke organisatie, gunstig gelegen en goed bereikbaar voor alle inwoners van de Krimpenerwaard.
ER-DOEL	We starten uiterlijk 2024 (onder voorbehoud van bezwaar en beroep) met de bouw van een ‘Huis voor de gemeente’ als centrale werk- en ontmoetingsplek.
WE METEN	De realisatie van de nieuwe huisvesting waarbij we rekening houden met de vastgestelde uitgangspunten.
INSPANNINGEN 2026	Afronden bouw, de oplevering en het in gebruik nemen van de nieuwe huisvesting.
MIDDELEN 2026	Incidenteel € 65.000 opening nieuwe gemeentekantoor

Structureel sluitende begroting

AMBITIE	We maken continu de afweging tussen inzet om onze ambities te bereiken, uitvoering van wettelijke taken, redelijke lasten voor onze inwoners en een gezonde financiële positie. Bij eventuele bezuinigingsscenario's zijn participatie en draagvlak van belang.
ER-DOEL	We blijven een financieel stabiele en gezonde gemeente.
WE METEN	Structurele exploitatieruimte >=0%
	Netto schuldquote <=100%
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We geven invulling aan de maatregelen om te komen tot een structureel sluitende meerjarenbegroting
MIDDELEN 2026	Frictiekosten: - exploitatie: € 761.000 (2026), € 596.000 (2027), € 161.000 (2028) en € 15.000 (2029) - investering: € 235.000 (2026), € 470.000 (2027)

Samenwerking met andere overheden

AMBITIE	De gemeente Krimpenerwaard werkt positief, vanuit een zelfbewustzijn en met oog voor eigen ambities, samen met andere overheden. Om zo doelen op het gebied van woningbouw en werkgebieden, de toekomst van het landelijk gebied, bereikbaarheid en gezamenlijke taken op het gebied van het sociaal domein dichterbij te brengen.
ER-DOEL	We bereiken meer samen met andere overheden.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2026	In 2026 wordt het plan (missie, visie, organisatiestructuur) tot realisatie gebracht en de versterkte regio-organisatie opgebouwd.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We (blijven) participeren in regionale samenwerking, lobbyen en proactief samen optrekken met andere overheden om voor nu en in de toekomst Krimpenerwaard vitaal te houden.
	We versterken de uitvoeringskracht in de regio.
MIDDELEN 2026	Incidenteel: € 305.000 Regiodeal

Aantrekkelijk werkgeverschap

AMBITIE	Door zich te profileren als een aantrekkelijk werkgever wil de gemeente Krimpenerwaard nu en in de toekomst goed personeel behouden en werven.
ER-DOEL	We zijn een aantrekkelijker werkgever.
WE METEN	De instroom, doorstroom en uitstroom van personeel.
	Medewerkerstevredenheid.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	Verdere uitrol van alle onderdelen van het strategisch P&O plan die een bijdrage leveren aan het aantrekkelijk werkgeverschap.
MIDDELEN 2026	-

Inspanningen en middelen (zie onder)

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Regio Midden Holland
- Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)
- Streekarchief Midden Holland
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Oasen BV
- Stedin

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	-31.505	-36.137	-39.922	-41.932	-42.521	-43.074
Baten	130.456	137.770	142.836	144.568	143.318	145.759
Saldo van baten en lasten	**98.951**	**101.633**	**102.914**	**102.635**	**100.797**	**102.685**
Stortingen	-20.421	-12.007	-1.439	-710	-710	-710
Onttrekkingen	15.010	17.557	2.370	1.399	1.570	1.530
Mutaties reserves	**-5.411**	**5.550**	**932**	**689**	**860**	**820**
Eindtotaal	**93.540**	**107.183**	**103.846**	**103.324**	**101.656**	**103.505**

Bezuinigingsmaatregelen

Hieronder staan de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen opgenomen die onderdeel zijn van het hiervoor gepresenteerde saldo van dit programma.

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)		Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
NBZ06	Activiteiten raad	11	11	11	11
NBZ08	Verhogen OZB niet-woningen	41	81	122	163
NBZ08	Correctie voordeel verhogen OZB niet-woningen i.v.m. dubbeling	-23	-46	-70	-93
VS02	Advisering en ontwikkeling	0	0	0	104
VS03	Automatisering werkprocessen	0	0	235	235
VS07	Kst.dekkendheid leges burg.stand	10	10	10	10
VS09-BIJ08	Lokale regeldruk	0	0	52	104
VS10	Omvang college	65	130	130	130
VS11	Onroerende-zaakbelastingen (OZB)	92	183	275	366
Totaal		196	369	765	1.030

VEILIGHEID

Binnen dit programma staat de gemeente Krimpenerwaard samen met inwoners, bedrijven en partners voor een gemeente die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven. In het veiligheidsdomein heeft de gemeente vooral een regierol. De gemeente kan het echter niet alleen. Naast de hulpverleningsorganisaties, zoals politie en brandweer, hebben bedrijven en inwoners ook een eigen verantwoordelijkheid. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor onder andere het organiseren van de crisisbeheersing.
In dit programma zijn de middelen opgenomen voor onder andere onze deelname aan de Veiligheidsregio Hollands Midden, handhaving van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en crisisbeheersing.

Ontwikkelingen Veiligheid 2026

Algemene (landelijke/regionale) ontwikkelingen
De wereld om ons heen is aan het veranderen, dat geeft onzekerheid, het blijft afwachten wat dat voor veiligheid gaat betekenen. Uiteraard blijven wij dat ook monitoren. Het boa bestel blijft landelijk aandacht vragen. Hierbij is er aandacht voor zowel de huidige organisatievorm als voor de inhoud van het werk. Het projectmatig, kerngericht werken blijft in onze gemeente voorop staan. In de Krimpenerwaard krijgt waterveiligheid meer aandacht. Het is belangrijk Inwoners bewust te maken over overstromingen door hoog water en langdurige stroom uitval.

Mede gelet op de geopolitieke verhoudingen en toenemende risico's van uitval van vitale processen is het thema weerbaarheid hoog op de landelijke agenda gekomen. Dit vraagt in 2026 zowel regionaal als lokaal extra inspanningen.

Lokale ontwikkelingen
In 2026 lopen enkele grote beleidsdocumenten af, zoals het Integraal Veiligheidsbeleid, evenementenbeleid en het uitvoeringsplan boa's. Begin 2026 gaan wij starten met het proces om te komen tot nieuw beleid. De aanpak van ondermijning blijft hoog op de agenda staan.

Ondermijning

AMBITIE	Wij borgen de structurele aanpak van ondermijnende criminaliteit.
ER-DOEL	We pakken ondermijning structureel beter aan.
WE METEN	Het percentage bestuurlijke rapportages, afkomstig van de politie, dat in behandeling wordt genomen.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We nemen 100% van de bestuurlijke rapportages van de politie in behandeling.
	We brengen Meld Misdaad Anoniem meer onder de aandacht bij inwoners en bedrijven.
	We geven voorlichting aan onze collega's over de verschillende onderwerpen op het gebied van ondermijning.
	Jaarlijks organiseren wij diverse bijeenkomsten om extern de bewustwording rondom ondermijning onder de aandacht te brengen.
	We organiseren jaarlijks integrale controles op o.a. bedrijventerreinen.
MIDDELEN 2026	-

Betrekken van inwoners en bedrijven bij veiligheid

AMBITIE	Samen werken aan veiligheid met inwoners, bedrijven, organisaties en partners, waarbij de boa's het visitekaartje zijn van de gemeente op het gebied van schoon, heel en veilig.
ER-DOEL	We nemen gezamenlijk meer verantwoordelijkheid voor veiligheid.
WE METEN	Groei aantal werkgroepen Samen Veilig Ondernemen (voorheen Keurmerk Veilig Ondernemen).
	Het aantal WhatsApp groepen
	Het aantal deelnemers aan burgernet
INSPANNINGEN 2026 - 2029	De boa's werken projectmatig en kerngericht. Ook brengen zij veiligheid onder de aandacht op sociale media. Om te komen tot een nieuw uitvoeringsplan voor onze boa's worden in 2026 de eerste stappen gezet.
	We vragen blijvend aandacht voor WhatsAppbuurtpreventie, Burgernet, Meld Misdaad Anoniem en andere burgerparticipatiemogelijkheden op het gebied van veiligheid. We gebruiken daarvoor onze sociale media kanalen actiever.
	Ons huidige integraal veiligheidsbeleid loopt in 2026 af. We starten met het proces om te komen tot nieuw beleid vanaf 2027.
MIDDELEN 2026	-

Digitale veiligheid

AMBITIE	Vergroten van de bewustwording en weerbaarheid op het gebied van digitale veiligheid.
ER-DOEL	We vergroten de bewustwording en weerbaarheid op het gebied van digitale veiligheid.
WE METEN	Het aantal deelnemers aan het online spel HackShield.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We hebben jaarlijks minimaal 3 activiteiten op het gebied van digitale veiligheid.
	Wij gaan door met het aanbieden van HackShield.
	We vragen op onze sociale media aandacht voor de verschillende onderwerpen op het gebied van digitale veiligheid, waaronder HackShield. Ook is digitale veiligheid een onderwerp bij de werkgroepen Samen Veilig Ondernemen.
	We gaan de doelgroep ouderen en andere kwetsbare volwassen inwoners effectief voorlichten over digitale veiligheid.
MIDDELEN 2026	-

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
- HECHT (v.h. RDOG Hollands Midden)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	-5.665	-6.663	-6.255	-6.265	-6.265	-6.265
Baten	129	658	151	151	151	151
Saldo van baten en lasten	**-5.536**	**-6.005**	**-6.104**	**-6.114**	**-6.114**	**-6.114**
Stortingen	0					
Onttrekkingen	5	145				
Mutaties reserves	**5**	**145**				
Eindtotaal	**-5.531**	**-5.860**	**-6.104**	**-6.114**	**-6.114**	**-6.114**

Bezuinigingsmaatregelen

Voor dit programma zijn geen bezuinigingen voorgesteld.

VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard samen met inwoners en bedrijven aan een zo goed mogelijk bereikbare en verkeersveilige gemeente voor alle vormen van vervoer. Wij willen een balans creëren tussen bereikbaarheid, omgevingskwaliteit en duurzame mobiliteit. Dit doen wij door het versterken van het netwerk, beter benutten van de bestaande infrastructuur met aandacht voor de verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit.
In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van het verkeersbeleid en het onderhouden en in stand houden van de wegen, parkeervoorzieningen, openbare verlichting, civiele kunstwerken en de havens.

Ontwikkelingen Verkeer, vervoer en waterstaat 2026

Algemene (landelijke/regionale) ontwikkelingen

Het openbaar vervoer speelt een belangrijke rol in het bereikbaar houden van Zuid- Holland. Behoeften en wensen van reizigers sluiten nog niet altijd aan bij het aanbod van OV en vragen om meer flexibiliteit. Tegelijkertijd groeit het aantal inwoners en arbeidsplaatsen in de provincie. De beschikbare ruimte, verkeersveiligheid en leefbaarheid in stedelijk gebied staan steeds meer onder druk en vragen een OV-systeem dat veilig, efficiënt en duurzaam is. De provincie Zuid-Holland heeft daarom de wens om samen met haar partners een toegankelijk en breed gedragen OV-visie op te stellen. In de visie zullen onder andere de ontwikkelingen en gewenste beleidsrichtingen in de wereld van mobiliteit, openbaar vervoer en daarvoor relevante maatschappelijke ontwikkelingen worden geschetst. Het doel is om de uitgangspunten van deze visie te gebruiken als input voor OV-ontwikkelingen van nu en in de toekomst, zodat een aantrekkelijk OV-systeem ontstaat dat goed past bij de maatschappelijke opgaven. De provincie Zuid-Holland werkt momenteel ook aan een herzien fietsplan vanaf 2026 die aansluiten op de fietsambities in het gebied.

De Algerabrug (N210) tussen Krimpen aan den IJssel en Capelle aan den IJssel wordt vanaf augustus 2026 meerdere weken afgesloten in verband met groot onderhoud. Als gevolg van de afsluiting wordt ook op het omliggend wegennet in de regio tijdelijk extra verkeersdrukte verwacht.

Lokale ontwikkelingen

Op 4 juli 2023 is de nieuwe woonvisie van de gemeente Krimpenerwaard vastgesteld. De Krimpenerwaard zet in op de bouw van 4.000 woningen in de periode 2023-2040. Hierbij streeft de gemeente ernaar om de komende jaren in alle kernen woningen te bouwen. In 2026 worden de uitbreidingslocaties verder uitgewerkt en zijn het bereikbaar en verkeersveilig houden van de bestaande als wel de nieuwe woonomgevingen aandachtspunten.

De dijk langs de Hollandsche IJssel moet van Krimpen aan den IJssel tot Gouderak versterkt worden. Ook moeten de kabels en leidingen in de dijk vernieuwd worden. Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en de nutspartijen (Stedin, Oasen en Glasdraad) en gemeente Krimpenerwaard werken samen aan dit project.

Bereikbaarheid

AMBITIE	Voor de vitaliteit van het gebied, voor bewoners en voor ondernemers, is een betere doorstroming van de ontsluitingen richting Gouda en Rotterdam belangrijk. We zetten in op een duurzame en complete aanpak van de mobiliteitsvraag. We hebben speciale aandacht voor specifieke en kwetsbare groepen in het kader van toegankelijkheid van het openbaar vervoer.
ER-DOEL	We versterken onze samenwerking om bereikbaarheid in brede zin te verbeteren.
WE METEN	Veranderingen in het aanbod van de wegcapaciteit van de auto en veranderingen in het aanbod van capaciteit van de alternatieven voor de auto.
INSPANNINGEN 2026	Er wordt verdere uitwerking gegeven aan de acties en projecten voortkomend uit het Omgevingsprogramma Mobiliteit.
	We zetten ons in voor de bereikbaarheid van de gemeente Krimpenerwaard door verkeersknelpunten in en om onze gemeente hoger op de regionale en provinciale agenda te krijgen; dit betreft in eerste instantie Westergouwe (inclusief Gouderaksebrug en rondweg) en de N210 richting IJsselstein. Vanuit Verkeer leveren we een actieve bijdrage in de vorm van advisering bij de uitbreidingslocaties in het kader van onze woningbouwopgave. Dit doen we onder andere op basis van de uitkomsten van het gemeentebrede verkeersonderzoek.
	We gaan in gesprek met de provincie om OV-knooppunten te verbeteren en de busverbindingen sterker te maken. De verbetering van de toegankelijkheid van de bushaltes is een belangrijke actie voor de gemeente, we werken hiervoor samen met de provincie.
	In 2026 staat er een tijdelijke afsluiting van de Algerabrug op de planning en is dijkversterkingsproject KIJK bezig. Beide werkzaamheden zijn van grote invloed op de bereikbaarheid van de gemeente. Wij blijven in 2026 actief betrokken in de verschillende werkgroepen om de bereikbaarheid van de gemeente Krimpenerwaard zoveel mogelijk te waarborgen in samenwerking met andere overheden en partijen.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We brengen bij ieder jaarplan van de concessiehouder openbaar vervoer de belangen van de Krimpenerwaard in en proberen daarmee zoveel mogelijk invloed uit te oefenen op de kwaliteit van het openbaar vervoer in de gemeente Krimpenerwaard. Dit doen we in regionaal verband (Midden Holland).
	De komende jaren wordt er ook verdere uitwerking gegeven aan de acties en projecten voortkomend uit het Omgevingsprogramma Mobiliteit.
MIDDELEN 2026	Incidenteel € 50.000 onderzoek bereikbaarheid

Verkeersveiligheid

AMBITIE	We hechten veel waarde aan de verkeersveiligheid van onze gemeente. We zetten daarom in op veilige schoolfietsroutes, een adequate aanpak van onveilige situaties en het vergroten van het bewustzijn onder inwoners.
ER-DOEL	We willen de verkeersveiligheid in de Krimpenerwaard gericht verbeteren.
WE METEN	Ongevallendata (op basis van politieregistratie, gericht op wat er fout is gegaan).
	Risicobenadering verkeersveiligheid (op basis van studie adviesbureau DTV, gericht op wat er fout kan gaan).
INSPANNINGEN 2026	Uitvoering geven aan de verkeersveiligheidsambities uit het Omgevingsprogramma Mobiliteit (OPM).
	We werken aan een uniforme inrichting van de schoolomgevingen om de verkeersveiligheid te blijven verbeteren. Door een uniforme aanpak wordt de verkeersveiligheid rondom scholen verhoogd. De gemeente streeft ernaar om 2 - 3 basisschoolomgevingen aan te pakken.
	We streven ernaar om als gemeente een snelheidsregime van 30 km/h te hebben op de gebiedsontsluitingswegen als op de erftoegangswegen binnen de bebouwde kom. In 2026 willen we laten onderzoeken op welke wegen we het snelheidsregime omlaag willen brengen en welke infrastructurele aanpassingen ervoor nodig zijn volgens de uitgangspunten van het wegcategorisering in het OPM.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We geven uitvoering aan de verkeersveiligheidsambities uit het Omgevingsprogramma Mobiliteit.
MIDDELEN 2026	Incidenteel: €25.000 onderzoeks- en advieskosten voor onderzoek naar 30 km/h inrichting

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)
- Veerdienst Schoonhoven

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	-12.288	-14.229	-14.147	-13.356	-13.372	-13.263
Baten	2.141	1.403	1.073	1.073	1.073	1.073
Saldo van baten en lasten	**-10.147**	**-12.826**	**-13.074**	**-12.283**	**-12.299**	**-12.190**
Stortingen	-1.000	21				
Onttrekkingen	378	1.995	675	135	135	135
Mutaties reserves	**-622**	**2.016**	**675**	**135**	**135**	**135**
Eindtotaal	**-10.769**	**-10.810**	**-12.399**	**-12.148**	**-12.164**	**-12.055**

Bezuinigingsmaatregelen

Hieronder staan de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen opgenomen die onderdeel zijn van het hiervoor gepresenteerde saldo van dit programma.

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)		Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
VS34	Inrichtingskwaliteit wegen	10	10	91	172
VS35b	Aansluitwaarde OVL-kasten	0	0	35	35
Totaal		10	10	126	207

ECONOMIE

Met dit programma stimuleert de gemeente het ondernemers- en vestigingsklimaat. In dit programma staan ook activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente. Dit doen we samen met ondernemers, organisaties, provincie en andere gemeenten.
In dit programma zijn middelen opgenomen voor de dienstverlening aan ondernemers, (samenwerkings-)projecten van arbeidsmarkt en onderwijs, de herstructurering van bedrijfslocaties, investeringen in winkelgebieden en de transitie naar een toekomstbestendige landbouw.

Ontwikkelingen Economie 2026

Algemene (landelijke/regionale) ontwikkelingen

De verwachting is dat onze economie landelijk dit jaar en 2026 met 1,5 % zal groeien vooral door de binnenlandse vraag. De wereldwijde geopolitieke spanningen beïnvloeden dit en geven veel onzekerheid. De inflatie in Nederland blijft hoog. De verwachting is dat deze in 2026 licht zal afnemen. In 2026 zullen naar verwachting 457.000 vacatures zijn voor gediplomeerde mbo schoolverlaters. De vergrijzing remt de groei van de werkgelegenheid. Er blijven vooral knelpunten in de sectoren onderwijs, techniek, ICT, zorg, veiligheid en openbaar bestuur.

Lokale ontwikkelingen

Na jaren van overschot aan kantoorruimte in de regio/lokaal lijkt er een kentering te zijn. De verwachting is dat er weer meer vraag ontstaat naar kantoorruimte. Ruimte voor de lokaal gewortelde bedrijven vraagt een noodzakelijke aanpak. De focus ligt niet alleen op een verkenning naar nieuwe bedrijventerreinen maar ook om aanpak van bestaande terreinen (revitalisering en beter benutten). De winkelgebieden staan wat onder druk met name in de sectoren kleding, media, sport en speelgoed. De huurprijzen in de winkelgebieden lijken te gaan dalen om leegstand tegen te gaan en startende ondernemers te faciliteren. Online aankopen dalen niet en tegelijkertijd zien we de grotere webshops steeds meer fysieke winkels openen. Ook de horeca staat onder druk.

Daarnaast blijven we meedenken en meewerken aan de ontwikkeling van een toekomstbestendige landbouw.

Onderwijs en arbeidsmarkt

AMBITIE	Wij blijven samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven sterk inzetten op een goede afstemming tussen het onderwijs, het beschikbare arbeidspotentieel en de lokale werkgevers.
ER-DOEL	We willen de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeteren. Dit doen wij samen met onderwijsinstellingen en ondernemersorganisaties.
WE METEN	De resultaten van het gezamenlijke werkprogramma van de 3 O's: overheid, onderwijs, ondernemingen.
INSPANNINGEN 2026	We bouwen samen met de betrokkenen doorlopende leerlijnen in het beroepsonderwijs uit. Waar nodig vullen we dit aan met andere scholings- en opleidingsmogelijkheden.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We faciliteren Krimpenerwaard Werkt als platform voor onderwijs en ondernemers om de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren.
MIDDELEN 2026	-

Agrarische sector

AMBITIE	We denken mee over de versterking van het verdienmodel van de agrarische sector. Dit doen we samen met de agrarische ondernemers uit het gebied zelf. We werken hierbij intensief samen met provincie en waterschap. We werken samen aan de ontwikkeling naar een toekomstbestendige landbouw, met minder uitstoot van broeikasgassen en stikstof, hogere waterkwaliteit en met aandacht voor biodiversiteit.
ER-DOEL	We faciliteren een meer toekomstbestendige agrarische sector.
WE METEN	Aantal hectare bodemdalingremmende maatregelen (bron: gebiedsprocessen).
	Aantal agrariërs dat deelneemt aan gebiedsprocessen (bron: gebiedsprocessen).
INSPANNINGEN 2026	In het gebiedsplan "Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied" (ZH-PLG) wordt een actielijst opgenomen waarin de inspanningen vanaf 2026 zijn opgenomen. Ook wordt voor de uitvoering van de Regio Deal een projectenlijst voor de periode 2026-2029 opgesteld. Voor wat betreft landbouw en buitengebied valt dit samen of is dit aanvullend op de acties vanuit het gebiedsplan.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We continueren de faciliterende rol bij de gebiedsprocessen voor de planvorming ZH-PLG (klimaat, stikstof, natuur). We verbinden onze lokale ambities aan de wettelijke (Europese) opgaven en de doelstellingen van de provincie. We brengen onze lokale ambities in in het ZH-PLG proces. Deze lokale ambities zijn onder andere een toekomstbestendige landbouw en een duurzaam beheer van het buitengebied. Hiervoor werken we ook samen aan de uitvoering van projecten binnen de Regio Deal.
MIDDELEN 2026	-

Ruimte voor bedrijvigheid

AMBITIE	Wij zetten in op het realiseren van voldoende ruimte voor de ontwikkelingsmogelijkheden van lokale bedrijven. Hiervoor zorgen we voor een heldere bedrijventerreinenstrategie en actieve lobby richting de provincie.
ER-DOEL	We zetten in op meer ruimte voor de duurzame ontwikkeling van lokaal gebonden bedrijven.
WE METEN	· Het aantal hectares bedrijventerrein. · De (lokale en regionale) behoefte aan bedrijventerreinen.
INSPANNINGEN 2026	In 2026 wordt een plan van aanpak geïmplementeerd voor nieuwe bedrijventerreinen in Krimpenerwaard. Ook gaan we aan de slag met een aanpak van bestaande bedrijventerreinen op gebied van revitalisering en beter benutten.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We implementeren de bedrijventerreinenstrategie. Zo realiseren we meer ruimte voor de ontwikkeling van lokaal gebonden bedrijven.
MIDDELEN 2026	-

Korte ketens in de agrarische sector

AMBITIE	Voedselvoorziening is cruciaal, zeker gezien de ontwikkelingen in de wereld. Onze agrariërs hebben, in relatie tot de recreatieve mogelijkheden, hierbij in de gemeente Krimpenerwaard een belangrijke rol. We stimuleren dat meer (voedsel)producten uit ons gebied terecht komen bij onze inwoners. ‘Korte ketens tussen productie en verbruik maken de cirkel rond’.
ER-DOEL	We stimuleren dat meer voedselproducten uit ons gebied direct terechtkomen bij de klant.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2026	Korte ketens zijn in de voorlopige projectenlijst van de Regio Deal opgenomen. Als het project definitief wordt in de Regio Deal gaat dit vanaf 2026 lopen. Vanuit de gemeente coordineren we de projecten die in Krimpenerwaard vanuit de Regio Deal starten.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We onderhouden een netwerk met: Voedselfamilie Krimpenerwaard, Rotterdam de Boer op en Cheese Valley.
	We koppelen initiatieven voor korte ketens aan initiatieven voor recreatie en toerisme (onder andere Stichting Promotie Krimpenerwaard).
	We kennen (leader)subsidies toe om initiatieven op het gebied van korte ketens en streekproducten te stimuleren.
MIDDELEN 2026	-

Vitale winkelgebieden

AMBITIE	Wij zetten in op versterking van de detailhandelstructuur en waar mogelijk het op peil houden van het huidige winkelaanbod.
ER-DOEL	We versterken de beleving en aantrekkelijkheid van onze winkelgebieden.
WE METEN	Het aantal winkels, het aantal vierkante meters winkelaanbod, leegstand, waardering (via tweejaarlijkse koopstromenonderzoek). (bron 2021: kso2021.nl)
INSPANNINGEN 2026	In 2025 zijn trends en ontwikkelingen in de retailsector (winkelgebieden) in Krimpenerwaard in beeld gebracht. In 2026 worden de lokale effecten daarvan verwerkt in een lokale uitvoeringsagenda. Deze wordt opgesteld door de lokale winkeliersverenigingen en de gemeente. Afhankelijk van de aard en inhoud van deze acties gaan we de bijbehorende acties uitvoeren.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We versterken de (onderlinge) samenwerking van en met winkeliersverenigingen via reguliere overleggen en via de bestaande samenwerkingsverbanden. Hierbij hebben we aandacht voor lokaal kopen.
	We bepalen in overleg met de winkeliersverenigingen welke acties nodig en haalbaar zijn. Dit doen wij aan de hand van de uitkomsten van het koopstromenonderzoek. Deze acties voeren wij uit.
MIDDELEN 2026	-

Bodemdaling

AMBITIE	We zetten ons in om bodemdaling te verminderen en wisselen hierover kennis uit.
ER-DOEL	We zetten binnen en buiten de bebouwde kom in op minder bodemdaling.
WE METEN	We monitoren de effecten en wisselen actief ervaringen uit met andere gemeenten.
INSPANNINGEN 2026	Huidige samenwerkingen op het gebied van bodemdaling lopen door in 2026.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We werken samen met Waterschappen en Provincie om bodemdaling in het landelijk gebied tegen te gaan.
	We nemen deel aan het platform Slappe Bodem.
	We experimenteren met de toepassing van (innovatieve) lichte ophoogmaterialen onder wegen en achterpaden.
MIDDELEN 2026	-

Buitengebied

AMBITIE	Samen met onze partners (waaronder de agrarische sector) zoeken we naar economische perspectieven die het buitengebied versterken. We staan positief tegenover maatwerkoplossingen. Bijvoorbeeld op het gebied van bouwvlakken, windmolens tot een ashoogte tot 15 meter voor eigen energie-opwek, herbestemming van vrijkomende agrarische bebouwing en nevenactiviteiten in onder andere de recreatieve sfeer. Bij te nemen maatregelen bij de inrichting van het buitengebied en het voldoen aan (bijvoorbeeld stikstof-) opgaven van het Rijk zijn de ambities vanuit de gemeente leidend, waarbij wij rekening houden met de belangen van het Rijk
ER-DOEL	We vinden meer economische perspectieven die het buitengebied versterken.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2026	In de uitvoering van de Regio Deal werken we vanaf 2026 aan een toekomstbestendige landbouw en een breed economisch perspectief. Projecten binnen de Regio Deal zijn hier dan ook grotendeels op gericht.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We stellen een omgevingsprogramma landbouw vast, waarin concrete plannen en processen zijn uitgewerkt.
	We kennen (Leader)subsidies toe om initiatieven te stimuleren die agrariërs economisch perspectief kunnen bieden.
MIDDELEN 2026	

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- N.v.t.

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	-1.179	-2.072	-1.730	-1.144	-1.068	-1.001
Baten	470	868	488	536	536	536
Saldo van baten en lasten	**-709**	**-1.204**	**-1.242**	**-607**	**-531**	**-464**
Stortingen	0					
Onttrekkingen	209	1.764	519	189	93	13
Mutaties reserves	**209**	**1.764**	**519**	**189**	**93**	**13**
Eindtotaal	**-500**	**560**	**-722**	**-418**	**-438**	**-451**

Bezuinigingsmaatregelen

Hieronder staan de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen opgenomen die onderdeel zijn van het hiervoor gepresenteerde saldo van dit programma.

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)		Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
BIJ11a	Recreatie en toerisme	30	45	70	137
VS23-VS36a	Toeristenbelasting verhogen tussen mediaan en landelijk gemiddelde	60	120	120	120
Totaal		90	165	190	257

ONDERWIJS, SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Met dit programma stimuleert de gemeente het culturele en sportieve klimaat. Dit draagt bij aan de goede gezondheid, talentontwikkeling en participatie van inwoners. Ook draagt het bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de gemeente.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor de taakvelden Sportbeleid en activering, Sportaccommodaties, Culturele presentatie, -productie en -participatie, Musea, Cultureel erfgoed, Media (waaronder het bibliotheekwerk), Openbaar groen en (openlucht) recreatie.

Ontwikkelingen Onderwijs, sport, cultuur en recreatie 2026

Algemene (landelijke/regionale) ontwikkelingen

Het onderwijs heeft de opdracht toe te werken naar inclusiever onderwijs, zodat kinderen zoveel mogelijk binnen het reguliere (basis)onderwijs kunnen blijven. Tegelijkertijd heeft het onderwijs ook te maken met de maatschappelijke opgave van kansen(on)gelijkheid. We hebben te maken met prestatiedruk en maakbaarheidsdenken. De aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt blijft een continue aandachtspunt.

Sport, cultuur en recreatie worden steeds meer verbonden met andere beleidsterreinen uit zowel het sociaal domein als het ruimtelijk domein. Sport, cultuur en recreatie zijn een middel om de sociale en fysieke leefomgeving van mensen te verbeteren en daarmee het welzijn en welbevinden van mensen te verhogen. In het verlengde hiervan heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een aantal uitkeringen bedoeld voor het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis gebundeld in één Brede Regeling specifieke uitkering (SPUK). Door landelijk, regionaal en lokaal intensiever in te zetten op preventie en het versterken van de sociale basis proberen we de vraag naar zorg en ondersteuning (op langere termijn) te verminderen. Dit vraagt – in samenhang – te investeren in bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en gezond samenleven.

Lokale ontwikkelingen

De gemeente Krimpenerwaard wil voor haar inwoners een leefbare gemeente zijn met vitale gemeenschappen, vitale kernen en een vitaal buitengebied. Daarvoor gaat aantrekkelijke en passende woningbouw hand in hand met een sterke sociale basis. Een sterke sociale basis met daarin een afwisselend en robuust voorzieningenniveau. We zetten in op een beweegvriendelijke omgeving, ruimte voor ontmoeting, positieve gezondheid, eenduidig beheer en exploitatie, ontwikkeling van een integrale en lokale toegang, clustering van voorzieningen en het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties. Hierbij werken we samen met diverse partners die actief zijn in de sociale basis. Denk daarbij aan bibliotheken, sport- en cultuuraanbieders, de GGD en het onderwijs.

In 2026 wordt invulling gegeven aan een nieuw beheermodel voor sport en zullen op basis van het onderzoek naar de toekomst van de gesubsidieerde buitenzwembaden voorstellen worden gedaan voor nieuw beleid.

Voor de dorps-en cultuurhuizen is het financieel moeilijk het hoofd boven water te houden. Dit is een blijvende zorg voor de toekomst.

Onderwijs

AMBITIE	De gemeente wil inclusiever en toegankelijk onderwijs. Wij zetten daarbij in op goede en gezonde onderwijshuisvesting ook in de kleinere kernen met aandacht voor clustering van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen.	
ER-DOEL	We zetten in op een veiliger en gezonder klimaat binnen de scholen vanuit zowel huisvesting als pedagogisch klimaat.	
SUBDOELEN	Onderwijshuisvesting is meer multifunctioneel, gezonder en duurzamer.	Meer kinderen doorlopen hun schoolloopbaan binnen het regulier (basis)onderwijs in Krimpenerwaard.
WE METEN	Percentage vroegtijdig schoolverlaters (www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	Het aantal opgeleverde schoolgebouwen.	
	Score voorzieningenniveau basisonderwijs (waarstaatjegemeente.nl).	
INSPANNINGEN 2026	De werkzaamheden in de omgeving van de nieuwbouw van Schoonhoven College Vlisterweg worden afgerond.	We stellen een nieuw uitvoeringsprogramma Voor- en Vroegschoolse Educatie 2026-2029 (VVE) op
	We treffen voorbereidingen voor nieuwbouw van Kiezel & Kei Bergambacht.	We evalueren de uitkomsten van de pilot Inclusief onderwijs. De uitkomsten kunnen leiden tot een integraal en duurzaam plan Inclusief onderwijs, waarvan de kinderopvang eveneens onderdeel is.
	Het ontwerp van De Kromme Draai Ammerstol wordt afgerond en voorbereidingen voor realisatie worden getroffen.	We starten een pilot die bijdraagt aan inclusieve kinderopvang. In deze pilot brengen we de jeugdhulp naar de kinderopvang.
	Het ontwerpproces voor nieuwbouw van Koningin Emma Centrum en De Krullevaar in Schoonhoven wordt gestart.	
	Voor een van de twee VO-scholen in Lekkerkerk start de renovatie.	
INSPANNINGEN 2026 - 2029	Op basis van het IHP 2018 is gestart met een aantal nieuwbouwprojecten. Conform planning leveren we in de periode tot 2028 vier nieuwe schoolgebouwen op.	We ontwikkelen activiteiten en acties die bijdragen aan de kansengelijkheid van inwoners. Dit doen we door het versterken van de pedagogische basis, inclusief onderwijs en het terugdringen van onderwijsachterstanden.
	We stimuleren scholen om te komen tot groene schoolpleinen.	
	We realiseren de nieuwbouw van De Ark (oplevering gepland in 2027)	
MIDDELEN 2026	-	-

Cultuur

AMBITIE	We versterken het rijke culturele leven in de gemeente en maken het zichtbaar. Dit doen wij door het nastreven van de doelen uit het Uitvoeringsprogramma Cultuur. We zetten in op culturele vorming en participatie van iedereen en vooral van de jeugd. Via kunst en cultuur zetten we in op het meer zichtbaar maken van de identiteit van de kernen. We verbinden verschillende culturele organisaties en initiatieven in de gemeente en versterken het cultureel ondernemerschap. Cultuur moet ook toegankelijk blijven voor mensen met minder financiële middelen.	
ER-DOEL	Meer inwoners ervaren een gezonde en cultuurrijke leefomgeving.	
SUBDOELEN	Meer cultuurparticipatie door jong en oud.	Betere zichtbaarheid van de identiteit van de kernen door de inzet van kunst en cultuur.
WE METEN	Percentage deelname jeugdfonds cultuur.	
	Percentage dat geen lid is van vereniging of organisatie in klas 4 van het voorgezet onderwijs (www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	Aantal scholen en culturele instellingen dat deelneemt aan het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024	
INSPANNINGEN 2026	We evalueren het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2021-2025.	We geven uitvoering aan het Collectieplan kunst.
	We stellen het Uitvoeringsprogramma Cultuur voor de periode 2026-2029 op.	
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We realiseren het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2026-2029.	We geven uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma Cultuur.
MIDDELEN 2026	-	-

Sport

AMBITIE	We willen de maatschappelijke kracht van sport benutten. Dit doen we samen met sportaanbieders, welzijnsinstellingen en onderwijs. Naast sport bij een vereniging stimuleren we bewegen en sporten in de openbare ruimte. Sport moet toegankelijk zijn en blijven voor mensen met minder financiële middelen.	
ER-DOEL	Meer inwoners bewegen voldoende.	
SUBDOELEN	Meer inwoners hebben een gezonde levensstijl en gezond gewicht.	Meer samenwerking met en tussen sportaanbieders en andere maatschappelijke partners.
WE METEN	· Percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	· Percentage inwoners met overgewicht. (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl)	
INSPANNINGEN 2026	We stimuleren een gezonde leefstijl onder inwoners door middel van buurtsportcoaches en een JOGG-regisseur.	We stellen het beheermodel Sport vast en starten met de implementatie ervan.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We voeren de activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2024-2027 uit.	De Stimuleringsopdracht Sport, Gezondheid en Cultuur wordt volgens het uitvoeringskader uitgevoerd en wordt voortdurend op basis van kennis en ontwikkelingen bijgestuurd.
MIDDELEN 2026	-	Incidenteel: Frictiekosten. De hoogte is afhankelijk van te maken keuzes in het verzelfstandigingplan. Globale schatting € 150.000 in 2026.

Recreatie en Toerisme

AMBITIE	Wij faciliteren en stimuleren nieuwe bestaande recreatieve voorzieningen, waaronder overnachtingsmogelijkheden. Wij staan voor een integrale benadering en de koppeling van streekproducten met de promotie van het toerisme.
ER-DOEL	We stimuleren meer voorzieningen voor recreatief en toeristisch bezoek en verblijf.
WE METEN	Aantal overnachtingen in de Krimpenerwaard (bron: SVHW).
	Aantal banen in de sector R&T (bron: LISA).
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We blijven betrokken bij de planvorming en uitvoering van de provincie op het gebied van recreatieve toevoegingen in de NNN gebieden.
MIDDELEN 2026	-

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- HECHT (v.h. RDOG Hollands Midden)
- Groenalliantie
- Waterbos Bergambacht BV

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	-19.239	-23.045	-21.108	-21.403	-22.089	-22.241
Baten	4.774	4.620	3.674	3.662	3.709	3.709
Saldo van baten en lasten	**-14.465**	**-18.425**	**-17.434**	**-17.741**	**-18.380**	**-18.532**
Stortingen	-1.412	-2.077	-921	-451	-451	-451
Onttrekkingen	1.381	2.701	1.021	1.268	1.234	1.141
Mutaties reserves	**-31**	**624**	**100**	**818**	**783**	**691**
Eindtotaal	**-14.496**	**-17.801**	**-17.334**	**-16.923**	**-17.596**	**-17.842**

Bezuinigingsmaatregelen

Hieronder staan de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen opgenomen die onderdeel zijn van het hiervoor gepresenteerde saldo van dit programma.

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)		**Begroting 2026**	**Meerjaren 2027**	**Meerjaren 2028**	**Meerjaren 2029**
VS18	Areaal verminderen	55	55	55	55
Totaal		55	55	55	55

Vooralsnog extra maatregelen (x € 1.000)		**Begroting 2026**	**Meerjaren 2027**	**Meerjaren 2028**	**Meerjaren 2029**
Programma	5				
Selectie	Extra				
Code	Business case	Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
NBZ41B	Bovenwettelijke taken, leerlingenvervoer	0	30	120	182
Totaal		0	30	120	182

SOCIAAL DOMEIN

Dit programma richt zich op de vraagstukken over welzijn, welbevinden van en (inkomens-) ondersteuning aan inwoners. We versterken de zelfredzaamheid en onderlinge verbondenheid van inwoners en bieden een vangnet waar nodig.
In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van de transformatieopgave (van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’), die volgt uit de transitie van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Participatiewet.

Ontwikkelingen Sociaal domein 2026

Algemene (landelijke/regionale) ontwikkelingen

Het rijksbeleid blijft gericht op toegankelijke en betaalbare zorg en een gezonde generatie in 2040. Samen met zorg- en welzijnspartners geven gemeenten uitvoering aan akkoorden als IZA, GALA en WOZO. Personeelstekorten en wachtlijsten blijven groot. Personeel gaat de grootste uitdaging vormen. De vergrijzing, inflatie en maatschappelijke spanningen versterken de druk op zorg en mentale gezondheid. Sociaal-economische ongelijkheid groeit, vooral onder mensen met weinig hulpbronnen. Dit vergroot gezondheidsverschillen en zet de sociale cohesie onder druk. Er komen wetswijzigingen in de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet. Het doel van deze wijzigingen is om meer vorm en inhoud te geven aan normaliseren, het hanteren van de menselijke maat, zelf bieden van basishulp en betere zorg aan kinderen en volwassen waar sprake is van onveiligheid. Voorwaardelijk voor deze ontwikkeling is een sterke sociale basis waar inwoners elkaar kennen, omzien naar elkaar en elkaar steun bieden bij alledaagse problemen. Professionals sluiten aan bij de vragen van de inwoners en werken daarbij domein overstijgend samen.

Lokale ontwikkelingen

Met het vastgestelde addendum op het Integraal Beleidskader Sociaal Domein scherpen we onze koers verder aan. We richten ons op drie centrale opgaven: het versterken van de sociale basis, het vergroten van kansengelijkheid en het herstellen van bestaanszekerheid. Deze opgaven vormen de kern van onze lokale transformatie binnen het sociaal domein. We investeren actief in zorgzame buurten waarin inwoners naar elkaar omkijken en elkaar ondersteunen. Dit doen we vanuit vertrouwen in de kracht van de samenleving. Inwoners zijn in veel gevallen goed in staat om – samen of met hun netwerk – tot passende oplossingen te komen. Deze oplossingen zijn vaak effectiever én duurzamer. Welzijnspartners spelen hierbij een sleutelrol, in het versterken van verbindingen in wijken en kernen, het versterken van de lokale toegang, het bereiken van de meest kwetsbare inwoners en meer groepsgericht werken. Waar nodig blijft de gemeente een vangnet bieden met maatwerkoplossingen vanuit de Jeugdwet en Wmo. Zo voorkomen we dat inwoners onnodig in zwaardere of duurdere zorgtrajecten terechtkomen. Deze beweging vraagt ook om een andere rol van de gemeente: meer nabijheid, een ondersteunende houding, regie bij de inwoner én bijzondere aandacht voor kwetsbare doelgroepen. We kiezen voor maatwerk waar nodig en normaliseren waar het kan. Onze lokale koers is in lijn met landelijke beleidslijnen, zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Integraal Zorgakkoord (IZA). De commissie Van Ark onderstreept het belang van een sterke lokale toegang en stevige basisvoorzieningen – precies de richting die wij inslaan. Samen met gemeenten en zorgpartners in Midden-Holland werken we aan de uitvoering van het Transformatieplan Gedeelde Zorg.

Veerkracht en mentale gezondheid

AMBITIE	We zetten in op het mentaal welbevinden van onze inwoners, waarbij we een focus leggen op het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen en jongeren en het bespreekbaar maken van mentale problemen (taboes doorbreken) om erger te voorkomen. In het bijzonder onder onze jongeren. We zetten in op het faciliteren van informele en sociale steun. Inwoners moeten het zelf doen, maar niet alleen. We richten ons niet op de problemen, maar op de kansen. We zoeken actief naar (normaliserende) activiteiten en mogelijkheden in de buurt om de talenten van jong en oud verder te ontwikkelen.	
ER-DOEL	Meer sociale samenhang in de kernen.	
SUBDOELEN	Minder sociale eenzaamheid onder ouderen en jongeren.	Meer inwoners maken gebruik van informele en sociale netwerken.
WE METEN	Percentage ernstige eenzaamheid onder 65+ (www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	Percentage hoog risico op angststoornissen en depressie (19-64 jaar) (www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	Score verbondenheid met de buurt (Bron: www.waarstaatjegemeente.nl).	
	Score voorzieningenniveau (Bron: www.waarstaatjegemeente.nl).	
	Vertrouwen in de toekomst onder 15- en 16- jarigen (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
INSPANNINGEN 2026	We onderzoeken de mogelijkheid om de maatschappelijke diensttijd (MDT) in te zetten in samenwerking met partners.	We investeren in de sociale basis door het beschikbaar stellen van budget, voor activiteiten georganiseerd voor én door inwoners.
		Door middel van subsidies sturen we op het organiseren van activiteiten die gericht zijn op het vormen van informele en sociale netwerken.
		We geven invulling aan het opdrachtgeverschap van het Sociaal Preventieteam met nadrukkelijk aandacht voor versterken sociale cohesie in wijken en kernen.
		We geven invulling aan het Omgevingsprogramma Sociale basis en maatschappelijke voorzieningen.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We voeren het Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2024-2027 uit.	We investeren in de sociale basis door het beschikbaar stellen van een budget, voor activiteiten georganiseerd voor én door inwoners.
		We zetten in op het (verder) versterken van de sociale basis en benutten daarvoor het budget vanuit de SPUK-middelen. Daarnaast geven we uitvoering aan het Omgevingsprogramma Sociale Basis en Maatschappelijke Voorzieningen.
MIDDELEN 2026	-	-

Leefstijl en lichamelijke gezondheid

AMBITIE	Een gezonde leefstijl is van invloed op de lichamelijke gezondheid. We bevorderen sport en bewegen in samenwerking met lokale organisaties. We zetten in op een rookvrije generatie. Wij zetten preventief in op het terugdringen van drank- en drugsgebruik, gok- en seksverslaving en andere verslavingsvormen.	
ER-DOEL	Meer inwoners hebben een gezonde levensstijl.	
SUBDOELEN	Minder roken, drank- en drugsgebruik en andere verslavingsvormen onder jongeren.	Meer inwoners groeien op in een gezonde omgeving.
WE METEN	Percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn.	
	Percentage inwoners met overgewicht.	
	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder die een goede gezondheid ervaren.	
	Percentage middelengebruik onder jongeren (al deze indicatoren: bron www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
INSPANNINGEN 2026	We gaan verder met de implementatie van het traject Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO), dat gericht is op aanpak middelengebruik onder jongeren.	We voeren activiteiten uit volgens de ambities van het Sportakkoord 2.0 samen met Teamsportservice en de sportverenigingen.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We voeren de activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2024-2027 uit, waaronder het implementatietraject Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). De OKO-cyclus van monitoring naar dialoog, beleidsvorming en uitvoering wordt tweemaal doorlopen.	We onderzoeken en voeren een vervolg van het sportakkoord en de combinatiefunctie uit.
MIDDELEN 2026	Incidenteel € 43.000 projectleider OKO	-

Sociale leefomgeving

AMBITIE	We zetten ons in voor een veilige sociale leefomgeving. De komende jaren zetten we ons in voor een goede integratie van nieuwe inwoners van de gemeente Krimpenerwaard. We verbeteren de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. We nemen stelling tegen racisme en discriminatie.	
ER-DOEL	Meer inwoners voelen zich verbonden met elkaar.	
SUBDOELEN	Meer sociale veiligheid in de kernen, de wijken en gezinnen.	Meer inwoners ervaren een inclusieve leefomgeving.
WE METEN	Score verbondenheid met de buurt (bron: waarstaatjegemeente.nl).	
	Percentage meldingen van discriminatie (bron: monitor discriminatie).	
	Score sociale veiligheid (bron: waarstaatjegemeente.nl).	
INSPANNINGEN 2026	We investeren in informele netwerken om de verbondenheid in de buurten te vergroten. Hiervoor verstrekken we subsidie aan het SPT om dit te faciliteren en te stimuleren.	We voeren het Uitvoeringsprogramma Inburgering 2022-2027 uit.
	We geven aandacht aan landelijke campagnes de week van de ouderenmishandeling en Orange the World.	
	We werken regionaal mee aan de uitvoering van de plannen rondom Dak tot Dak en Grip op Onbegrip.	
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We geven verder uitvoering aan het Uitvoeringsplan Huiselijk Geweld/Kindermishandeling.	We voeren het Uitvoeringsprogramma Inburgering 2022-2027 uit.
MIDDELEN 2026	-	-

Sociaal economische status

AMBITIE	We vinden het belangrijk dat al onze inwoners mee kunnen doen in de samenleving en gelijke kansen krijgen, iedereen naar eigen vermogen. Daarbij is het belangrijk dat iedereen een bestaanszekerheid kan opbouwen. Dat is niet voor alle inwoners vanzelfsprekend, deze inwoners ondersteunen wij. Kinderen die opgroeien in huishoudens met een laag inkomen krijgen onze specifieke aandacht.	
ER-DOEL	Meer inwoners doen mee naar vermogen.	
SUBDOELEN	Meer inwoners hebben duurzaam betaald werk of doen mee naar vermogen.	Meer inwoners met een laag inkomen hebben bestaanszekerheid.
WE METEN	Percentage inwoners dat door een traject meer kans op een baan krijgt (bron: cliëntervaringsonderzoek).	
	Percentage uitstroom uit de bijstand (bron: divosa).	
	Score aantal gerealiseerde banen beschut werk (bron: Csam).	
	Score aantal succesvol afgesloten schuldhulpverleningstrajecten.	
	Score bereik minimaregelingen (onder andere kinderen) (cbs).	
	Eigen kracht (burgerpeiling, waarstaatjegemeente.nl).	
INSPANNINGEN 2026	We ontwikkelen activiteiten en acties die bijdragen aan de bestaanszekerheid van inwoners. Dit doen we door te zorgen voor een voorspelbaar inkomen, ondersteuning en toeleiding naar werk, het voorkomen en stabiliseren van schulden en het inzetten van minimaregelingen.	We geven uitvoering aan de minimaregelingen en vergroten het bereik ervan.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We zetten de activiteiten uit 2026 voort en stellen deze waar nodig bij.	We ontwikkelen activiteiten en acties die bijdragen aan de bestaanszekerheid van inwoners. Dit doen we door te zorgen voor een voorspelbaar inkomen, ondersteuning en toeleiding naar werk, het voorkomen en stabiliseren van schulden en het inzetten van minimaregelingen.
MIDDELEN 2026	-	-

Organisatie en financiën van zorg

AMBITIE	Als gemeente én samenleving zullen we de komende jaren keuzes moeten maken om te komen tot een goede afbakening van wat wel en niet onder (jeugd)zorg én de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. We zetten in op meer laagdrempelige en vroegtijdige ondersteuning en het vergroten van de nabijheid van zorgaanbieders. Daarnaast is samenwerking tussen gemeente, het preventieteam, huisartsen, Welzijn Krimpenerwaard, (passend) onderwijs, jeugdwerkers en zorgaanbieders essentieel. We maken duidelijke afspraken en voeren adequate controle uit op de financiën.	
ER-DOEL	We zetten in op een robuuster systeem en het meer versterken van het informele netwerk.	
SUBDOELEN	Meer passend aanbod en verbindingen in het preventief domein.	Meer inzet op (financiële) doelmatigheid bij maatwerkvoorzieningen zorg.
WE METEN	Aantal unieke cliënten jeugd (bron: Csam).	
	Percentage herhaald beroep op jeugdzorg (bron: CBS).	
	Percentage positief tegenover effect ondersteuning (jeugdigen) (bron: clientenervaringsonderzoek).	
	Aantal unieke Wmo-cliënten (bron:Csam).	
	Percentage positief tegenover effect Wmo-ondersteuning (bron: clientenervaringsonderzoek)..	
	Sociaal vangnet (bron: burgerpeiling, www.waarstaatjegemeente.nl).	
INSPANNINGEN 2026	We geven invulling aan het opdrachtgeverschap van het Sociaal Preventieteam met nadrukkelijk aandacht voor versterken van de sociale cohesie in wijken en kernen, en passende ondersteuning voor alle inwoners.	We implementeren de integrale toegang Krimpenerwaard breed
	Met de inzet van een coördinator Preventie Jeugd investeren en versterken we het netwerk rondom opvoeden en opgroeien, gericht op samenwerking tussen informele en formele partners en het komen tot passend preventief aanbod.	We implementeren de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd en verbreden onze aanpak conform advies commissie van Ark
	We geven uitvoering aan de ketenaanpakken Brede SPUK en daarbij de samenwerking tussen sociaal en medisch domein: Valpreventie, Kansrijke Start, Welzijn op Recept, Gezonde Leefstijl Interventie, Kinderen op Gezond Gewicht.	We implementeren de inkoop Jeugd en Wmo lokaal
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We geven invulling aan het opdrachtgeverschap van het Sociaal Preventieteam. We sturen via de subsidieverstrekking op het gezamenlijke werkplan van de partners van het Sociaal Preventieteam.	Gespreide aanbestedingen contracten Wmo en Jeugd via de GR JW
	Met de inzet van een coördinator Preventie Jeugd investeren en versterken we het netwerk rondom opvoeden en opgroeien, gericht op samenwerking tussen informele en formele partners en het komen tot passend preventief aanbod.	We implementeren maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd (t/m 2028)
MIDDELEN 2026	-	-

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Werkvoorzieningschap Promen
- HECHT (v.h. RDOG Hollands Midden)
- Jeugd en Wmo Midden-Holland i.o.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	-75.842	-85.067	-83.017	-81.015	-78.662	-78.473
Baten	21.009	21.071	19.294	18.989	17.894	17.894
Saldo van baten en lasten	**-54.833**	**-63.995**	**-63.723**	**-62.026**	**-60.768**	**-60.579**
Stortingen	-1.374	-897				
Onttrekkingen	807	621	845	320	35	35
Mutaties reserves	**-567**	**-276**	**845**	**320**	**35**	**35**
Eindtotaal	**-55.400**	**-64.272**	**-62.878**	**-61.706**	**-60.733**	**-60.544**

Bezuinigingsmaatregelen

Hieronder staan de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen opgenomen die onderdeel zijn van het hiervoor gepresenteerde saldo van dit programma.

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)		**Begroting 2026**	**Meerjaren 2027**	**Meerjaren 2028**	**Meerjaren 2029**
NC02	In meer kernen vrijwilligersvervoer/opzetten Belbus ter ontlasting van het CVV	0	100	100	100
NC05	Inclusieve kinderopvang - pilot collectief aanbod kinderopvang	0	170	170	170
VS41	Collectief en vrij toegankelijk aanbod jeugd	25	30	30	30
VS42	Collectief en vrij toegankelijk aanbod Wmo	0	0	157	170
VS43	Domeinoverstijgend werken	75	130	130	130
VS50	Sturen op verwijzers	145	145	145	145
VS53	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	76	196	196	196
Totaal		321	771	928	941

VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard aan het behouden en bevorderen van een gezonde en duurzame leefomgeving.
In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van taken op het gebied van volksgezondheid, milieu, klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit en dierenwelzijn.

Ontwikkelingen Volksgezondheid en milieu 2026

Algemene (landelijke/regionale) ontwikkelingen

Landelijk wordt ingezet op een versnelling van klimaatadaptatie en een waterrobuuste inrichting van ons land. Tegelijkertijd is er een ambitie uitgesproken om het primaire grondstoffengebruik in 2030 te halveren. Dit wordt gerealiseerd via een circulaire economie die inzet op preventie, hergebruik en recycling van materialen. Een andere landelijke ontwikkeling is de uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid, o.a. voor textiel, luiers en incontinentiemateriaal. Daarnaast wil Nederland minder afhankelijk worden van buitenlandse energiebronnen. Daarom ligt de focus op het opwekken van hernieuwbare energie, het besparen van energie en het aanpakken van netcongestie. Ook op het gebied van gezondheid wordt ingezet op preventie en vitaliteit. De uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) staat hierbij centraal, met aandacht voor thema's zoals mentale gezondheid, een gezond gewicht en het vitaal ouder worden.

Lokale ontwikkelingen

Deze landelijke ambities vertalen zich ook naar de lokale context. Binnen de gemeente en de regio wordt gewerkt aan een versnelde uitvoering van klimaatmaatregelen. De afvalinzameling wordt aangepast in lijn met de nieuwe producentenverantwoordelijkheden, wat niet alleen bijdraagt aan een betere afvalscheiding, maar mogelijk ook leidt tot een lagere afvalstoffenheffing voor inwoners. In 2026 staat een actualisatie van het lokale warmtebeleid op de agenda, waarbij de gemeente verplicht is een Warmteprogramma vast te stellen. De voortgang op het gebied van duurzame energieopwekking loopt via de Regionale Energiestrategie Midden-Holland. Daarnaast wordt actief gecommuniceerd en ondersteuning geboden aan inwoners en ondernemers om energie te besparen. Tot slot krijgt het uitvoeringsprogramma Gezondheid 2024–2027 een vervolg, waarin dezelfde thema's als in het GALA centraal staan.

Klimaatadaptatie

AMBITIE	Het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte en het stimuleren van inwoners en ondernemers om in het particulier grondgebied zo veel mogelijk klimaatadaptieve maatregelen toe te passen.
ER-DOEL	We richten samen met onze inwoners en ondernemers de buitenruimte klimaatbestendiger en waterrobuuster in.
WE METEN	De kwetsbaarheden in ons gebied met betrekking tot extreme neerslag, hitte, droogte en overstroming.
INSPANNINGEN 2026	Op basis van scenario 3 "Versneld aan de slag" van de vastgestelde klimaatadaptatiestrategie continueren we de uitvoering van de maatregelen op basis van de zes pijlers (informeren, stimuleren, verankeren, verplichten, meekoppelen en onderzoeken) die hiervoor de kern vormen. Deze maatregelen zijn opgenomen in de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie van het Omgevingsprogramma Riolering en Klimaatadaptatie.
	In navolging van de eerste DPRA-cyclus (Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie) wordt op basis van de in 2025 te houden regionale stresstest uitvoering gegeven aan de tweede DPRA-cyclus, welke start met een gemeentelijke stresstest.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie van het Omgevingsprogramma Riolering en Klimaatadaptatie.
	We geven verdere uitvoering aan de tweede DPRA-cyclus.
MIDDELEN 2026	-

Energietransitie

AMBITIE	We onderstrepen de urgentie van de energietransitie. Hierbij zetten we in op zowel het opwekken van duurzame elektriciteit, maar zeker ook op energiebesparing. We werken samen in de regio en staan open voor innovatieve ontwikkelingen en technieken. Mede om te zorgen voor een stabiel stroomnet, samen met de coöperaties. We hebben zoekgebieden aangewezen waarbij we lokale betrokkenheid en ondernemerschap stimuleren. We geven de voorkeur aan het opwekken van zonne-energie op die plekken die andere of bestaande functies versterken. Denk aan zon op daken of bij grote parkeerplaatsen.
ER-DOEL	We zetten in op minder gebruik van fossiele energie en meer op hernieuwbare energie.
WE METEN	C02-uitstoot in de Krimpenerwaard (Klimaatmonitor).
	Energieverbruik (Klimaatmonitor).
	Hoeveelheid hernieuwbare energie (Klimaatmonitor).
INSPANNINGEN 2026 - 2029	Het klimaat- en energiebeleid van het Rijk krijgt steeds meer vorm. Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van dit beleid. We werken langs de volgende inspanningen aan een duurzaam en vitaal Krimpenerwaard: Uitvoering Omgevingsprogramma Warmtetransitie (2024-2030) met een focus op onder andere energiebesparing, de isolatiesubsidie en het tegengaan van energiearmoede.
	We faciliteren de opwek van hernieuwbare energie via de Regionale Energiestrategie (RES) Midden-Holland en via lokaal beleid voor kleinschalige opwek.
	We werken aan een verkenning van een Lokaal Energiesysteem waarin een vitaal en toekomstbestendig Krimpenerwaard centraal staat. Hierbij gaat het om de vraag op welke wijze de gemeente de samenhang tussen opwek, gebruik, transport en opslag van (schone en betrouwbare) energie kan faciliteren.
	We werken samen met inwoners en ondernemers aan de energietransitie. We zetten in op het faciliteren en stimuleren van acties die bijdragen aan onze gezamenlijke doelstellingen. Daarnaast werken we aan een goede samenwerking met energiecoöperatie Waardstroom.
MIDDELEN 2026	-

Benutten van grondstoffen

AMBITIE	We zetten nog meer in op het stimuleren van afvalscheiding. Hierbij onderzoeken we de mogelijkheid voor (gedeeltelijke) nascheiding van afval.
ER-DOEL	We willen meer grondstoffen uit het restafval benutten.
WE METEN	Het aandeel van fijn en grof huishoudelijk restafval in kilogram per inwoner per jaar.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We stellen een grondstoffenbeleidsplan vast.
	We breiden de bewustwordingscampagne uit met onder meer het project Afvalvrije school
	We zetten afvalcoaches in om inwoners te informeren en te assisteren bij het optimaal scheiden van huishoudelijk afval.
	We maken een plan van aanpak voor het nascheiden van grondstoffen uit grof restafval op de milieustraat door middel van sorteren, demontage en hergebruik.
MIDDELEN 2026	-

Samen de biodiversiteit vergroten

AMBITIE	De diversiteit en soortenrijkdom staan onder druk en vragen om maatregelen. Binnen de kernen zetten wij in op bevordering van diversiteit van soorten. Denk aan natuurvriendelijke oevers, variatie in de beplanting en een flexibel snoei- en maaibeleid.
ER-DOEL	Samen met inwoners en andere overheden de biodiversiteit vergroten.
WE METEN	Het aantal bomen in de kernen en het aantal uitgedeelde bomen.
	Het aandeel nieuwbouwprojecten waarbij een afspraak is gemaakt over het vergroten van de biodiversiteit.
	Het aantal verleende subsidies voor biodiversiteitsinitiatieven.
INSPANNINGEN 2026	In 2025 werken we met partners aan de invulling van een tweede convenantperiode van Prachtlint Krimpenerwaard. Hierin staan de inspanningen vanaf 2026.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We planten bomen in de openbare ruimte (1.000) en delen bomen uit aan particulieren (750).
	We beheren bermen en oevers zoveel mogelijk ecologisch.
	We voeren projecten Operatie Steenbreek en Prachtlint uit.
	We ondersteunen biodiversiteitsinitiatieven van inwoners met subsidie.
	We werken samen met gebiedspartners om de rivierkreeftenproblematiek onder de aandacht te brengen bij LNV en we werken mee aan bewustwordingscampagnes over de bestrijding van invasieve soorten/ exoten.
MIDDELEN 2026	-

Betrokkenheid bij het beheer van de openbare ruimte

AMBITIE	De openbare buitenruimte is van ons allemaal. Daarom betrekken we inwoners actief bij het beheer en onderhoud ervan.
ER-DOEL	We vergroten de tevredenheid en betrokkenheid van onze inwoners met het beheer van de openbare ruimte.
WE METEN	De tevredenheid over de leefomgeving en dienstverlening (door burgerpeiling)
	De beoordeling van de fysieke leefomgevingskwaliteit (door Kwaliteitsmonitor Sociaal Domein)
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We intensiveren de communicatie over het beheer. Welke kwaliteit kan de inwoner verwachten, wat is de afspraak.
	We zetten in op verdere participatie bij het werken in de openbare ruimte.
MIDDELEN 2026	-

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Cyclus NV
- Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)
- HECHT (v.h. RDOG Hollands Midden)
- Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	-21.813	-23.271	-21.996	-21.838	-21.092	-21.064
Baten	17.899	18.465	18.498	18.488	18.089	18.089
Saldo van baten en lasten	**-3.914**	**-4.805**	**-3.498**	**-3.349**	**-3.002**	**-2.975**
Stortingen	-310	-322	-271	-271	-271	-271
Onttrekkingen	395	703	724	607	210	179
Mutaties reserves	**85**	**381**	**454**	**337**	**-60**	**-92**
Eindtotaal	**-3.829**	**-4.425**	**-3.045**	**-3.013**	**-3.063**	**-3.067**

Bezuinigingsmaatregelen

Hieronder staan de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen opgenomen die onderdeel zijn van het hiervoor gepresenteerde saldo van dit programma.

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)		**Begroting 2026**	**Meerjaren 2027**	**Meerjaren 2028**	**Meerjaren 2029**
VS22	Energietransitie	55	55	55	55
VS25	Klimaatadaptatie	0	26	26	47
VS29	Milieu	75	75	75	75
Totaal		130	156	156	177

VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Dit programma richt zich op ontwikkeling en behoud van een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.
In dit programma zijn middelen opgenomen voor advisering op het gebied van wonen en de kwaliteit van de leefomgeving, het uitvoeren van projecten en voeren van grondexploitaties, het faciliteren van ontwikkelingen van inwoners en ondernemers, het begeleiden van bestemmingsplannen en het afgeven van en toetsen van aanvragen voor omgevingsvergunningen. Door de introductie van de Omgevingswet veranderen veel van de bestaande instrumenten en werkwijzen.

Ontwikkelingen Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing 2026

Algemene (landelijke/regionale) ontwikkelingen
In 2026 wordt (waarschijnlijk) de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting ingevoerd. Deze wet geeft Rijk, provincies en gemeenten meer sturingsmogelijkheden op wat, waar en voor wie er gebouwd wordt. Gemeenten worden verplicht een volkshuisvestingsprogramma op te stellen en moeten minimaal twee derde betaalbare woningen realiseren, waaronder ten minste 30% sociale huur. Provincies krijgen de bevoegdheid om in te grijpen als gemeenten onvoldoende bijdragen aan de regionale woonopgave.

Lokale ontwikkelingen

Door invoering van de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting moet lokaal de Huisvestingsverordening opnieuw worden geactualiseerd. De invoering van deze wet heeft mogelijk ook gevolgen voor de Woonvisie / Programma Volkshuisvesting en beleid over wonen op erven. De provincie houdt toezicht en kan ingrijpen als we onvoldoende sturen. Deze wet vraagt om stevige keuzes en regie in ons lokale woonbeleid.

In het omgevingsprogramma woningbouw worden de zaken die overkoepelend geregeld moeten worden voor de woningbouwambitie opgepakt. Het betreft bijvoorbeeld de afspraken met de hoogheemraadschappen, hoe er met voorzieningen wordt omgegaan, subsidies en klimaatbestendig bouwen. Op dit moment wordt gewerkt aan verschillende onderzoeken waarover de raad later dit jaar geïnformeerd wordt. De woningbouwambitie van de gemeente Krimpenerwaard is groot en op dit moment zijn we volop in gesprek met o.a. de provincie Zuid Holland om woningbouwprojecten mogelijk te kunnen maken. Richting het opstellen van de begroting onderzoeken we hoeveel inzet van capaciteit en middelen dit met zich meebrengt.

Leefbaarheid en vitaliteit

AMBITIE	De ambitie is om vitaliteit en leefbaarheid niet te laten begrenzen door schijnbare onmogelijkheden (zoals regelgeving van hogere overheden of conflicterende belangen). Met daadkracht willen we ons laten leiden door wat goed is voor de Krimpenerwaard. We gaan uit van onze eigen kracht! De Strategische visie Krimpenerwaard schetst in de optie “Schouders eronder” (en op onderdelen “Met brede blik) onze ambitie. Hier gaan we actief mee aan de slag. We zetten in op het instrument van actieve grondpolitiek indien het bijdraagt aan het realiseren van deze maatschappelijke doelen.
ER-DOEL	We versterken de vitaliteit en leefbaarheid van onze gemeente.
WE METEN	Leefbarometer (ministerie BZK).
	Sociale verbondenheid met de buurt.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We brengen de instrumenten voor grondpolitiek in beeld.
	Er wordt uitvoering gegeven aan de vastgestelde Nota grondbeleid 2024 door het instellen van een investeringsfonds. Daarbij wordt het kostenverhaal toegepast bij Ruimtelijke ontwikkelingen en sociaal bouwen. De methodiek wordt uitgewerkt in de nota kostenverhaal.
MIDDELEN 2026	-

Kernen

AMBITIE	We stimuleren initiatieven vanuit de kernen die aansluiten bij de behoefte en identiteit van de eigen kern. De gemeente faciliteert hierbij. Dit past bij de nieuwe Omgevingswet. Aan de randen van onze kernen maken we ruimte voor wonen en werken.	
ER-DOEL	We versterken de vitaliteit en leefbaarheid van onze kernen.	
SUBDOEL	We verbeteren de samenwerking tussen de samenleving en de overheid.	We maken meer ruimte voor wonen en werken.
WE METEN	-	
INSPANNINGEN 2026 - 2029	We faciliteren initiatieven uit de samenleving door ze in behandeling te nemen via de intaketafel.	We voeren de woonvisie en de lokale bedrijventerreinenstrategie uit
MIDDELEN 2026	-	-

Wonen

AMBITIE	Om de vitaliteit van de kernen te versterken zetten we vol in op het ontwikkelen woningen. Dit doen we in én aansluitend aan de randen van de bestaande kernen. We werken daarbij samen met woningbouwverenigingen. We kijken daarbij ook naar levensloopbestendige woningen, combinaties van wonen en zorg, creatieve woonvormen en andere oplossingen.
ER-DOEL	We willen meer en sneller woningen realiseren.
WE METEN	Het aantal nieuwe woningen per jaar (CBS).
INSPANNINGEN 2026 - 2029	Versnellingsagenda wonen: we zijn en blijven bezig met praktische en concrete versnelling van woningbouwprojecten. Dit doen we niet door een agenda te schrijven, maar op een praktische manier ervoor te zorgen dat dat het proces om te komen tot een nieuw woningbouwproject niet vertraagd en juist versnelt kan worden.
	We blijven ons inspannen om alle acties uit het uitvoeringsprogramma van de woonvisie uit te voeren. Zo stellen we onder andere een vereveningsfonds sociale huur op (onderdeel nota kostenverhaal), maken we een doelgroepenverordening en maken we beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Ook werken we samen met andere beleidsterreinen aan doorstroomcampagnes (ook samen met woningcorporaties), informatiecampagnes over toekomstbestendig wonen en een hoogbouwvisie.
	We werken samen met woningcorporaties en marktpartijen aan het realiseren van woningen. Dat doen we op verschillende manieren, zoals ook benoemd staat bij de versnellingsagenda wonen. Met woningcorporaties hebben we regulier overleg over (toekomstige en huidige) woningbouwprojecten. Met projectontwikkelaars met grote locaties aan de randen van de kernen werken we aan een Omgevingsprogramma Woningbouw.
MIDDELEN 2026	-

Huisvesting statushouders en opvang asielzoekers

AMBITIE	De ambitie uit het collegeprogramma gaat uit van inzet op kleinschalige opvang van max. 100 vluchtelingen voor een periode van maximaal 2 jaar. In april 2023 heeft de raad ingestemd met het in eerste instantie opvangen van 2200 vluchtelingen in de regio Midden Holland, in Krimpenerwaard 153. De eerste 80 vluchtelingen worden vanaf 7 augustus opgevangen in het Klooster in Haastrecht voor een periode van 3 jaar.
ER-DOEL	-
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2026	In 2026 huisvesten we 153 asielzoekers in het kader van de spreidingswet. Daarmee voldoen we niet aan het verdeelbesluit. Over deze huisvesting zijn afspraken gemaakt met het COA en relevante partners als de regio en het ISK. Omdat de spreidingswet wellicht wordt ingetrokken en, als de wet van kracht blijft, elke twee jaar nieuwe verdeelbesluiten worden genomen zal capaciteit nodig blijven in uitvoering, besluitvorming en afstemming in de regio.
INSPANNINGEN 2026 - 2029	De huisvesting van asielzoekers zal de komende jaren capaciteit vragen als het gaat om de communicatie met en participatie van de omgeving van de locatie en omgevingsmanagement. Hiervoor zullen plannen moeten worden opgesteld en uitgevoerd. Er zal afstemming met samenwerkingspartners als het ISK en de regio Midden-Holland nodig zijn. Om de locatie en de omgeving veilig te houden en te beheren zullen afspraken worden gemaakt met o.a. het COA. Er zal ook invulling moeten worden gegeven aan de dienstverlening en zorg voor asielzoekers als het gaat om gemeentelijke taken.
MIDDELEN 2026	-

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten	-6.536	-9.042	-6.877	-6.865	-6.480	-6.479
Baten	3.722	4.472	3.419	3.341	3.085	3.085
Saldo van baten en lasten	**-2.814**	**-4.571**	**-3.458**	**-3.524**	**-3.395**	**-3.394**
Stortingen	-1.737	-2.578	-105	-80	-50	-50
Onttrekkingen	1.538	1.970	210	193	26	26
Mutaties reserves	**-199**	**-608**	**105**	**113**	**-24**	**-24**
Eindtotaal	**-3.013**	**-5.179**	**-3.353**	**-3.411**	**-3.418**	**-3.418**

Bezuinigingsmaatregelen

Voor dit programma zijn geen bezuinigingen voorgesteld.

RECAPITULATIE VAN BATEN EN LASTEN

Tabel baten en lasten (x € 1.000)

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
Bestuur en ondersteuning	-31.505	-36.137	-39.922	-41.932	-42.521	-43.074
Economie	-1.179	-2.072	-1.730	-1.144	-1.068	-1.001
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	-19.239	-23.045	-21.108	-21.403	-22.089	-22.241
Sociaal domein	-75.842	-85.067	-83.017	-81.015	-78.662	-78.473
Veiligheid	-5.665	-6.663	-6.255	-6.265	-6.265	-6.265
Verkeer, vervoer en waterstaat	-12.288	-14.229	-14.147	-13.356	-13.372	-13.263
Volksgezondheid en milieu	-21.813	-23.271	-21.996	-21.838	-21.092	-21.064
Volkshuisv., leefomg. & sted. vernieuwing	-6.536	-9.042	-6.877	-6.865	-6.480	-6.479
Totaal Lasten	-174.067	-199.525	-195.051	-193.818	-191.549	-191.861
Baten						
Bestuur en ondersteuning	130.456	137.770	142.836	144.568	143.318	145.759
Economie	470	868	488	536	536	536
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	4.774	4.620	3.674	3.662	3.709	3.709
Sociaal domein	21.009	21.071	19.294	18.989	17.894	17.894
Veiligheid	129	658	151	151	151	151
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.141	1.403	1.073	1.073	1.073	1.073
Volksgezondheid en milieu	17.899	18.465	18.498	18.488	18.089	18.089
Volkshuisv., leefomg. & sted. vernieuwing	3.722	4.472	3.419	3.341	3.085	3.085
Totaal Baten	180.600	189.327	189.432	190.809	187.856	190.297
Saldo van baten en lasten	**6.533**	**-10.198**	**-5.619**	**-3.009**	**-3.692**	**-1.564**
Stortingen						
Bestuur en ondersteuning	-20.421	-12.007	-1.439	-710	-710	-710
Economie	0					
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	-1.412	-2.077	-921	-451	-451	-451
Sociaal domein	-1.374	-897				
Veiligheid	0					
Verkeer, vervoer en waterstaat	-1.000	21				
Volksgezondheid en milieu	-310	-322	-271	-271	-271	-271
Volkshuisv., leefomg. & sted. vernieuwing	-1.737	-2.578	-105	-80	-50	-50
Totaal Stortingen	-26.254	-17.862	-2.735	-1.512	-1.482	-1.482
Onttrekkingen						
Bestuur en ondersteuning	15.010	17.557	2.370	1.399	1.570	1.530
Economie	209	1.764	519	189	93	13
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	1.381	2.701	1.021	1.268	1.234	1.141
Sociaal domein	807	621	845	320	35	35
Veiligheid	5	145				
Verkeer, vervoer en waterstaat	378	1.995	675	135	135	135
Volksgezondheid en milieu	395	703	724	607	210	179
Volkshuisv., leefomg. & sted. vernieuwing	1.538	1.970	210	193	26	26
Totaal Onttrekkingen	19.723	27.456	6.365	4.113	3.304	3.061
Mutaties reserves	**-6.533**	**9.595**	**3.630**	**2.601**	**1.822**	**1.579**
Geraamd resultaat	**0**	**-603**	**-1.989**	**-408**	**-1.870**	**17**

BBV INDICATOREN

BBV indicatoren

Onderstaand is de basisset van beleidsindicatoren opgenomen die op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verplicht is voorgeschreven. In tegenstelling tot de indicatoren die in de programma's (onder beleidsspeerpunten zijn opgenomen) sturen wij op deze BBV indicatoren niet actief. Alleen als een indicator een directe link heeft met één of meerdere van de beleidsspeerpunten sturen wij hier actief op. In dat geval is de betreffende indicator ook meegenomen binnen één van de programma's.

Het doel van het verplicht opnemen van de BBV indicatoren is om begrotingen inzichtelijker te maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk te maken. De meeste indicatoren zijn beschikbaar via de website www.waarstaatjegemeente.nl. Op deze site is het ook mogelijk om de indicatoren te vergelijken. Voor een aantal indicatoren geldt dat ze niet via landelijke bronnen beschikbaar zijn. Dit betreft de indicatoren die vallen onder het programma Bestuur en ondersteuning. Deze moeten dan ook door gemeenten zelf worden berekend.

Op de volgende pagina's zijn de voorgeschreven indicatoren onderverdeeld naar de programma's van deze begroting. Hierbij zijn per indicator de score van Krimpenerwaard en Nederland gepresenteerd.

Indicator	Waarde		Eenheid
	2025	2026	
Bevolkingsaantal	57.785	57.798	Aantal inwoners
Formatie	8,4	8,5	Aantal fte per 1.000 inwoners
Bezetting	7,0	7,6	Aantal fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	€893,56	€928,05	Kosten per inwoner
Externe inhuur	4,79%	3,80%	% van de totale loonsom + totale kosten inhuur
Overhead	12,46%	13,60%	% van totale begrote lasten

Taakveld	Naam indicator - eenheid (conform Regeling beleidsindicatoren gemeenten)	Krimpenerwaard		Nederland	
		Nu	Vorig jaar	Nu	Vorig jaar
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning - Aantal per 1.000 inwoners	1,5	1,2	1,2	1,3
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven - Aantal per 1.000 inwoners	2,9	2,3	4,3	4,3
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) - Aantal per 1.000 inwoners	4,3	5,1	5,7	5,8
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt - Aantal per 1.000 jongeren	9	7,5	9	8,7
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen - Aantal per 1.000 inwoners	0,7	1,0	2,2	2,5
3. Economie	Functiemenging - %	47,5%	47,5%	54,2%	54,2%
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven) - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar	183,5	183,5	181,8	181,8
4. Onderwijs	Absoluut verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	0,8	2,6	6,7	6,3
4. Onderwijs	Relatief verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	43	26,4	28	27,2
4. Onderwijs	Voortijdig schoolverlaters totaal (VO MBO)	1,1%	1,7%	2,3%	2,4%
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters - %	47,6%	52,5%	42,5%	46,4%
6. Sociaal Domein	Werkloze jongeren - % 16 t/m 22 jarigen	1%	1%	2%	1%
6. Sociaal Domein	Kinderen in uitkeringsgezin - % kinderen tot 18 jaar	4%	4%	6%	6%
6. Sociaal Domein	Lopende re-integratievoorzieningen - Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	158,3	148,9	203,1	191,5
6. Sociaal Domein	Banen - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	620,7	620,7	836,6	836,6
6. Sociaal Domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo - Aantal per 10.000 inwoners	590	590	720	700
6. Sociaal Domein	Jongeren met een delict voor de rechter - % 12 t/m 21 jarigen	1%	1%	1%	1%
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdhulp - % van alle jongeren tot 18 jaar	12,3%	11,9%	13,7%	13,5%
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdbescherming - % van alle jongeren tot 18 jaar	1,4%	1,3%	1,0%	1,1%
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdreclassering - % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,2%	0,4%	0,3%
6. Sociaal Domein	Netto arbeidsparticipatie - % van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	75,7%	75,1%	73,2%	73,1%
6. Sociaal Domein	Personen met een bijstandsuitkering - Aantal per 10.000 inwoners	190,5	186,7	343,6	344,8
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit - %	22,4%	14,4%	32,5%	33,3%
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval - Kg per inwoner	102	104,3	108	147,7
8. Vhrosv	Demografische druk - %	82,0%	80,8%	70,7%	70,4%
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen - Aantal per 1.000 woningen	3,4	3,1	8,4	9,1
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde - x € 1.000	415	404	398	379
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden - in €uro's	891,0	874,0	957	-
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in €uro's	1013	995,5	1050	-
Bron: www.waarstaatjegemeente.nl					

PARAGRAFEN

A. Lokale heffingen

In deze paragraaf staat informatie over de gemeentelijke heffingen, het beleid rondom de lokale heffingen, een overzicht van de tarieven, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk.

Algemeen

De totale begrote opbrengst aan belastingen en overige heffingen bedraagt in 2026 ruim € 35,4 miljoen. In onderstaande tabel zijn de opbrengsten van de lokale heffingen weergegeven.

bedragen x € 1.000	2025	2026
Onroerende-zaakbelastingen	14.453	15.006
Rioolheffing	6.724	7.069
Afvalstoffenheffing	7.660	7.769
Toeristenbelasting	334	433
Lijkbezorgingsrechten	1.105	1.127
Leges	4.159	4.273
Markt- en standplaatsgelden	46	54
Havengelden	97	98
Kwijtschelding	-376	-392
	34.203	**35.438**

In de Nota lokale heffingen 2024 is het huidige beleid met betrekking tot de gemeentelijke belastingen en heffingen beschreven. Jaarlijks wordt in de begroting en de jaarrekening over de uitvoering van het beleid gerapporteerd in de paragraaf lokale heffingen.
Bij de heffingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, leges, markt- en standplaatsgelden en havengelden) mogen de geraamde baten niet hoger zijn dan de geraamde lasten. Bij de toe te rekenen kosten worden onder andere de kwijtschelding, de kosten van het SVHW en de kosten van toezicht meegenomen, maar de beleidsuren en uren van handhaving niet.
Bij de belastingen (OZB en toeristenbelasting) geldt deze wettelijke eis niet. De opbrengst van de belastingen komt in de algemene middelen van de gemeente terecht.
Het algemene uitgangspunt is om de tarieven en bij de OZB de opbrengst te indexeren met de inflatie van 2,7%.
Het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) verzorgt de uitvoering van diverse belastingen en heffingen voor de gemeenten.

1. Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Drie groepen krijgen een aanslag OZB, namelijk eigenaren van woningen, eigenaren en gebruikers van niet-woningen. Voor iedere groep geldt een eigen tarief. Gebruikers van woningen, bijvoorbeeld huurders, krijgen geen aanslag OZB.

De OZB wordt berekend naar een percentage van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen. Het SVHW bepaalt jaarlijks de WOZ-waarden van de woningen en niet-woningen. De uitkomsten van de taxatie door het SVHW zijn voor de begroting nog niet definitief. Daarom wordt gerekend met de (geactualiseerde) waardegegevens van waardepeildatum 1 januari 2024 en de geschatte waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen.

De verwachting is dat in onze gemeente de gemiddelde WOZ-waarde stijgt bij woningen met 11,42% en bij niet-woningen met 2%. De waardestijging leidt niet tot een hogere opbrengst OZB, omdat de waardestijging gecompenseerd wordt door een verlaging van de tarieven. Zoals besloten is bij vaststelling van de Kadernota, wordt de opbrengst naast de inflatie (2,7%) gecorrigeerd met 0,75% als onderdeel van het dekkingsplan van deze begroting (bezuinigingsmaatregelen VS11a en NBZ08a). Op basis van deze cijfers zien de tarieven er als volgt uit:

	2024	2025	2026
Eigenaren woning	0,0875%	0,0880%	0,0827%
Eigenaren niet-woning	0,2705%	0,2747%	0,2611%
Gebruikers niet-woning	0,2191%	0,2294%	0,2176%

2. Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker. Bij woningen wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald door de grootte van het huishouden. Bij niet-woningen is de WOZ-waarde de basis. Uitgangspunt is kostendekkende tarieven. Het kostendekkende tarief voor een meerpersoonshuishouden is in 2026 € 340. Het voorgestelde tarief ligt echter lager door de inzet van de egalisatievoorziening. Het tarief zal ook de komende jaren stijgen met meer dan alleen inflatie omdat de kapitaalslasten stijgen conform het vastgestelde Programma Riolering en Klimaatadaptatie.

In motie 25-034 is verzocht om de extra stijging van de OZB in 2026 eenmalige te 'compenseren' via het tarief van de rioolheffing. Hierdoor wordt de stijging van de rioolheffing voor de inwoners beperkt tot een stijging van 5% in plaats van 7%.

	2024	2025	2026
Woning: eenpersoonshuishouden	€201,65	€206,30	€216,60
Woning: meerpersoonshuishouden	€268,80	€275,00	€288,75
Niet-woning: % van de WOZ-waarde	0,0834%	0,0853%	0,0896%
	(max. € 1.185,15)	(max. € 1.212,40)	(max. € 1.273)
Berekening kostendekkendheid rioolheffing			
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente			6.065.638
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen			
netto kosten taakveld(en)			**6.065.638**
Toe te rekenen kosten			454.297
Overhead incl. (omslag)rente			955.073
BTW			859.131
Totale kosten			**8.334.139**
Opbrengst heffingen			**7.069.239**
Dekkingspercentage			**84,8%**

Het dekkingspercentage wordt 100% door de inzet van de voorziening Riool van € 1.264.900. Dit is het verschil tussen de totale opbrengst en de totale kosten in de bovenstaande tabel.

3. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven van de gebruiker. Uitgangspunt is 100% kostendekkende tarieven. De uitgaven zijn geïndexeerd met de inflatie. In 2026 stijgt het vaste tarief door de inflatie en de aankoop van de grond ten behoeve van de nieuwe milieustraat. De egalisatievoorziening wordt ingezet om de stijging te dempen. Het variabele tarief stijgt niet, omdat de inflatie wordt gecompenseerd door de stijging van de inkomsten van de grondstoffen.

	2024	2025	2026	
Vast tarief	€209,10	€209,10	€215,85	
vermeerderd met				
per lediging restafval (140 liter)	€8,15	€8,15	€8,15	€342,80
per lediging restafval (240 liter)	€13,95	€13,95	€13,95	
per storting in container	€3,50	€3,50	€3,50	
Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing				
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente			7.406.637	
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen			-831.874	
netto kosten taakveld(en)			**6.574.763**	
Toe te rekenen kosten			363.121	
Overhead incl. (omslag)rente			124.073	
BTW			836.820	
Totale kosten			**7.898.777**	
Opbrengst heffingen			**7.769.429**	
Dekkingspercentage			**98,36%**	

Het dekkingspercentage wordt 100% door de inzet van de voorziening Afval van € 129.347. Dit is het verschil tussen de totale opbrengst en de totale kosten in de bovenstaande tabel.

4. Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf (de ondernemer) op land, maar het is uiteindelijk de gast van buiten de gemeente die de belasting betaalt. De ondernemer mag de belasting namelijk doorberekenen aan zijn gasten.

Zoals besloten is bij vaststelling van de Kadernota, wordt het tarief in twee stappen verhoogd tot het mediane tarief (bezuinigingsmaatregel VS23/VS36a). Dit betekent dat het tarief in 2026 € 2,25 per persoon per overnachting bedraagt (en in 2027 € 2,50 per persoon per overnachting).

Daarnaast is besloten is om met ingang van 2026 ook toeristenbelasting te heffen voor overnachtingen op water. Voor overnachtingen op land en overnachtingen op water geldt hetzelfde tarief.

	2024	2025	2026
Per persoon per overnachting	€1,92	€1,96	€2,25

5. Lijkbezorgingrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van een begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met begraven en de begraafplaatsen.
De tarieven van hoofdstuk 1 van de tarieventabel worden niet verhoogd, omdat de hoogte van de reserve Begraafplaatsen geen aanleiding geeft tot verhoging van deze tarieven. De overige tarieven worden geïndexeerd met de inflatie (2,7%). Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen tarieventabel bij de Verordening lijkbezorgingsrechten 2026.

Berekening kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	1.474.779
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-209.561
netto kosten taakveld(en)	**1.265.218**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	373.873
BTW	-
Totale kosten	**1.639.091**
Opbrengst heffingen	**1.127.497**
Dekkingspercentage	**68,8%**

De kapitaallasten worden gedekt uit de reserve Begraafplaatsen en uit de reserve Kapitaallasten. De onttrekking wordt meegenomen bij de inkomsten van het taakveld waardoor de netto kosten lager worden.

6. Leges

Leges mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. De tarieven worden geïndexeerd met de inflatie (2,7%). Zoals besloten is bij vaststelling van de Kadernota, worden de legestarieven voor de Burgerlijke Stand naast de inflatie gecorrigeerd met 10% als onderdeel van het dekkingsplan van deze begroting (bezuinigingsmaatregel VS07).

Een aantal legestarieven is wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor een paspoort, een rijbewijs en een aanwezigheidsvergunning speelautomaten. In die gevallen wordt het maximale tarief gehanteerd (afgerond op € 0,05 naar beneden). Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen tarieventabel bij de Legesverordening 2026.

Berekening kostendekkendheid leges	
Hst. 1 Algemene dienstverlening	
Kosten taakveld(en)	1.747.233
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen netto	-
netto kosten taakveld(en)	**1.747.233**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	594.841
BTW	-
Totale kosten	**2.342.074**
Opbrengst heffingen	**1.562.065**
Dekkingspercentage	**66,7%**

Berekening kostendekkendheid leges

Berekening kostendekkendheid leges	
Hst. 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	
Kosten taakveld(en)	1.662.811
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen netto	-
netto kosten taakveld(en)	**1.662.811**
Toe te rekenen kosten	78.000
Overhead incl. (omslag)rente	1.082.660
BTW	-
Totale kosten	**2.823.471**
Opbrengst heffingen	**2.677.829**
Dekkingspercentage	**94,8%**

Berekening kostendekkendheid leges	
Hst. 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hst. 2	
paragraaf 3.1 Horeca	
Kosten taakveld(en)	78.548
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen netto	-
netto kosten taakveld(en)	**78.548**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	57.787
BTW	-
Totale kosten	**136.335**
Opbrengst heffingen	**8.078**
Dekkingspercentage	**5,9%**

Berekening kostendekkendheid leges	
Hst. 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hst. 2	
Paragraaf 3.3 Organiseren evenement of markt	
Kosten taakveld(en)	274.919
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen netto	-
netto kosten taakveld(en)	**274.919**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	202.256
BTW	-
Totale kosten	**477.175**
Opbrengst heffingen	**11.336**
Dekkingspercentage	**2,4%**

Berekening kostendekkendheid leges	
Hst. 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hst. 2	
Paragraaf 3.4 Standplaatsen	
Kosten taakveld(en)	39.274

Berekening kostendekkendheid leges	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen netto	-
netto kosten taakveld(en)	**39.274**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	28.894
BTW	-
Totale kosten	**68.168**
Opbrengst heffingen	**2.500**
Dekkingspercentage	**3,7%**

Berekening kostendekkendheid leges	
Hst. 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hst. 2	
Paragraaf 3.5 Wet kinderopvang	
Kosten taakveld(en)	121.497
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen netto	-
netto kosten taakveld(en)	**121.497**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	11.545
BTW	-
Totale kosten	**133.042**
Opbrengst heffingen	**11.137**
Dekkingspercentage	**8,4%**

7. Markt- en standplaatsgelden

De marktgelden worden geheven van degene aan wie een standplaats op een markt ter beschikking gesteld is. Dit zijn de dag- of weekmarkten waar bijvoorbeeld eetwaren en textielwaren te koop zijn. De marktgelden mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Voor een plaats op de markt gelden verschillende tarieven. Er zijn aparte tarieven voor grote markten, kleine markten en mini-markten. De tarieven worden berekend per strekkende meter frontbreedte.

Naast marktgelden worden vanaf 1 januari 2026 standplaatsgelden geheven. De standplaatsgelden worden geheven van degene aan wie een standplaats op een openbare plek (niet op de markt) ter beschikking gesteld is. De standplaatsgelden mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Voor een standplaats gelden dezelfde tarieven als voor een kleine markt. De tarieven worden berekend per strekkende meter frontbreedte.

Tarieven marktgelden	2024	2025	2026
grote markt (20 en meer standplaatsen), per kwartaal	€29,75	€30,45	€31,25
kleine markt (6 t/m 19 standplaatsen), per kwartaal	€19,55	€20,00	€20,55
mini markt (1 t/m 5 standplaatsen), per kwartaal	€12,80	€13,10	€13,45

Berekening kostendekkendheid marktgelden				
Type markt	20 en meer	6 t/m 19	1 t/m 5	totaal
Begrote kosten	€19.755	€45.354	€9.321	€74.430
Begrote opbrengsten	€17.750	€26.797	€3.605	€48.152
Dekkingspercentage	**89,8%**	**59,1%**	**38,7%**	**64,7%**

Tarieven standplaatsgelden	2024	2025	2026
Vaste standplaats per strekkende meter, per kwartaal	-	-	€20,55

Berekening kostendekkendheid standplaatsgelden	
Begrote kosten	€44.465
Begrote opbrengsten	€5.487
Dekkingspercentage	**12,3%**

Er is minder vraag naar standplaatsen op de mini markten dan naar standplaatsen op de grote markten. Om de leefbaarheid van de kleine kernen te behouden is er bewust voor gekozen om het tarief van de kleinere markten laag te houden.

8. Havengelden

Havengelden worden geheven van de schipper, de rederij, de eigenaar van het vaartuig, degene die het schip heeft gecharterd of degene die als vertegenwoordiger van één van dezen optreedt.
De havengelden mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. De tarieven worden geïndexeerd met de inflatie (2,7%). Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen Verordening havengelden 2026.

Berekening kostendekkendheid havengelden	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	120.307
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-18.737
netto kosten taakveld(en)	**101.570**
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	30.181
BTW	-
Totale kosten	**131.751**
Opbrengst heffingen	**98.154**
Dekkingspercentage	**74,5%**

9. Overige heffingen

De BIZ-bijdrage is een bestemmingsbelasting die op verzoek van ondernemers wordt geheven. Het biedt ondernemers de mogelijkheid om met hulp van de gemeente aanvullende diensten uit te voeren om de openbare ruimte bij bedrijventerreinen of winkelgebieden schoner, veiliger of goed bereikbaar te maken. De opbrengst van de BIZ-bijdrage wordt als subsidie uitgekeerd aan de door de ondernemers opgerichte uitvoeringsorganisatie die zorgt voor de plannen en de uitvoering. De heffing van de BIZ-bijdrage beperkt zich tot een bepaald gebied in de gemeente, de bedrijveninvesteringszone (BIZ).

De bij aanvang van de BIZ opgestelde verordening geldt voor het hele BIZ-tijdvak (5 jaar) en bevat de tarieven voor alle jaren. Er is een BIZ-heffing voor het centrum van Schoonhoven (2024-2028).

De BIZ voor het centrum van Bergambacht en de BIZ voor bedrijventerrein De Wetering in Bergambacht zijn geëindigd in 2025. Momenteel wordt onderzocht of er voldoende draagvlak is voor een nieuwe BIZ in deze twee gebieden.

10. Overzicht lokale lastendruk

Bij de lokale lastendruk nemen we de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing mee in de berekening.
De WOZ-waarde 2025 is gecorrigeerd met de gemiddelde waardestijging van woningen. Bij de afvalstoffenheffing is uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met een container van 240 liter bestemd voor restafval die gemiddeld 9,1 per jaar geleegd wordt (in de begroting 2025 werd uitgegaan van 9,6 ledigingen).

Eigenaar woning	2025	2026
WOZ-waarde	**€394.000**	**€439.000**
OZB	€346,00	€363,00
Afvalstoffenheffing	€343,00	€343,00
Rioolheffing	€275,00	€288,75
	€964,00	**€994,75**

Huurder woning	2025	2026
Afvalstoffenheffing	€343,00	€343,00
Rioolheffing	€275,00	€288,75
	€618,00	**€631,75**

De woonlasten van de omliggende gemeenten voor 2026 zijn nog niet beschikbaar. Om de woonlasten te kunnen vergelijken, worden daarom de woonlasten 2025 vergeleken afgerond op euro's.
Deze woonlasten zijn berekend met behulp van de Lokale Lasten Calculator 2025 van het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden). Bij de berekening is uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde, een tweepersoonshuishouden met een gemiddelde hoeveelheid afval en bij de rioolheffing, indien het tarief bepaald wordt door het waterverbruik, een gemiddeld waterverbruik.

Gemeente	OZB	afvalstoffenheffing	rioolheffing	woonlasten
Krimpenerwaard	€ 422	€ 290	€ 275	**€ 986**
Bodegraven-Reeuwijk	€ 595	€ 390	€ 322	€ 1.308
Gouda	€ 427	€ 428	€ 562	€ 1.417
Krimpen aan den IJssel	€ 408	€ 460	€ 266	€ 1.134
Lopik	€ 597	€ 332	€ 283	€ 1.212
Molenlanden	€ 373	€ 468	€ 237	€ 1.078
Oudewater	€ 557	€ 283	€ 409	€ 1.249
Waddinxveen	€ 409	€ 377	€ 238	€ 1.024
Zuidplas	€ 484	€ 340	€ 217	€ 1.041
Landelijk gemiddelde	**€ 453**	**€ 364**	**€ 235**	**€ 1.052**

11. Kwijtschelding

Het kwijtscheldingsbeleid bepaalt de belastingen waarvan kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder kwijtschelding plaatsvindt. Inwoners met een inkomen tot ongeveer bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen voor kwijtschelding in aanmerking komen. Dit geldt ook voor kleine zelfstandigen voor hun privé-belastingschulden.
Alleen op enkele kleine onderdelen kan (binnen wettelijke grenzen) afgeweken worden van de landelijke regeling. In de Verordening kwijtschelding 2026 is opgenomen dat bij de kosten van bestaan uitgegaan wordt van 100% van de bijstandsnorm. Een hoger percentage dan 100% is wettelijk niet toegestaan. Het rijk gaat in de landelijke regeling uit van 90% van de bijstandsnorm.
Kwijtschelding kan verleend worden voor aanslagen OZB, afvalstoffenheffing (vast tarief en een gemaximeerd aantal ledigingen en/of ontgrendelingen) en rioolheffing.
Het SVHW behandelt de kwijtscheldingsverzoeken. In het eerste verzoek om kwijtschelding kan de aanvrager toestemming verlenen voor geautomatiseerde kwijtschelding. Dan hoeft, bij gelijkblijvende omstandigheden, niet jaarlijks een kwijtscheldingsverzoek ingediend te worden.
De kosten voor de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid worden doorberekend in de tarieven van de verschillende heffingen.

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen en de risicobeheersing van de gemeente Krimpenerwaard. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vraagt in deze paragraaf minimaal in te gaan op:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- een inventarisatie van de risico’s
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Daarnaast zijn ook een aantal kengetallen voorgeschreven, evenals een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De Nota Risicobeheersing en Weerstandsvermogen is in juni 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota hebben we vastgelegd dat we de risico-inventarisatie twee keer per jaar actualiseren (voor de begroting en voor de jaarrekening). Daarnaast hebben we vastgelegd dat deze paragraaf een toelichting bevat van alle restrisico's groter dan € 100.000.

Risico's (x € 1.000)	Bedrag
Geïnventariseerde risico's	8.119

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit bedoelen we al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Het is onwaarschijnlijk dat alle geïnventariseerde risico's zich tegelijkertijd in volle omvang voordoen. De gemeenteraad heeft er bij de vaststelling van de Nota Risicobeheersing en Weerstandsvermogen 2025 voor gekozen om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen op 50% van de geïnventariseerde risico's.

Hetgeen neerkomt op:
- 50% van de geïnventariseerde risico's af te dekken, 50% van € 8.119.000 = € 4.059.500

Vanaf 2024 is er geen afzonderlijke reserve weerstandsvermogen meer. De benodigde weerstandscapaciteit maakt onderdeel uit van de algemene reserve.

In activa besloten stille reserves staan als zodanig niet op de balans. Voor het weerstandsvermogen kunnen ze echter wel een rol spelen. Met name activa met stille reserves die op korte termijn liquide gemaakt kunnen worden (verkoop) zijn van belang omdat deze in voorkomende gevallen kunnen bijdragen aan het oplossen van financiële problemen. Stille reserves kunnen ontstaan wanneer de bezittingen van de gemeente niet (geheel) worden gewaardeerd of niet tegen de economische waarde worden gewaardeerd of door wijziging van een bestemming van bijvoorbeeld gronden of panden.

In de Nota reserves en voorzieningen 2023 is opgenomen dat we jaarlijks een globale inventarisatie maken van de stille reserves en de materieel relevante stille reserves vermelden in deze paragraaf van de begroting en de jaarstukken.

Op grond van het criterium dat een betreffend kapitaalgoed op korte termijn liquide gemaakt moeten kunnen worden, leidt een eerste inventarisatie tot de volgende stille reserve:

Gemeentegronden (snippergroen)

In totaal is sprake van ca. 60.000 m2 snippergroen dat niet op de balans staat en die verkocht of verhuurd kan worden aan derden, die de grond veelal al in gebruik hebben. De komende periode zal verder onderzoek uitgevoerd worden naar de mogelijke waarde van deze stille reserve en de kosten om deze waarde te kunnen activeren.

Weerstandscapaciteit (x € 1.000)	Bedrag
De algemene reserve	31.802
Stille reserve (snippergroen)	PM
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	**31.802**

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt weergegeven als een ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en het totaal van de gekwantificeerde risico's.
De weerstandscapaciteit bedraagt € 32 miljoen. De geïnventariseerde risico's bedragen € 6.865.000. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de geïnventariseerde risico's. Dit verhoudingsgetal bedraagt derhalve 3.9.

Ratio	Waardering
Boven 2,0	Uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
Tussen 0,8 en 1,4	Matig
Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
Onder 0,6	Ruim onvoldoende

Het kengetal van 3,9 geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen en wordt beoordeeld als uitstekend. Dit kengetal is hoger dan het kengetal in de begroting 2026 (kengetal 3,9). In de jaarrekening 2024 was het kengetal 2,6. De schommelingen in dit kengetal worden met name veroorzaakt door de peildatum waarop de algemene reserve meegewogen wordt in de berekening van de weerstandscapaciteit. <<<ook door verlaging van het totaal aan risico's door niet meer opnemen van NNN-risico>>>

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Risicomanagement is belangrijk om de volgende redenen:

- Inzicht verkrijgen in de risico's die wij als gemeente lopen. Dit zijn zowel financiële als niet-financiële risico's. Daarbij moeten beheersmaatregelen deze risico's verminderen.
- Vergroten van het risicobewustzijn van alle medewerkers binnen de gemeente in houding en gedrag. Risicobewustzijn moet onderdeel zijn van de bedrijfscultuur.
- Beoordelen van het benodigde weerstandsvermogen.
- Voldoen aan wet- en regelgeving (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten).

Bij risico's maken we een onderscheid tussen risico's die wel en risico's die niet van belang zijn voor de weerstandscapaciteit. Bepaalde risico's zijn niet van belang voor de weerstandscapaciteit als de begroting- en rekeningcyclus in orde is en we adequate beheersmaatregelen of (verlies)voorzieningen hebben getroffen. Risico's die van belang zijn voor de weerstandscapaciteit zijn bijvoorbeeld bedrijfsrisico's als grondexploitatie, de sociaaleconomische ontwikkelingen, garantieverplichtingen, schadeclaims en renterisico's.

In de nota Risicobeheersing en weerstandsvermogen 2025 zijn de volgende beleidskaders benoemd:

- Beleidskader 1: De niet financiële risico's worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.
- Beleidskader 2: Het benodigde weerstandsvermogen bedraagt (in principe) 50% van de geïnventariseerde restrisico's.
- Beleidskader 3: Als blijkt dat het weerstandsvermogen van een gemeenschappelijke regeling ontoereikend is, dan wordt naar evenredigheid van de gemeentelijke bijdrage aanvullend een risico voor de gemeente geraamd.
- Beleidskader 4: In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, van zowel de begroting als de jaarstukken, worden de restrisico's groter dan € 100.000 genoemd en toegelicht. Restrisico's die hieraan niet voldoen worden in één bedrag vermeld.

Inventarisatie van de risico's

De risico-inventarisatie is in februari 2026 geactualiseerd.

Op basis van de geïnventariseerde risico's is een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële tegenvallers. Om bij de inventarisatie een redelijke inschatting te kunnen maken van de kansen dat risico's zich voordoen en de financiële consequenties, hebben we gebruik gemaakt van bandbreedtes. Bij de opzet van de bandbreedtes is rekening gehouden met de omvang van risicovolle situaties in Krimpenerwaard, afgezet tegen de schaal waarop Krimpenerwaard opereert.

Vanaf boekjaar 2026 presenteren we in deze paragraaf ook de incidentele risico's die gepaard gaan met de - door uw raad vastgestelde - maatregelen vanwege korting Gemeentefonds zoals beschreven in paragraaf J van de begroting 2026-2029. Voor meer informatie over de methodiek verwijzen wij u naar deze paragraaf.

Klasse	Norm	Risico
1	Minder of 1 x per 10 jaar	10%
2	1 x per 5 - 10 jaar	30%
3	1 x per 2 - 5 jaar	50%
4	1 x per 1 - 2 jaar	70%
5	1 x per jaar of vaker	90%

Bij elk risico is geïnventariseerd welke beheersmaatregelen zijn getroffen die het risico verkleinen. Vervolgens is een inschatting gemaakt van het maximaal financiële risico dat resteert. Hieronder een overzicht van de restrisico's groter dan € 100.000 op basis van het op deze wijze berekende financiële gevolg.

Risico's met impact op weerstandsvermogen > € 100.000		(x € 1.000)
1	Risico's gerelateerd aan Gebiedsovereenkomst - Opgave natuur	1.500
2	Risico's gerelateerd aan de open einde regelingen in het Sociaal Domein	1.360
3	Risico's gerelateerd aan uitvoering van projecten	1310
4	Risico's inzake weerstandsvermogen bij gemeenschappelijke regelingen	832
5	Risico's op hogere kosten gerelateerd aan arbeidsmarktkrapte	750
6	Risico's op financiële verplichtingen t.a.v. sport- en maatschappelijke voorzieningen	465
7	Risico's in relatie tot de invoering Omgevingswet/WKB	400
8	Risico's gerelateerd aan vertraging IBOR-projecten door werkzaamheden netbeheerder	210
9	Risico's gerelateerd aan verkiezingen	151
10	Risico's inzake informatiebeveiliging	148
11	Risico's op actieve grondexploitaties	117
12	Vluchtelingen	PM
13	Overige risico's	876
Totaal risico inventarisatie		**8.119**

De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 8,1 miljoen. Bij de jaarrekening 2024 was dit € 7,2 miljoen en bij de begroting 2025 was dit € 7,2 miljoen. Het totaal aan risico's is dus gestegen met € 0,9 miljoen ten opzichte van de jaarrekening 2024. De belangrijkste oorzaken voor de verhoging van het risicoprofiel zijn de toegenomen risico's gerelateerd aan gemeenschappelijke regelingen, het toegenomen risico op onvoorziene tegenvallers t.a.v. sport- en maatschappelijke voorzieningen en het risico gerelateerd aan verkiezingen. Op andere risico's zien we enkele lichte stijgingen en of verschuivingen door de actualisaties. De onzekerheid met betrekking tot de financiële risico's inzake de opvang van vluchtelingen blijft nog voortduren, mede gezien de landelijke onduidelijkheid over de spreidingswet. Hieronder volgt een toelichting op de restrisico's groter dan € 100.000.

1 - Risico's gerelateerd aan Gebiedsovereenkomst - Opgave natuur
De gemeente heeft samen met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de regie over de samenhangende opgaven in hun buitengebied. De provincie Zuid-Holland fungeert als opdrachtgever. In het tweede halfjaar van 2020 is met de andere twee overheden een addendum overeengekomen op de Gebiedsovereenkomst Veenweiden. Allereerst is de doorlooptijd van de overeenkomst verlengd tot en met 2026. Daarnaast zijn nieuwe afspraken gemaakt over het risico van overschrijding van het totaalbudget van € 95,1 miljoen voor dit project. Bij een overschrijding van het budget tot € 4 miljoen, is 50% voor rekening van de provincie en 50% voor rekening van de uitvoerende partijen (gemeente 75% en hoogheemraadschap 25%). Is de overschrijding meer dan € 4 miljoen, dan is dat volledig voor rekening van de provincie. De aanspraak zal voor de gemeente, op basis van het addendum, nooit meer bedragen dan € 1,5 miljoen.

2 - Risico's gerelateerd aan de open-einde-regelingen in het Sociaal Domein

De uitkeringskosten ingevolge de Participatiewet kunnen niet opgevangen worden binnen het door het rijk beschikbaar bestelde budget
De BUIG-middelen die de gemeente vanuit het Rijk ontvangt zijn al jaren niet voldoende dekkend, het verschil wordt door de gemeente bijgelegd (in 2024: € 700.000). Het aantal actieve uitkeringen laat tot op heden in 2025 een stijging zien en als deze zich doorzet, is de kans groot dat de gemeente ook in 2026 bij zal moeten dragen (In oktober wordt meer duidelijk over de rijksmiddelen 2026.) De meebewegende verdeelsystematiek van het Rijk en de vangnetregeling (5%) beperken het bedrag dat door gemeenten ingelegd moet worden wel. Dat de Gemeente Krimpenerwaard in de begrotingssystematiek al rekening houdt met een mogelijk verschil, beperkt de kans op grote verrassingen en aanwending van het weerstandsvermogen in het uitvoeringsjaar. Dat de gemeente al jaarlijks op voorhand extra financiële middelen begroot, beperkt echter wel de overige bestedingsruimte. Zo blijft er minder ruimte over voor het inzetten van re-integratie instrumenten, hetgeen de doorstroom juist ten goede kan komen. Het is daarom zaak dat de gemeente blijft inzetten de uitstroom te bevorderen.

Toenemende financiële druk door stijgende uitgaven Jeugd en Wmo
Alsmaar stijgende uitgaven leiden tot oplopende tekorten bij lokale overheden. De onvoorspelbaarheid van de vraag (lokale variatie) in combinatie met de financieringssystematiek van het Rijk, resulteren in een significant financieel risico voor gemeenten. Om grote verrassingen te voorkomen en zo financiële stabiliteit te waarborgen, gebruikt de gemeente Krimpenerwaard een reële begrotingssystematiek. Het prognosticeren van de kosten blijft echter complex en in hoge mate onzeker. De realisatie wordt gemonitord en nieuwe inzichten leiden tot bijstelling in de begroting en/of tussenrapportage of andere maatregelen. Een analyse van de cijfers van het tweede kwartaal bevestigen het beeld dat bij de jaarrekening geschetst werd: de totale uitgaven binnen de gemeente stijgen nog altijd verder, hetgeen meer een prijseffect dan hoeveelheidseffect is. Voornamelijk de uitgaven binnen de jeugdhulp stijgen harder dan voorzien. Met het oog op de beheersmaatregelen houden we een risico van € 1 mln. aan.

Financiële steun aan zorgleverancier zonder terugbetalingsperspectief
De gemeente is bij wet verplicht te zorgen voor voldoende jeugdhulp en -bescherming voor inwoners. In bovenregionaal verband is recent overeengekomen dat gemeenten mogelijk financieel gaan bijdragen om de GI JB west in stand te houden. Zij ervaren problemen doordat het aantal maatregelen harder daalt dan de bedrijfsvoering kosten, waardoor de kosten per cliënt stijgen. Voor de gemeente Krimpenerwaard zal het gaan over een additioneel bedrag tussen de +/- 150 en 500 duizend euro, verdeeld over meerdere jaren. Deze partij is de gemeente echter nog 250 duizend euro verschuldigd, maar heeft aan eerdere terugbetalingsafspraken niet kunnen voldoen en zegt niet te beschikken over voldoende reserves en liquide middelen om de komende jaren over te gaan tot (verdere) terugbetaling. Ook beschikken ze niet over activa welke als borg/zekerheidsstelling kunnen dienen.

Budgetten minimabeleid ontoereikend
Eind 2023 heeft de gemeenteraad het actuele minimabeleid vastgesteld. Het budget werd opgehoogd op basis van aannames over de doelgroep en het bereiken daarvan. In 2025 zijn we meer aandacht gaan besteden aan de communicatie richting inwoners: via de digitale nieuwsbrief, de lokale krant Het Kontakt, digitale campagnes van de VoorzieningenWijzer en door externe partijen zoals supermarkten, huisartsenpraktijken en religieuze instellingen te vragen informatie actief te delen. Het risico op financiële overschrijding van het gereserveerde budget neemt daarmee weliswaar toe. Monitoring laat tot nu toe echter geen duidelijke stijging in het aantal aanvragen zien, met uitzondering van de OV meedoenpas. Het risico op overschrijding van het budget in 2026, neemt daarmee af.

3 - Risico's gerelateerd aan de uitvoering van projecten

Momenteel zijn er binnen het team Projecten van de gemeente circa 80 projecten in behandeling. Deze projecten zijn grofweg in te delen in drie categorieën te weten civiele projecten waarbij sprake is van grootschalige renovatie van het openbaar gebied in een wijk, medewerking aan bouwprojecten van ontwikkelaars en bouwprojecten waarvan de gemeente opdrachtgever is. Bij alle projecten is er sprake van risico's, maar de focus op financiële risico's ligt met name bij de bouwprojecten waar de gemeente zelf opdrachtgever is. Dit zijn de bouw van sporthal De Meent, de nieuwbouw van het Schoonhovens college, het nieuwe gemeentekantoor, diverse basisscholen en de bouw van een nieuwe Milieustraat. Om de voortgang op deze projecten goed te monitoren wordt in de organisatie ingezet op een eenduidige rapportagemethodiek (naast bestaande beheersmaatregelen). Daarnaast is er de ontwikkeling richting een meerjaringinvesteringsprogramma waardoor ook een beter inzicht bestaat naar de toekomst toe over de investeringen.

4 - Risico's inzake weerstandsvermogen bij gemeenschappelijke regelingen

Er is sprake van een risico voor de gemeente Krimpenerwaard als het weerstandsvermogen van de verbonden partijen niet toereikend is. Dit betekent dat de risico’s hoger zijn dan het eigen weerstandsvermogen. Er dient dan een resterend risico naar rato van de bijdrage van de gemeente te worden opgenomen. Op basis van de begrotingen voor 2026 leidt dit tot een totaal risico van € 832.000.

Dit bedrag wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door het nog ontbreken van een algemene reserve voor de nieuwe GR Jeugd en Wmo, wat een risico van € 464.000 voor de gemeente Krimpenerwaard tot gevolg heeft. Daarnaast vormt het ontoereikende eigen vermogen van Hecht, waarbij het herstelplan eigen vermogen reeds is meegenomen, een substantieel risico (€ 319.000). Verder moet rekening gehouden worden het licht ontoereikende weerstandsvermogen van de ODMH (€ 27.000), het Streekarchief (€ 16.000) en het SVHW (€ 6.000).

5 - Risico's op hogere personele kosten gerelateerd aan de arbeidsmarktkrapte

Op basis van de afgelopen drie jaar zien we helaas een stijging van de inhuurkosten, enerzijds veroorzaakt door langdurig ziekteverzuim en anderzijds veroorzaakt door benodigde specialistische kennis en ervaring voor complexe onderwerpen en vraagstukken. In beide gevallen geldt dat er vervangend en soms ook extra moet worden ingehuurd. De in te vullen vacatures behoren helaas vaak tot de schaarse doelgroepen en zijn om die reden lastig in te vullen, waardoor de gevraagde inhuurtarieven ook vaak hoog zijn.

Voor het welbevinden van de medewerkers zijn en worden diverse zaken uitgevoerd. In 2024 is de Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E) uitgevoerd, waarmee de risico's voor gezondheid en veiligheid op de werkplek in kaart gebracht zijn. Een onderdeel hiervan is ook de Arbometer, waarin de medewerker is gevraagd naar onder meer stress en werkdruk. De uitslag van de RI&E was positief. We gaan een plan van aanpak opstellen om aan de slag te gaan met de aandachtspunten. Ook besteden we met Krimpenerwaard Vooruit aandacht aan een toekomstbestendige, flexibele en wendbare organisatie.
Het totale restrisico bedraagt € 0,75 miljoen.

6 - Risico's op onvoorziene tegenvallers bij sport, cultuur en overige maatschappelijke voorzieningen

Voorzieningen als buurthuizen, zwembaden etc. vallen onder de beleidsvrijheid van gemeenten wat maakt dat zij zelf mogen bepalen of en in welk mate ze dit aanbieden. De financiële afhankelijkheid van een voorziening t.o.v. de gemeente kan sterk verschillen en afhangen van het type voorziening, de organisatievorm en gemaakte afspraken. In afspraken met enkele maatschappelijke instellingen heeft de gemeente Krimpenerwaard financiële risico's op zich genomen en het is niet uit te sluiten dat, om voorzieningen in stand te houden, financiële steun van de gemeente benodigd is. In het in 2024 vastgestelde omgevingsprogramma sociale basis en maatschappelijke voorzieningen wordt het belang van voorzieningen benadrukt en wordt namelijk aangegeven dat deze plekken onder druk staan door stijgende huurkosten, het schaarser worden van ruimte en de afname van vrijwilligers. In de visie is een minimaal voorzieningenniveau vastgesteld en zijn de rollen van o.a. gemeente, in het bereiken van dat niveau beschreven. Of daar financieel gezien extra middelen voor benodigd zijn, moet blijken uit de concretisering van de ontwikkelopgaven in uitvoeringsplannen. Eerder dit jaar is het risicobedrag aangepast met oog op overdracht sportpark Weydehoeck en door het verschuiven van duurzaamheidsleningen naar het risico op verstrekte geldleningen. De risicowaardering is nu ten opzichte van de jaarrekening aangepast door ontwikkelingen rondom het cultuurhuis, de oprichting van het Hospice en het signaal dat de exploitatiecontinuïteit van in ieder geval het Stichting Vlister Openlucht Baden wordt bedreigd (op langere termijn). Het grootste financiële risico loopt de gemeente echter nog steeds rondom het Cultureel Centrum Concordia.

7 - Risico's in relatie tot de invoering Omgevingswet/Wet kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb)

De omgevingswet is ingevoerd. Wat dat precies gaat betekenen voor de gemeente is nog steeds onzeker. Met de verdere uitwerking en implementatie van de Omgevingswet krijgen we meer zicht op de definitieve effecten van de Omgevingswet. We nemen hier een restrisico op van € 0,4 miljoen voor het uitvoeren van de (incidentele) extra werkzaamheden en/of daling van opbrengsten.

8 - Risico's gerelateerd aan vertraging IBOR-projecten door werkzaamheden netbeheerder

Bij bijna ieder IBOR-project worden de aanwezige kabels en leidingen gelicht of vervangen. Dit gebeurt enerzijds om te voldoen aan de toegenomen vraag waardoor er overgegaan moet worden op het verzwaren van het netwerk (laadpalen voor auto's bijvoorbeeld), maar ook omdat de aanwezige kabels te diep komen te liggen. De werkzaamheden die door Stedin worden uitgevoerd, gebaseerd op de buurtgerichte aanpak, vragen een lange voorbereiding. Deze lange voorbereiding heeft negatieve gevolgen voor de planning van onze werkzaamheden. Samen met het IBKW proberen wij de voorbereidingstijd zo kort mogelijk te houden door periodieke gesprekken te organiseren.

Door de optredende vertragingen lopen wij een risico dat wij te maken krijgen met extra onvoorziene kosten. Zo moet er door de vertraging extra geïnvesteerd worden om de projectgebieden veilig te houden en worden er extra kosten gemaakt ten behoeve van nieuwe berekeningen als gevolg van extra toe te passen ophoogmateriaal en stijging prijzen.

Het risico als gevolg van deze ontwikkelingen kan ingeschat worden op 2% van het jaarlijkse investeringsvolume in de IBOR-projecten. Dit investeringsvolume ligt rond de € 10 miljoen per jaar. Het risico bedraagt € 0,2 miljoen.

9 - Risico's gerelateerd aan verkiezingen

In 2025 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. Op basis van de uitslag wordt een nieuw college gevormd. Dit kan betekenen dat één of meerdere van de huidige wethouders niet terugkeren en daarmee recht krijgen op wachtgeld.

10 – Risico’s inzake informatiebeveiliging

Dit risico gaat over het voorkomen van schending van enige wetgeving, wettelijke en regelgevende of contractuele verplichtingen en van beveiligingseisen. Het niet toezien op de naleving van het onlangs geactualiseerde informatiebeveiligingsbeleid kan tot gevolg hebben dat er wel regels zijn afgesproken en maatregelen zijn genomen, maar dat men er zich niet of onvoldoende aan houdt. Daarnaast gaat ook over het waarborgen dat informatiebeveiliging integraal deel uitmaakt van informatiesystemen in de gehele levenscyclus. Hiertoe behoren ook de eisen voor informatiesystemen die diensten verlenen via openbare netwerken. Het risico is bruto hoog geprioriteerd. We hebben echter vele beheersmaatregelen getroffen, waardoor het risico (netto) slechts beperkt drukt op het weerstandsvermogen met € 0,15 miljoen.

11 - Risico's op actieve grondexploitatie(s)

In de grondexploitaties zijn er verschillende soorten risico's te onderscheiden. Voorbeelden hiervan zijn financiële, technische of organisatorische risico's. Voor de begroting 2026 zijn deze risico's opnieuw geactualiseerd. De totale risicowaardering is voor de begroting 2026 bepaald op circa € 117.245. Dit is € 15.000 hoger ten opzichte van de inschatting bij de jaarrekening 2024. In paragraaf G - Grondbeleid wordt nader ingegaan op de grondexploitaties binnen onze gemeente en de gevormde reserves en voorzieningen.

12 - Risico's gerelateerd aan de opvang vluchtelingen

Oekraïense vluchtelingen

Het opvangen van Oekraïners blijft een grote uitdaging in Nederland. Het conflict duurt voort, de instroom van vluchtelingen houdt aan en er is sprake van een voortdurende druk op de landelijke opvangcapaciteit. De tijdelijke beschermingsmaatregel is inmiddels verlengd tot 1 maart 2027 en de gemeente doet haar best de verhoogde inspanningsverplichting te halen met de financiële middelen die zij daartoe kan inzetten. De huidige opvanglocaties in de gemeente Krimpenerwaard zijn volledig bezet. Het normbedrag per dag per bed is verlaagd van €61 naar €44 en maakt de exploitatie van de opvang financieel een grotere uitdaging. Op basis van de huidige inschatting zal de opvang in onze gemeente in 2025, indien er geen sprake is van onvoorziene grote uitgaven, geëxploiteerd kunnen worden met dit normbedrag. Het normbedrag 2026 is nog onbekend. Bij een verdere daling zal voor de exploitatie van de opvang een beroep gedaan moeten worden op de opgebouwde reserve of een onderbouwde aanvraag voor extra middelen worden voorgelegd.

Spreidingswet

De gemeente dient uitvoering te geven aan de spreidingwet. Daarbij gaat het om asielzoekers en Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV'ers). De gemeente Krimpenerwaard moet per 1 juli 2025 296 opvangplekken gerealiseerd hebben, waarvan 80 voor AVM'ers. Tot 1 april 2026 worden op de COA-locatie Het Klooster te Haastrecht AMV'ers opgevangen. Het vinden van een andere locatie daarvoor is een uitdaging. Bovendien zorgt de aangekondigde intrekking van de spreidingswet en de verwachte asielwetgeving voor onzekerheid.

AMV-opvang wordt landelijk geëxploiteerd (COA/Nidos). Gemeentelijke inzet op dit vlak zit met name in openbare orde/veiligheid, communicatie, onderwijs(organisatie) en vervolghuisvesting van AMV-statushouders. De 2025-afspraak dat bij vertraagde vervolghuisvesting geen kosten meer op gemeenten worden verhaald voor langer verblijf in Nidos-opvang, verlaagt het gemeentelijk kostenrisico. Eventuele lokale meerkosten ontstaan vooral rond ISK(internationale schakelklas)-capaciteit/leerlingenvervoer en zijn afhankelijk van regionale onderwijsinrichting. Het financiële risico 2026 wordt als beperkt bestempeld, afhankelijk van landelijke kaders en regionale uitvoering.

Statushouders huisvesten

De gemeente heeft ook de verplichting om statushouders te huisvesten. Het is de gemeente Krimpenerwaard nog niet gelukt de achterstand op de taakstelling statushouders in te lopen. Het is de vraag in hoeverre dat in 2026 mogelijk is, gezien er sprake is van een lage mutatiegraad (vrijkomende woningen bij woningcorporaties) in combinatie met onzekerheid rondom de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. De gemeente heeft een samenwerkingsovereenkomst met Vluchtelingenwerk voor de matching van statushouders op de taakstellingslijst aan woningen van de corporaties en voor het begeleidingsvraagstuk, maar mogelijk dat breder naar oplossingen gekeken moet gaan worden a.g.v. de eerder genoemde wetgeving. De achterstand en het eventueel inlopen hiervan is een (financieel) risico voor de gemeente.

Kengetallen

Gezien het stijgende belang van onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten, een grotere druk op doelmatigheid en een steeds meer divers wordende context (ontwikkeling van financiële producten, meer verbonden partijen, meer taken zoals bijvoorbeeld in het Sociaal Domein) is het belang van inzicht in de financiële positie toegenomen.
Om aan het voorgaande tegemoet te komen, schrijft het BBV een verplichte basis set van vijf financiële kengetallen voor die moeten worden opgenomen in deze paragraaf. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen.
In de volgende tabel zijn de verplichte kengetallen, inclusief betreffende waarden voor onze gemeente opgenomen. Onder de tabel volgt een nadere toelichting per kengetal en wordt de link gelegd tussen waarden op de verschillende kengetallen.
Additionele informatie over de verhouding van lokale kengetallen tot de kengetallen van vergelijkbare gemeenten verwijzen wij u naar de website www.findo.nl. Daarbij wordt echter wel gebruik gemaakt van verouderde data.

Kengetallen	Rekening	Begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Netto schuldquote	33%	80%	92%	89%	122%	123%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	24%	72%	84%	82%	114%	115%
Solvabiliteitsratio	40%	26%	34%	28%	25%	24%
Structurele exploitatieruimte	1,8%	0,0%	-1,9%	-1,6%	-1,0%	0,0%
Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	96%	96%	95%	95%	95%	95%

Toelichting per kengetal:

Netto schuldquote: Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft daarmee inzicht in de mate waarop rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatieruimte. Een normale netto schuldquote ligt tussen de 0% en 90%. Een schuldquote tussen de 90% en 130% wordt als hoog beschouwd en mag niet verder toenemen. Een schuldquote hoger dan 130% wordt als te hoog beoordeeld en moet afgebouwd worden. Als gevolg van de grote investeringen in de komende jaren zien we de netto schuldquote toenemen, met name vanaf 2028.

Gecorrigeerde netto schuldquote: Dit kengetal is een aanvulling op bovenstaande waarbij er een correctie plaatsvindt door de verstrekte leningen mee te nemen. Dit om het effect van doorlenen inzichtelijk te maken. Ook de gecorrigeerde netto schuldquote neemt toe op basis van de voorziene investeringen.

Solvabiliteit: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar verplichtingen te voldoen en bestaat uit de hoogte van het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal. Een ratio hoger dan 50% is het minst risicovol, een ratio tussen de 20% en 50% is neutraal en een ratio lager dan 20% is risicovol. Als gevolg van onder andere de grote investeringsopgave in de komende jaren in combinatie met meerjarige verwachte tekorten staat de solvabiliteit weliswaar onder druk, maar blijft vooralsnog binnen de categorie neutraal. Dit is mede het gevolg van inzet van het instrument MIP, waardoor geplande investeringen en financieringsbehoefte steeds beter op elkaar aansluiten.

Een solvabiliteit ≥ 20% is één van de voorwaarden die worden gesteld om10% van het surplus van de Algemene reserve in te mogen zetten als structurele dekking in de begroting.

Grondexploitatie: Dit kengetal geeft weer hoe de boekwaarde van de grondexploitaties zich verhouden tot de totale (geraamde) baten van de gemeente. Een score lager dan 20% is het minst risicovol, tussen de 20% en 35% is neutraal en hoger dan 35% is risicovol. Meerjarig blijft het kengetal afgerond op 0%.

Belastingcapaciteit: Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot de gemiddelde landelijke belastingdruk. Een score lager dan 100% geeft aan dat de lokale lasten lager zijn dan het landelijk gemiddelde en een score hoger dan 100% geeft aan dat de lokale lasten hoger zijn dan het landelijke gemiddelde. O.b.v. van de landelijke cijfers zien wij dat dit rond 95% ten opzichte van het landelijk gemiddelde is.

Structurele exploitatieruimte: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is de structurele lasten te dragen met structurele baten. Bij een negatief percentage zijn de structurele lasten hoger dan de structurele baten. Bij een positief percentage kan de gemeente de structurele lasten dragen met de structurele baten. In 2029 is de structurele exploitatieruimte, als gevolg van de inzet van de bezuinigingsmaatregelen, weer nipt positief.

C. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn bezittingen van de gemeente die gedurende een lange periode gebruikt worden om een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke belang. Het onderhoud hiervan kost veel geld. Dit neemt dan ook een groot deel van de gemeentelijke begroting in beslag. Voor kapitaalgoederen zijn vaak langlopende investeringen vereist. Achterstanden in het onderhoud hiervan kunnen, naast kapitaalvernietiging, in het ergste geval leiden tot onveilige situaties. Het is daarom zinvol om op het gebied van het onderhoud van kapitaalgoederen planmatig beleid te voeren en op deze wijze invulling te geven aan de begrippen assetmanagement en risicomanagement.

In deze paragraaf is het beleidskader opgenomen waarin het kwaliteitsniveau is vastgelegd waarop de kapitaalgoederen worden onderhouden, de aantallen en de financiële middelen die nodig zijn voor het in stand houden hiervan. De financiële consequenties zijn inzichtelijk gemaakt voor de komende jaren. We merken hierbij op dat aanbestedingsvoordelen of -nadelen, gelet op de hoogte van de investeringen, grote invloed kunnen hebben op de financiën. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van de rente.

De kapitaalgoederen worden onderverdeeld in de volgende drie categorieën:
1. Gebouwen (beleidskader: Vastgoedbeleid (2021) en de Kadernota Maatschappelijke Voorzieningen(2021))
2. Wegen, civiele kunstwerken, groen, water, openbare verlichting en speelvoorzieningen (beleidskader: Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2021-2025)
3. Riolering (beleidskader: Programma Riolering en Klimaatadaptatie 2023-2027)
Op de pagina's hierna is per categorie kort het beleidskader aangegeven. Ook is van de jaren 2026-2029 de begroting weergegeven.

1. Gebouwen

Actueel beleidskader
De gemeente Krimpenerwaard is eigenaar van een omvangrijke en gevarieerde vastgoedportefeuille. Vastgoed waarmee we onze sociaal-maatschappelijke doelstellingen mogelijk maken en we laagdrempelige zorg en ondersteuning bieden. Vastgoed waarmee we voorzien in culturele activiteiten en waarmee we de gelegenheid geven elkaar te ontmoeten. Ons vastgoed geeft veel inwoners de gelegenheid om onder andere te sporten en vitaal te blijven. Sommige gebouwen hebben we tijdelijk in bezit, ze zullen op korte termijn plaats maken voor nieuwbouw of voor het toevoegen van ruimtelijke kwaliteit. Onze gemeentelijke huisvesting en begraafplaatsen dienen het algemeen nut en met het bezit van de voor publiek toegankelijke monumenten dragen we bij aan het behoud van het Krimpenerwaardse erfgoed en aan de uitstraling van onze gemeente.

In 2021 zijn het Vastgoedbeleid en de Kadernota maatschappelijke voorzieningen opgesteld. In het Vastgoedbeleid zijn de kaders gesteld om het gemeentelijk vastgoed op een doeltreffende en efficiënte manier te beheren. De Kadernota maatschappelijke voorzieningen biedt een afwegingskader om eenduidige besluiten te nemen over specifieke huisvestingsvragen voor maatschappelijke activiteiten. De twee beleidsstukken sluiten naadloos op elkaar aan.

Areaal
De gemeente Krimpenerwaard bezit 118 vastgoedobjecten, met een totaal bruto vloeroppervlakte(BVO) van ruim 53.000 m2. Deze objecten staan verspreid in de verschillende kernen binnen de gemeente.

Onderhoudsbudgetten
De financiële middelen voor openbare gebouwen zijn gesplitst in exploitatie (dagelijks onderhoud) en een storting in een onderhoudsvoorziening. De storting in de voorziening is toereikend om in de planperiode het groot onderhoud uit te kunnen voeren. Toch moet wel het aanwezige risico worden benoemd van onvoorziene omstandigheden en prijsstijgingen. Sinds het opstellen van de huidige meerjarenplanning zijn de prijzen van grondstoffen explosief gestegen. Hoe zich dit verder ontwikkelt en wanneer dit zich stabiliseert is de vraag.
De kosten voor het groot onderhoud worden jaarlijks inzichtelijk gemaakt door het uitvoeren van inspecties aan de gebouwen. Voor de brandweerkazernes geldt dat het klein dagelijks onderhoud ten laste van de Veiligheidsregio komt.

De kosten zijn in de meerjarenbegroting als volgt geraamd:

Onderdeel (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten in de exploitatie	410	410	410	410
Dotatie voorziening Onderhoud gebouwen	1.373	1.373	1.373	1.373
Onttrekking voorziening Onderhoud gebouwen	1.476	1.058	1.604	1.321

Een meerjarig overzicht met de stand van de voorziening is opgenomen in model 8.
Om te anticiperen op toekomstige areaaluitbreidingen en/of prijsstijgingen ten opzichte van het huidige beheerplan nemen we hiervoor in de begroting jaarlijks lasten op.

2. IBOR

Actueel beleidskader
Het beleidsplan IBOR 2 vormt het kader voor de in stand houding en ontwikkeling van de openbare ruimte. Met dit plan laat de gemeente zien hoe zij haar openbare buitenruimte de komende jaren gaat beheren.
Het IBOR 2 richt zich in basis op:
• We werken kwaliteitsgericht binnen de beschikbare middelen
• We spelen in op trends en ontwikkelingen
• We dragen zorg voor een veilige openbare ruimte
• We kennen de kwantiteit en kwaliteit van ons areaal

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte doen wij volgens de principes van integraal beheer. Hierbij beschouwen wij de onderdelen van de openbare ruimte als een geheel. We hebben het dan over wegen, openbare verlichting, groenvoorzieningen, bomen, water, civiele kunstwerken, speelvoorzieningen en verkeers- en straatmeubilair.

Eind 2024 is de herziening van het beleidsplan gestart en begin 2026 wordt het nieuwe beleidsplan IBOR 3 ter besluitvorming aangeboden.

Areaal

Onderdeel	Aantallen
Wegen in ha.	210
Civiele kunstwerken	559
Lichtpunten	13.778
Oppervlakte groen in ha. - gras - beplanting - hagen - oevers	 87,6 30,4 3,5 5,3
Bomen	22.559
Speeltoestellen	905
Oppervlakte water in ha. (te beheren)	100
Oeverlengte in km.	164
Oeverconstructies	47
Duikers	397

Onderhoudsbudgetten
De kosten voor het IBOR zijn opgenomen onder programma:
- Verkeer, vervoer en waterstaat
- Onderwijs, sport, cultuur en recreatie
- Volksgezondheid en milieu

De financiële middelen die beschikbaar zijn voor het IBOR zijn gesplitst in exploitatie (dagelijks onderhoud) en een storting in een onderhoudsvoorziening. De storting in de voorziening is toereikend om in de planperiode het groot onderhoud uit te kunnen voeren.

Onderhoud groen en bestrijding onkruid op verharding
Net als bij gladheidbestrijding is de besteding van de groenbudgetten afhankelijk van de sterk wisselende weersomstandigheden
Om toch goed te kunnen anticiperen op het wisselende weer zijn soms extra onderhoudswerkzaamheden nodig. Door deze extra maatregelen kan de besteding van groenbudgetten fluctueren en bij ongunstige omstandigheden worden overschreden.

De kosten zijn in de meerjarenbegroting als volgt geraamd:

Onderdeel (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten in de exploitatie	6.629	5.859	5.699	5.539
Dotatie voorziening IBOR	4.503	4.503	4.503	4.503
Onttrekking uit de voorziening IBOR	7.269	5.109	4.993	4.993

Een meerjarig overzicht met de stand van de voorziening is opgenomen in model 8.
Om te anticiperen op toekomstige areaaluitbreidingen en/of prijsstijgingen ten opzichte van het huidige beheerplan nemen we hiervoor in de begroting jaarlijks lasten op.

3. Riolering

Actueel beleidskader

Het beleidskader is gebaseerd op hetgeen is opgenomen in de Wet Milieubeheer en volgt het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Daarin staat opgenomen dat een gemeente verplicht is al het afvalwater dat binnen haar grenzen vrijkomt, in te zamelen. Door de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken hebben de gemeenten ook de zorg voor het afvloeiend hemelwater en het grondwater. Deze zorgplicht is verankerd in het Programma Riolering & Klimaatadaptatie 2023-2027 (PR&K).
Het IBOR 2 en het PR&K zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden in onze integrale projecten. Dit zijn communicerende vaten, omdat aanpassingen bij de één direct van invloed zijn op de ander. Deze twee beleidskaders worden dan ook in nauwe samenhang afgestemd.
Door een goed beheer en onderhoud, renovatie en vervanging willen wij het rioleringssysteem zo optimaal mogelijk laten functioneren tegen de laagst mogelijke kosten. Duurzaamheid is hierbij een kernbegrip. De riolering dient ervoor om de volksgezondheid duurzaam te beschermen, de kwaliteit van de leefomgeving op peil te houden en bodem, grondwater en oppervlaktewater duurzaam te beschermen en wateroverlast te voorkomen.

Areaal

Onderdeel	Aantallen
Gemengd systeem	157
Droogweerafvoer (DWA)	59
Hemelwaterafvoer (HWA)	76
Drainage	24
Gemalen	154
Pompunits drukriolering	2064
Persleiding	204
Bergingsbassins	14

Onderhoudsbudgetten

De uitgaven voor dit onderdeel vallen in grote lijnen uiteen in exploitatielasten en investeringskosten. De exploitatielasten bestaan voor een groot gedeelte uit kapitaallasten (rente en aflossing op investeringen in het riool) en overheadkosten, omdat het rioolstelsel in eigen beheer wordt onderhouden. Deze kosten worden gedekt door de tarieven.

De kosten zijn in de meerjarenbegroting als volgt geraamd:

Onderdeel (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten in de exploitatie	1.608	1.608	1.608	1.608
Dotatie voorziening PR&K	0	0	0	0
Onttrekking uit de voorziening PR&K	1.265	1.590	2.226	2.697

Naam

Een meerjarig overzicht met de stand van de voorziening is opgenomen in model 8.

4. Projecten openbare ruimte

We zorgen voor een duurzame instandhouding van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte door te renoveren en te investeren. Iedere jaarschijf wordt hier een krediet voor aangevraagd. Dit krediet wordt vervolgens verspreid over een periode van 2 tot 5 jaar uitgegeven. Dit is de doorlooptijd van projecten, afhankelijk van de complexiteit en omvang van de werkzaamheden.
De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken van lopende projecten openbare ruimte en kredieten middels de jaarrekening. In aanvulling hierop wordt gekeken naar de mogelijkheid de raad actief te informeren middels bijvoorbeeld een Projectenavond over de openbare ruimte.

Het krediet van IBOR bestaat uit:
- Renovatie
Renovatie wordt gedekt middels onttrekking uit de Voorziening IBOR.
- Vervanging Civiele kunstwerken
- Vervanging Openbare verlichting
Vervanging wordt geactiveerd en over een periode van 25 tot 40 jaar afgeschreven. Dit leidt tot afschrijvings- en rentelasten in de exploitatie.

Met deze werkwijze conformeren wij ons aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

D. Financiering

Algemeen

Inleiding
In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Krimpenerwaard toegelicht voor de jaren 2026-2029. De toelichting vindt plaats in een onderdeel algemene ontwikkelingen en een onderdeel ontwikkelingen gemeente Krimpenerwaard. Onder de algemene ontwikkelingen komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen ten aanzien van de wet- en regelgeving aan de orde. Het onderdeel ontwikkelingen gemeente Krimpenerwaard richt zich specifiek op de financiering, renteberekening en het voldoen aan wettelijke bepalingen van de gemeente Krimpenerwaard.

Belangrijkste conclusies
De belangrijkste uitgangspunten en conclusies uit de paragraaf financiering zijn:

- Om het door de raad vastgestelde en nog vast te stellen beleid te kunnen uitvoeren moeten financieringsmiddelen worden aangetrokken. Hierdoor neemt de schuldpositie van de gemeente de komende jaren toe. De omvang van de schuldpositie wordt per 1 januari 2026 ingeschat op € 117 miljoen. Per 31 december 2029 stijgt de schuldpositie naar verwachting tot € 226 miljoen;
- In de meerjarenbegroting 2026-2029 wordt rekening gehouden met het aantrekken van nieuwe geldleningen in 2026 (€ 55 miljoen), 2027 (€ 35 miljoen), 2028 (€ 35 miljoen) en 2029 (€ 25 miljoen);
- De toename van de schuldpositie vindt met name plaats als gevolg van de uitvoering van grote projecten en heeft gevolgen voor de beschikbare begrotingsruimte, de ontwikkeling van de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio;
- Afhankelijk van de renteverwachting wordt bij een liquiditeitstekort, binnen de hiervoor geldende regels, eerst gebruik gemaakt van kortlopende geldleningen voordat er een langlopende geldlening wordt aangetrokken;
- Lange rentetarieven stijgen in de periode 2026-2029 naar verwachting licht. Bij het aantrekken van nieuwe langlopende geldleningen wordt uitgegaan van een rentepercentage van 3,15%.;
- In 2026 wordt een reëel rentepercentage (1,4%) toegerekend aan de activa;
- We voldoen aan de voorschriften vanuit de wet Fido (kasgeldlimiet en renterisiconorm).

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

Het voorspellen van de renteontwikkeling is een lastige opgave, zeker op de lange termijn. Uit onderstaande grafiek blijkt dat zowel de korte als lange rente de afgelopen periode zijn opgelopen; de korte rente zelfs zeer sterk. Het hogere renteniveau heeft gevolgen bij het opnemen van leningen en bij het herfinancieren van aflopende leningen. Daardoor zullen de rentelasten in de komende jaren naar verwachting toenemen.

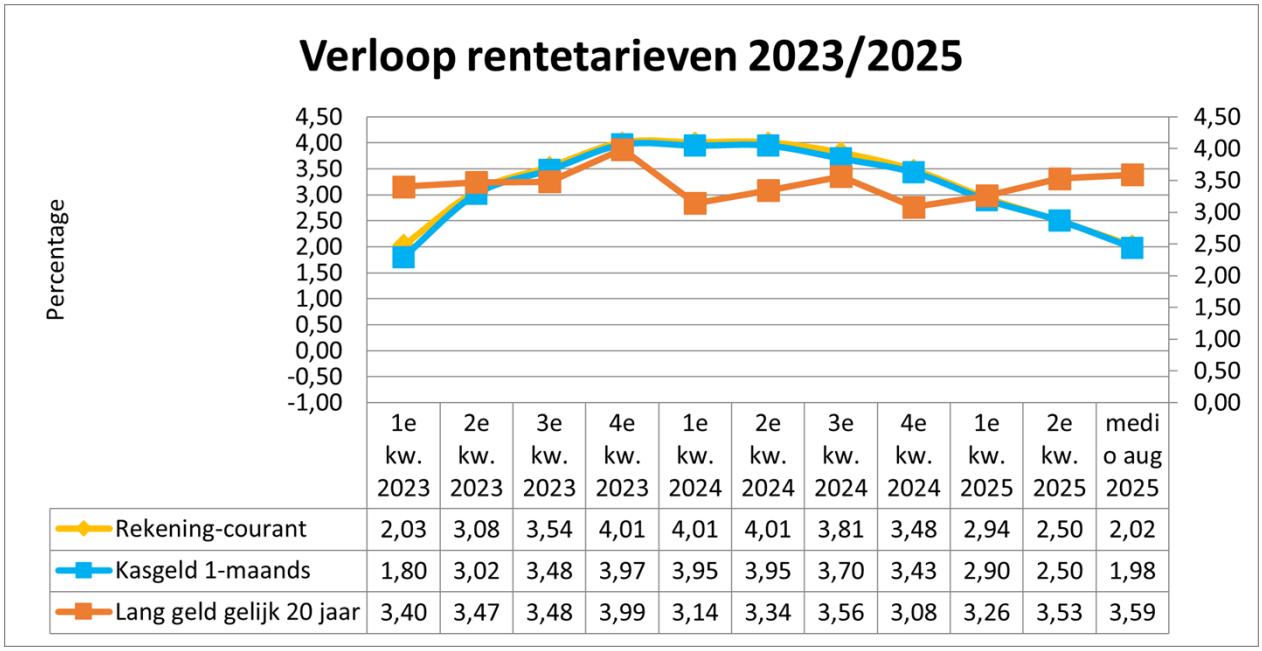

	1e kw. 2023	2e kw. 2023	3e kw. 2023	4e kw. 2023	1e kw. 2024	2e kw. 2024	3e kw. 2024	4e kw. 2024	1e kw. 2025	2e kw. 2025	medio aug 2025
Rekening-courant	2,03	3,08	3,54	4,01	4,01	4,01	3,81	3,48	2,94	2,50	2,02
Kasgeld 1-maands	1,80	3,02	3,48	3,97	3,95	3,95	3,70	3,43	2,90	2,50	1,98
Lang geld gelijk 20 jaar	3,40	3,47	3,48	3,99	3,14	3,34	3,56	3,08	3,26	3,53	3,59

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De Europese Centrale Bank heeft in 2024 en 2025 de rentetarieven verlaagd. De herfinancieringsrente is over genoemde periode verlaagd van 4,50% naar inmiddels 2,15%. De herfinancieringsrente is de rente die banken moeten betalen aan de ECB wanneer zij geld bij de ECB opnemen..

Wet- en regelgeving

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de bijbehorende ministeriële regelingen geven het bindende kader voor de uitoefening van de treasury van de gemeenten. De onderliggende regelingen zijn:

- de regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo);
- de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Ufdo);
- het besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;
- de regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Op grond van artikel 212 Gemeentewet is de gemeente verplicht een financiële verordening vast te stellen. In artikel 21 van de Financiële verordening gemeente Krimpenerwaard 2024 is opgenomen dat het college eens per vier jaar een treasurystatuut vaststelt en ter informatie aan de gemeenteraad aanbiedt. Een nieuw treasurystatuut is in 2025 vastgesteld.
Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient een financieringsparagraaf op te worden genomen in de begroting en het jaarverslag (artikelen 9, 13 en 26).

Ontwikkelingen Krimpenerwaard

Beleidsvoornemen treasury

In het Treasurystatuut gemeente Krimpenerwaard 2025 heeft het college de kaders voor de treasuryfunctie bepaald. Het beleid van onze gemeente is erop gericht om de financieringsbehoefte zo gunstig mogelijk af te dekken. Omdat de rente op de kortlopende middelen in het algemeen gunstiger is dan de rente op langlopende middelen, wordt bij een gelijkblijvende renteverwachting eerst gebruik gemaakt van kortlopende geldleningen als er een lening aangetrokken moet worden.
Voor het afdekken van renterisico's kan worden afgeweken van financiering met een korte looptijd. Door langlopende geldleningen eerder aan te trekken dan strikt noodzakelijk kan enerzijds geprofiteerd worden van een lage rente en anderzijds het risico op stijgende rente worden beperkt of afgewend.
De gemeente Krimpenerwaard werkt vanuit totaalfinanciering. Alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden hierbij gesaldeerd voordat de gemeente zich op de geld- of kapitaalmarkt begeeft. Goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot betere sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.
Nieuw af te sluiten leningen worden zodanig gestructureerd dat de renterisiconorm ook in de komende jaren niet wordt overschreden.

Risicobeheer

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn voor de beheersing van de renterisico's de kasgeldlimiet en de renterisiconorm opgenomen.

Kasgeldlimiet

De gemeente mag haar activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan 1 jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich heeft, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten.
Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan 1 jaar de aangewezen oplossing. Het is niet toegestaan de kasgeldlimiet meer dan twee kwartalen achtereen te overschrijden. Onderstaand volgt een overzicht van de ontwikkeling van de kasgeldlimiet in 2026 (nog updaten).

Berekening kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroot 2025	Begroot 2026			
		1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Grondslag: Begrotingstotaal	€ 199.542	€ 197.786	€ 197.786	€ 197.786	€ 197.786
Toegestane kasgeldlimiet:					
- relevant percentage (wettelijk voorgeschreven)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Bedrag	€ 16.961	€ 16.812	€ 16.812	€ 16.812	€ 16.812
Gemiddelde kortlopende schuld					
(negatief betekent schuld, positief betekent tegoed)		€ 5.970-	€ 23.970-	€ 11.697	€ 11.963
Ruimte (+) / overschrijding (-)		**€ 10.842**	**€ 7.158-**	**€ 28.509**	**€ 28.775**

Renterisiconorm

Bij de structurering van de lange schuld moet de gemeente rekening houden met de renterisiconorm. Deze norm heeft als doel het toekomstig renterisico te beperken door de aflossingen en renteherzieningen te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen. Nieuw af te sluiten leningen worden zodanig gestructureerd dat de renterisiconorm ook in de komende jaren niet wordt overschreden.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Begroot 2026	2027	2028	2029
Renterisico's (aflossingen op vaste schuld):				
- renteherziening op vaste schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
- aflossingen	€ 7.075	€ 9.825	€ 11.400	€ 13.150
Renterisico	€ 7.075	€ 9.825	€ 11.400	€ 13.150
Berekening renterisiconorm:				
Begrotingstotaal	€ 197.786	€ 197.786	€ 197.786	€ 197.786
Bij ministerie vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 39.557	€ 39.557	€ 39.557	€ 39.557
Toetsing renterisico aan norm:				
Renterisiconorm	€ 39.557	€ 39.557	€ 39.557	€ 39.557
Renterisico	€ 7.075	€ 9.825	€ 11.400	€ 13.150
Ruimte (+) / overschrijding (-)	**€ 32.482**	**€ 29.732**	**€ 28.157**	**€ 26.407**

In voorgaande tabel is rekening gehouden met de jaarlijkse aflossingen van de geraamde nog op te nemen vaste geldleningen over de periode 2026-2029. Uit de opstelling blijkt dat het risico dat de gemeente loopt op haar vaste schuld beperkt is en ruim binnen de norm blijft.

Leningenportefeuille en financieringsbehoefte
Het Meerjarig InvesteringsProgramma (MIP) leidt er toe dat de komende jaren nieuwe langlopende geldleningen moeten worden aangetrokken. Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de schuldpositie over de periode 2025 tot en met 2029.

Schuldpositie (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Onderhandse geldleningen binnenlandse banken					
- Hoofdsom leningen per 1 januari	€ 83.000	€ 116.975	€ 164.900	€ 190.075	€ 213.675
- Aflossing afgesloten leningen t/m 2024	€ 6.225-	€ 6.075-	€ 6.075-	€ 5.900-	€ 5.900-
- Nieuwe lening 2025 € 40.000, 40jr., 3,15%	€ 40.000	€ 1.000-	€ 1.000-	€ 1.000-	€ 1.000-
- Nieuwe lening 2026 € 55.000, 20jr., 3,15%		€ 55.000	€ 2.750-	€ 2.750-	€ 2.750-
- Nieuwe lening 2027 € 35.000, 20jr., 3,15%			€ 35.000	€ 1.750-	€ 1.750-
- Nieuwe lening 2028 € 35.000, 20jr., 3,15%				€ 35.000	€ 1.750-
- Nieuwe lening 2029 € 40.000, 20jr., 3,15%					€ 25.000
Hoofdsom leningen per 31 december	**€ 116.775**	**€ 164.900**	**€ 190.075**	**€ 213.675**	**€ 225.525**

In bovenstaande tabel is rekening gehouden met het aantrekken van diverse langlopende geldleningen. Deze leningen zijn gebaseerd op de financieringsbehoefte voor de komende jaren.

Voor de onderbouwing van de financieringsbehoefte is een gedetailleerde liquiditeitsprognose voor de lange termijn gemaakt op basis van verwachte inkomsten en uitgaven gedurende de jaren 2025 t/m 2029. De liquiditeitsprognose laat het volgende beeld zien:

Liquiditeitsprognose 2025-2029 (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo liquide middelen 1-8-2025 (incl. aflossing kasgeld)	€ 4.676-	€ 30	€ 383-	€ 805	€ 1.490
- Operationele activiteiten (programma's)		€ 8.219	€ 11.230	€ 13.776	€ 13.776
- Investeringsactiviteiten (inclusief MIP)		€ 54.466-	€ 31.741-	€ 31.957-	€ 19.208-
- Activiteiten actieve grondexploitatie		€ 733	€ 75		
- Financieringsactiviteiten (afwikkeling leningen t/m 2024)		€ 6.781-	€ 6.716-	€ 6.477-	€ 6.420-
- Prognose mutaties 2e halfjaar 2025	€ 34.979-				
Saldo liquide middelen, exclusief aangetrokken financiering	€ 39.655-	€ 52.265-	€ 27.535-	€ 23.853-	€ 10.362-
Financieringactiviteiten 2025-2029					
- Opname langlopende geldleningen	€ 40.000	€ 55.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 25.000
- Rente en aflossing van nieuw aangetrokken financiering	€ 315-	€ 3.118-	€ 6.660-	€ 9.657-	€ 12.112-
Saldo liquide middelen, inclusief aangetrokken financiering	**€ 30**	**€ 383-**	**€ 805**	**€ 1.490**	**€ 2.526**

In de liquiditeitsprognose is bij het onderdeel investeringsactiviteiten rekening gehouden met diverse grote projecten, investeringen IBOR, PR&K en vastgoed.

Renteresultaat
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarrekening naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ook verplicht inzicht moet geven in:
- de rentelasten uit externe financiering;
- het renteresultaat;
- de wijze van rentetoerekening.

De interne rekenrente wordt gebruikt voor rentetoerekening aan taakvelden. Onderstaand renteschema geeft inzicht in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

	Rentetoerekening (bedragen x € 1.000)	2026	
a.	Externe rentelasten over korte en lange financiering		€ 2.912
b.	Externe rentebaten over korte en lange financiering		€ 261-
	Saldo rentelasten en -baten		€ 2.651
c1.	Doorberekende rente aan grondexploitaties	€ -	
c2.	Rente projectfinanciering		
c3.	Rentebaten van doorverstrekte leningen	€ 135-	
			€ 135-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		€ 2.516
d1.	Rente over eigen vermogen		-
d2.	Rente over voorzieningen		
			€ -
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen		€ 2.516
e.	De aan taakvelden toegerekende rente		€ 2.707-
	Boekwaarde activa welke integraal wordt gefinancierd		
	(peildatum 01-01-2026, conform model C 2026)	€ 193.865	
	Voorcalculatorische rentepercentage begroting 2025	1,4%	
Renteresultaat op taakveld Treasury (-/- = voordelig)			**€ 191-**

Aan de investeringen die op de staat van activa zijn opgenomen wordt in 2026 een rentepercentage toegerekend van 1,4 % zoals berekend bij de Kadernota 2026.

Kredietrisicobeheer
Kredietrisico is de kans dat verstrekte leningen niet (volledig) en/of niet tijdig worden terugbetaald. Op kapitaalverstrekkingen en afgegeven gemeentegaranties/borgstellingen loopt de gemeente een zeer beperkt risico aangezien de gemeente fungeert als achtervang voor garantstellingen die afgegeven zijn door zogenaamde waarborgfondsen.

De uitzettingen van de gemeente kennen eveneens nagenoeg geen risico. Enerzijds heeft de gemeente Krimpenerwaard een overeenkomst met de BNG Bank met betrekking tot onder andere het aantrekken en uitzetten van kort en lang geld. Daarnaast worden overtollige middelen geparkeerd bij het ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

Geldstromenbeheer
De geldstromen lopen hoofdzakelijk via de BNG Bank. De saldi van de rekeningen bij de andere banken wordt zoveel als mogelijk overgeboekt naar de rekening bij de BNG Bank. Er wordt gewerkt met een meerjarige liquiditeitsprognose die regelmatig geactualiseerd wordt.

Relatiebeheer
De bancaire partijen waarmee de gemeente Krimpenerwaard zaken doet vallen onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Verzekeringskamer.
Met de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) is een financieringsovereenkomst afgesloten. Dit raamcontract voor een krediet- en depotarrangement en elektronisch betalingsverkeer wordt ten minste eens in de vier jaar beoordeeld op inhoudelijke bepalingen en concurrerende condities. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de BNG Bank een unieke plaats inneemt ten opzichte van andere banken, omdat voor het ontvangen van rijksuitkeringen een lopende rekening bij deze bank vereist is. Overigens worden de faciliteiten van de BNG Bank toereikend geacht en de condities marktconform.

E. Bedrijfsvoering

Algemeen

Samen aan de slag
De samenleving en onze omgeving verandert in hoog tempo. Digitalisering, globalisering, klimaatverandering, veranderende demografie en arbeidsmarkt hebben grote impact op mens en maatschappij. Als gevolg daarvan verandert de vraag van onze inwoners. Inwoners verwachten dat de gemeente dicht bij hen staat en bijdraagt in de verbinding tussen inwoners en netwerken. Deze veranderingen vragen veel van ons als gemeente én van de mensen die er werken. Om deze ambitie ook waar te kunnen maken is een duidelijke koers uitgewerkt in de organisatievisie Krimpenerwaard Vooruit! Deze visie sluit aan bij ontwikkelingen en inzichten over het functioneren van de lokale overheid en de maatschappelijke opgaven waar de gemeenten voor staan.

Organisatie
Het realiseren van onze bestuurlijke ambities in een voortdurend veranderende omgeving vraagt een wendbare en daadkrachtige organisatie die onderscheid en keuzes durft te maken. Wij willen een wendbare, vitale gemeentelijke organisatie zijn, die de kracht van hun medewerkers maximaal weet aan te boren. Bestuur, management en medewerkers geven daar ieder vanuit hun eigen rol gezamenlijk invulling aan. Krimpenerwaard Vooruit! geeft richting aan de verdere ontwikkeling van de organisatie en wordt met organisatiebrede projecten ondersteund. Uiteindelijk moeten deze interventies bijdragen aan een wendbare en klantgerichte organisatie waarin eenieder verantwoordelijkheid neemt, samenwerkt , continu ontwikkelt en waarin de dienstverlening voorop staat.

Personeel en arbeidsmarkt
De personeelsmonitor is een onderzoek naar arbeidsmarkttrends en HR-ontwikkelingen. Het onderzoek wordt jaarlijks uitgevoerd door het A&O Fonds Gemeenten. In dit onderzoek worden bij zoveel mogelijk gemeenten kengetallen verzameld over ziekteverzuim, personeelsopbouw, externe inhuur en opleiding. De cijfers worden gebruikt als benchmark bij het opstellen van ons personeels- en organisatiebeleid.
De arbeidsmarktkrapte duurt onverminderd voort en de zoektocht naar goede medewerkers, het vervullen van de vacatures en het behouden van medewerkers vergt steeds meer inspanning. Dit betekent ook dat we voor sommige functies moeten inhuren, een vergelijkbaar percentage als bij andere gemeentes. De voornaamste conclusie van de personeelsmonitor is dat onze organisatie in vergelijking tot andere gemeenten, ondanks onze groei, toch een beperkte bezetting blijft hebben. Dit wordt mede veroorzaakt doordat het personeelsbestand van andere gemeenten ook blijft groeien. We lopen onze achterstand in, maar zijn zeker nog niet op het niveau van andere gemeenten. Onze organisatie staat hierdoor onder druk. We zien dit in de uitvoering, maar ook bij belangrijke projecten moeten medewerkers extra inspanningen leveren om de voortgang en kwaliteit te waarborgen. Dat betekent dat bij onverwachte vragen of extra ambities de flexibiliteit en wendbaarheid niet altijd gevonden kan worden in het vrijmaken van medewerkers (omdat we deze ruimte niet hebben in onze formatie en bezetting), maar in de loyaliteit en extra werk van medewerkers. Dit vraagt veel van onze medewerkers en het management.
Daarnaast is de gemiddelde leeftijd in onze gemeentelijke organisatie relatief hoog en de groep 60-plussers is groot. De komende jaren zal er extra inspanning van recruitment op het opvangen van deze pensioneringsgolf moeten liggen. Met de focus op recruitment valt er de komende jaren een aanhoudende hoge instroom te verwachten. De krappe arbeidsmarkt en toenemende complexiteit van functies maakt dat vacatures en kandidaten niet direct passen en er meer tijd, energie en middelen moet worden gestoken in het klaarstomen van deze kandidaten om het werk goed uit te kunnen voeren. Dit zal ook meer vragen van (interne) opleidingsmogelijkheden.
De krapte op de arbeidsmarkt zorgt ook voor een hoge in- en uitstroom. We zien dat de instroom voor onze gemeente hoog is, maar vergelijkbaar is met gemeenten van een vergelijkbare omvang. De hoge instroom is te verklaren onder andere door de inzet van een professionele recruiter. Dit heeft een impuls gegeven aan het aantrekken van nieuwe medewerkers. De komende jaren zetten we in op het verder professionaliseren van ons recruitmentbeleid en onze arbeidsmarktcommunicatie.
Ons doorstroompercentage is hoger in vergelijking met andere gemeenten. Een van de aspecten van aantrekkelijk werkgeverschap is het hebben van een intern loopbaanperspectief en een goed en ruimhartig opleidingsbeleid. Als goed werkgever stimuleren wij persoonlijke ontwikkeling van medewerkers en daarnaast investeren we in organisatiebrede professionaliserings- en teamontwikkelingstrajecten. Dit komt ook terug in het bestede opleidingsbudget per medewerker. De komende jaren zetten we verder in op het in kaart brengen en ontwikkelen van de talenten van onze medewerkers. Daarnaast zien we in deze krappe arbeidsmarkt de trend dat meer mensen met grotere afstand tot de functie/rol worden aangenomen waardoor er meer intern moet worden opgeleid. Het nieuwe gemeentekantoor dat gesitueerd wordt op een centrale plek binnen de gemeente verhoogt eveneens de aantrekkelijkheid van ons als werkgever.

Ziekteverzuim
Ons ziekteverzuim is het afgelopen jaar gestegen van 7,1% naar 8,0%. We zien dat het verzuim veelal gerelateerd is aan fysieke klachten, vooral bij het langdurig verzuim zien wij dit terug. De uitgevoerde Risicoinventarisatie- en Evaluatie (RI&E) heeft ook geen extra factoren kunnen geven. De uitkomst van de RI&E laat een positief beeld zien; zo is de psychosociale arbeidsbelasting in de organisatie gezond en melden medewerkers zich nog steeds weinig ziek. Dit is een indicatie dat de betrokkenheid, inzet en loyaliteit van onze medewerkers hoog blijft. Door nauwe samenwerking met onze arbodienstverlener streven we naar meer inzicht en (daar waar mogelijk) verminderen van het ziekteverzuim.

Van crisisorganisatie Vluchtelingen naar meer structurele integrale aanpak van de Migratieopgave
De opvang en huisvesting van en dienstverlening aan vluchtelingen is in inmiddels een forse gemeentelijke taak waar verschillende teams bij betrokken zijn. Het aantal vluchtelingen neemt vooralsnog niet af en de huisvestingsopgave en de dienstverlening aan de verschillende groepen tijdelijke en blijvende migranten nemen toe en zijn complex. Eerder is besloten dat de gemeente deze werkzaamheden niet meer als crisisproject oppakt, maar als structurele taak onderbrengt bij de betrokken teams. Dit wordt vanaf 2026 als zodanig uitgevoerd.

Integriteit
In 2025 en 2026 wordt de bewustwording en kennis rondom integriteit verder geborgd aan de hand van een dilemmatraining (online module) die gedurende deze twee jaar wordt herhaald. Dit geeft de organisatie een handvat om in gesprek te gaan (en blijven) over en aan de slag te gaan met bevindingen en aanknopingspunten met betrekking tot integriteit. Voor alle nieuwe medewerkers organiseren wij een workshop Ambtelijke integriteit. Hiermee maken we een goede start door de nieuwe medewerker te laten zien dat integriteit hoog op de agenda staat en onderstrepen wij het belang van het bewustzijn rond integriteit. Daarom hechten wij er ook aan dat nieuwe medewerkers de eed of gelofte afleggen ten overstaan van onze burgemeester, in bijzijn van de gemeentesecretaris.

Verder zijn naar aanleiding van de geactualiseerde Klokkenluidersregeling ons intranet en externe website verbeterd, zodat medewerkers en inwoners voortaan kunnen terugvallen op een betere en meer integrale informatievoorziening en is het eenvoudiger om meldingen te doen op het gebied van integriteit. Om de aandacht op integriteit te houden wordt er komende jaren regelmatig aandacht gegeven aan communicatie over dit onderwerp (voorlichting), zowel naar medewerkers als naar de inwoners. Ook voor andere lokale integriteitsregelingen en beleid wordt het komende jaar projectmatig bekeken of actualisatie nodig is. Met ingang van 1 januari 2025 is er een procesbeschrijving voor integriteitsmeldingen en houdt een Integriteitscoördinator zich actief bezig met de coördinatie van het gehele proces binnen de gemeente.

Huisvesting
De bouw van het gemeentehuis is gestart en dient volgens de planning te leiden tot de oplevering begin 2026. Het nieuwe gemeentehuis wordt gerealiseerd volgens de door raad vastgestelde ambities en uitgangspunten. Namelijk met een hoog niveau van duurzaamheid (o.a. de toepassing van circulaire en herbruikbare bouwmaterialen, biobased materialen zoals hout en vlas en het maken van een energieneutraal gebouw dat zelf voorziet in zijn eigen energiebehoefte). Het nieuwe gemeentehuis voldoet aan het vastgestelde programma van eisen en wordt gerealiseerd binnen de financiële kaders van de raad. Na de oplevering van het laatste bouwdeel A en buitenruimte van het gemeentehuis begin 2026, kan de ingebruikname en verhuizing starten. De voorbereidingen hiervan zijn inmiddels in gang gezet. Deze hebben als doel om de overgang naar de nieuwe huisvesting voor de dienstverlening en de medewerkers zo soepel mogelijk te laten verlopen. O.a. betekent dit zorgen voor de tijdige inkoop en levering van los meubilair (als aanvulling op het bestaande bruikbare meubilair dat vanuit de bestaande kantoren meeverhuist) en wat aanvullend nodig is op het gebied van ICT en audiovisuele hulpmiddelen. Daarnaast de inkoop van een verhuizer. De medewerkers worden tijdig voorbereid op de overgang naar de nieuwe werkomgeving. Het testen van en proefdraaien met nieuwe apparatuur (o.a. in het KCC en de raadszaal en commissiekamers), vormt ook onderdeel van de periode van ingebruikname. Nadat de tests goed zijn verlopen kan de dienstverlening in het nieuwe gemeentehuis starten en kunnen ook de raadsvergaderingen daar gaan plaatsvinden.

Informatiemanagement & Automatisering
Ook in 2026 wordt voortgebouwd op de uitgangspunten uit het informatiebeleid en het daaraan gekoppelde Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) en het Informatiebeveiligingsbeleid. De vaststelling van de Cyberbeveiligingswet (cbw) en het daarmee samenhangende Cyberbeveiligingsbesluit (cbb) en wijzigingen in de BIO2 is vertraagd en wordt nu medio 2026 verwacht. De implementatie van deze wet en bijbehorend besluit zullen capaciteit en middelen vragen waarbij er nog altijd geen aanleiding is te verwachten dat we hiervoor het Rijk gecompenseerd zullen worden. Daarnaast zal aandacht uitgaan naar de IT- en Audiovisuele- infrastructuur in het nieuwe gemeentehuis.
De gemeente Krimpenerwaard beschikt over vaste bezetting van een Privacy Officer (PO), een Functionaris Gegevensbescherming (FG) en een Chief Information Security Officer (CISO) die toetsen en adviseren op de informatiebeveiliging en privacy op basis van de voorgeschreven eisen en wetgeving. Alle hardware en software die ICT beheert wordt opgenomen in het MJOP en wordt volgens een vervangingsschema zoals opgesteld in het informatieplan en MJOP 2024-2028 vervangen. Veruit het grootste onderdeel van de automatiseringskosten zijn de kosten van ‘aanschaf en onderhoud software’. Hier worden alle licenties, onderhoud en dienstverlening van de verschillende applicaties uit bekostigd. Voor een aantal applicaties staat een aanbesteding ingepland.

Onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid van bestuur
Jaarlijks worden twee onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid uitgevoerd. Het onderzoeksplan waarin de onderzoeksonderwerpen voor 2026 worden voorgesteld wordt afgestemd met de rekenkamer en de auditcommissie. De uiteindelijke uitkomsten van de onderzoeken worden in de auditcommissie besproken en hierover wordt u per raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Rechtmatigheidsverantwoording
Sinds 2023 legt het college zelf verantwoording af over de financiële rechtmatigheid van zijn handelen. Begin 2025 zijn het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) gewijzigd. Een onderdeel hiervan is dat de goedkeuringstolerantie voor accountants is gewijzigd van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden van de totale lasten (inclusief reservedotaties) naar een algemene tolerantie van 2% (exclusief reservedotaties). De accountant heeft de gemeenteraad in het accountantsverslag bij de jaarrekening van 2024 geadviseerd de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording hierop aan te passen, zodat de materialiteit van controles van de accountant en interne controles op dezelfde wijze kan worden bepaald. Zodra de Commissie BBV de wetswijzigingen heeft uitgewerkt in een nieuwe Kadernota Rechtmatigheid wordt de gemeenteraad voorgesteld om de financiële verordening en het controleprotocol hier met terugwerkende kracht vanaf het verantwoordingsjaar 2025 op aan te passen. Het college stelt hierbij voor om de rapporteringsgrens niet mee te laten stijgen, waardoor de gemeenteraad nog steeds geïnformeerd wordt over elke onrechtmatigheid boven € 100.000.

Frauderisico's
In 2024 is voor het eerst een integrale frauderisico-analyse uitgevoerd. Deze analyse wordt jaarlijks geactualiseerd. Uit de analyse van 2024 bleek dat met name het risico op fraude omtrent inkoop en aanbesteding als hoog wordt beschouwd. In de organisatie wordt veel ingekocht, waardoor de kans op fraude automatisch hoger is. Daarnaast is ook de impact van frauduleus handelen op het gebied van inkoop en aanbesteding relatief vaak hoog. Dit is ook te zien in frauderisico-analyses van andere gemeenten.

Het college werkt nadrukkelijk aan het verder verkleinen van dit risico. Zo wordt er gewerkt aan het invoeren van een verplichtingenadministratie en worden controles achteraf (de zogeheten spendanalyse) geïntensiveerd om de risico's vooraf beter in te kunnen schatten. Er wordt gezocht naar maatregelen die een werkbare situatie niet te veel in de weg staan. Er is dus ook sprake van een zekere mate van risicobereidheid. De verwachting is dat het risico op fraude bij inkoop en aanbesteding door deze maatregelen kan worden verlaagd..

Verder wordt momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van een frauderesponsplan, waarin afspraken over het handelen bij meldingen van vermoedens van fraude worden vastgelegd. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij reeds bestaande interne regelingen voor meldingen met betrekking tot integriteit. De verwachting is dat dit plan nog in 2025 wordt vastgesteld. Het voorkomen van fraude en het handelen bij vermoedens van fraude blijven aandachtspunten van het college en de gemeentelijke organisatie

Hoe doen we het in cijfers (P&O)

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bevolkingsaantal	57.785	57.785	57.798
Formatie (aantal fte per 1.000 inw.)	8,5	8,4	8,5
Formatie (totaal) in fte	489,0	483,7	493,3
Bezetting (aantal fte per 1.000 inw.)	7,8	7,0	7,6
Bezetting (totaal) in fte	452,5	405,4	438,8
Externe inhuur* (% tot. loonsom + tot. Kosten inhuur)	25,2%	4,8%	3,8%

Huisvestingskosten

Conform onze Financiële verordening 2024 informeren wij u over de huisvestingskosten die ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dit betreft o.a. afschrijvings- en rentelasten, energiekosten, dagelijks en groot onderhoud, verzekering, beveiliging en schoonmaakkosten.

	Rekening	Begroting	Begroting
x € 1.000	2024	2025	2026
Gemeentekantoor	1.073	1.267	1.231
Gemeentewerf	296	340	557
Huisvestingslasten totaal	**1.369**	**1.607**	**1.788**

Informatie en Automatisering (I&A)

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de totale automatiseringskosten die ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dit betreft o.a. de kosten voor aanschaf en onderhoud van hard- en software, huur/leasekosten van apparatuur, kosten voor mobiele telefonie en lasten als gevolg van rente en afschrijving. Deze kosten maken deel uit van de overhead.

	Rekening	Begroting	Begroting
x € 1.000	2024	2025	2026
Lasten automatisering	2.697	2.455	2.460
Totaal	**2.697**	**2.455**	**2.460**

Griffie & Gemeenteraad

Conform onze Financiële verordening 2023 informeren wij u over de begrote uitgaven voor de raad, de rekenkamer, griffie en de accountant. De begrote bedragen zijn aangepast op grond

	Rekening	Begroting	Begroting
x € 1.000	2024	2025	2026
Gemeenteraad (incl. commissie)	863	989	1.057
Rekenkamer	75	86	88
Griffie	775	576	597
Accountant	119	99	169
Totaal	**1.832**	**1.750**	**1.911**

F. Verbonden partijen

1. Algemeen

Gemeenschappelijke regelingen	
1	Gemeenschappelijke Regeling regio Midden-Holland
2	Hecht
3	Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)
4	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden
5	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)
6	Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)
7	Groenalliantie
8	Streekarchief Midden Holland
9	Werkvoorzieningschap Promen
10	Jeugd en Wmo Midden Holland
Vennootschappen en Stichtingen.	
1	Cyclus NV
2	Oasen
3	Stedin NV
4	Bank Nederlandse Gemeenten
5	Veerdienst Schoonhoven
6	Waterbos Bergambacht BV

2. Waarom verbonden partijen

De gemeenten in Nederland hebben veel taken en verantwoordelijkheden op uiteenlopende terreinen die zij als lokale overheid dienen uit te voeren. Zo ook de gemeente Krimpenerwaard.

Voor de uitvoering van deze taken heeft de gemeente de keuze uit drie mogelijkheden:
1. de uitvoering van de taak wordt door de gemeente zelf opgepakt;
2. de uitvoering van de taak wordt door de gemeente uitbesteed aan een organisatie of bedrijf, die geheel los staat van de gemeente;
3. de uitvoering van de taak wordt door de gemeente onder gebracht bij een organisatie waarvan de gemeente bestuurlijk deel uitmaakt en waarmee een (financiële) verbintenis wordt aangegaan: de verbonden partij.
Het zelf uitvoeren van de taken dan wel opdracht verstrekken aan een los van de gemeente staande organisatie en bedrijf gebeurt vaak bij uitvoerende taken waarbij de gemeente als opdrachtgever opereert.

Wanneer het gaat om een (uitvoerings)taak onder te brengen bij een verbonden partij staan er voor de gemeenten meerdere keuzes tot haar beschikking. Er bestaat immers een grote variatie in de vormen van samenwerkingsverbanden binnen gemeenten waarbij ook de gebruikte terminologie nogal van elkaar verschilt. Zo wordt er gesproken over samenwerkingsverbanden, gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen. Om te komen tot een eenduidige terminologie voor samenwerkingsverbanden wordt veelal uitgegaan van de terminologie die wordt gebruikt in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Dit besluit gaat uit van de term verbonden partij en geeft daaraan de volgende definitie:
“Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.
Met andere woorden: er is sprake van een verbonden partij als een gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft in een derde rechtspersoon. Bij bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in de derde partij. Dit kan omdat de gemeente:
• zitting heeft in het dagelijks- of algemeen bestuur.
• aandelen bezit en daarom stemrecht heeft.

De gemeente Krimpenerwaard volgt deze definitie waarbij de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) het wettelijk kader vormt.
Verbonden partijen kunnen nog worden onderscheiden in de op het publiekrecht gebaseerde Gemeenschappelijke regelingen en het bezit van aandelen van bedrijven die zijn gebonden aan het privaatrecht, de zogeheten vennootschappen.

3. Belang voor de raad
De gemeenteraad heeft een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende verantwoordelijkheid binnen het gemeentebestuur. Deze verantwoordelijkheid geldt ook ten aanzien van het toezicht op en de beheersing van verbonden partijen. Wanneer het toezicht op de verbonden partijen niet optimaal verloopt, loopt de gemeente een vergroot risico om geconfronteerd te worden met het niet realiseren van beoogde (beleids)doelstellingen en financiële nadelen, maar ook (politieke) imagoschade door activiteiten van de verbonden partijen. Hoewel niet alles kan worden voorkomen, is het van belang om voldoende checks & balances in te bouwen voor de beheersing.
Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de aansturing van de verbonden partijen, de controle daarop en de financiële consequenties voor de eigen organisatie, is inzicht in de verbonden partijen vanuit de raad van belang.
Een ander belang van de raad is de noodzaak dat inzicht bestaat in de kosten en de financiële risico's die de gemeente kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. De gemeente is immers verplicht bij te dragen aan de exploitatietekorten die mogelijk ontstaan bij de gemeenschappelijke regelingen.
Bij de aanbieding van de jaarrekening en begroting van de diverse verbonden partijen wordt daarom ook een factsheet gevoegd. Deze factsheets vergroten het inzicht in de (financiële) gang van zaken bij de verbonden partijen. Een onderdeel van de informatievoorziening per verbonden partij is voorts dat een verbinding is gelegd met de programma's in de begroting. Sinds kort worden de verbonden partijen periodiek specifiek besproken in de auditcommissie.
Hieronder volgt een overzicht van de Gemeenschappelijke Regelingen waarvan de gemeente Krimpenerwaard deel uitmaakt en een overzicht van de Vennootschappen waarvan de gemeente Krimpenerwaard aandeelhouder is.

4. Een uitgebreidere omschrijving van de verbonden partijen waarbij de gemeente Krimpenerwaard is aangesloten
In navolgend overzicht zijn de verbonden partijen opgenomen waarbij de gemeente Krimpenerwaard is aangesloten. Allereerst volgt een overzicht van de verbonden partijen op publiekrechtelijke basis, de zogenaamde Gemeenschappelijke regelingen met vermelding van de bestuurlijke inbreng, het aantal deelnemende gemeenten en de financiële bijdrage van de gemeente Krimpenerwaard aan die Gemeenschappelijke regeling. In het tweede overzicht zijn de verbonden partijen benoemd die het privaatrecht als basis hebben, de zogenaamde Vennootschappen en Stichtingen. Bij deze verbonden partijen wordt in het overzicht aangegeven waarop het bedrijf zich richt, het aantal aandelen dat de gemeente Krimpenerwaard bezit in het bedrijf en tenslotte de nominale waarde per aandeel.

Verbonden partijen op publiekrechtelijke gronden

Naam regeling	Bestuurlijke inbreng	Aantal deelnemers	Bijdrage 2026 Krimpenerwaard*
Regio Midden-Holland	2 zetels algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	5	325
Hecht (vh RDOG Hollands Midden)	1 zetel algemeen bestuur	18	4.164
Omgevingsdienst Midden Holland (ODHM)	2 zetels algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	7	2.770
Veiligheidsregio Hollands Midden	1 zetel algemeen bestuur	18	4.312
Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	1 zetel algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	14	838
Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)	1 zetel bestuur	2	1.713
Groenalliantie	2 zetels algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	5	452
Streekarchief Midden Holland	2 zetels algemeen bestuur	6	503
Werkvoorzieningsschap Promen	1 zetel algemeen bestuur	7	3.026
Jeugd en Wmo Midden Holland	1 zetel algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	5	2.977

(bedragen x € 1.000)

Verbonden partijen op privaatrechtelijke gronden

Naam Vennootschap	Corebusiness	Aantal aandelen Krimpenerwaard	Nominale waarde per aandeel
Cyclus NV	inzameling en verwerking huishoudelijk afval en beheer openbare ruimte	69.752	€7
Oasen NV	drinkwaterproductie en levering	56	€455
Stedin	aanleg, beheer en onderhoud gas- en elektriciteitsnetten en transport	32.641	€100
Bank Nederlandse gemeenten	financiële dienstverlening	50.700	€2,50
Veerdienst Schoonhoven BV	exploitatie veerdienst	1.390	€1.000
Waterbos Bergambacht BV	exploiteren zwembad Bergambacht	1	€9.076

5. Financiële risico's voor de gemeente
De afgelopen jaren is een tendens waarneembaar dat verbonden partijen een steeds groter deel uitmaken van de begroting van de gemeente. Daarmee nemen ook de risico's voor de gemeente toe.
De financiële risico's van de gemeenschappelijke regelingen hebben geen beperking. Bij een faillissement worden de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling volgens de verdeelsleutel aangeslagen voor eventueel resterende schulden na verkoop van de bezittingen.
De financiële risico's van de vennootschappen zijn beperkt tot het aandelenbezit van de gemeente. Bij een faillissement van een vennootschap daalt de waarde van dit bezit tot nihil.
Gezien de aard van de werkzaamheden van de verbonden partijen is de kans op een faillissement van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen overigens zeer klein. Echter uitgesloten is het niet.
Het is daarom belangrijk dat de raad inzicht heeft en blijft houden in de verbonden partijen waarbij de gemeente Krimpenerwaard is aangesloten. Daarvoor kunnen twee redenen worden genoemd:
• De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen uit de programma's, ook als de taak is belegd bij een verbonden partij. De doelstellingen van de verbonden partijen dienen dus blijvend overeen te stemmen met die van de gemeente. Controle op de realisatie van deze doelstellingen blijft dus altijd een vereiste.
• De budgettaire consequenties ten behoeve van de verbonden partijen dienen geautoriseerd te worden, waarbij tevens aandacht dient te zijn voor de financiële risico's in dat verband. De financiële risico's van de verbonden partijen kennen geen beperking. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling volgens de verdeelsleutel worden aangeslagen voor de financiële gevolgen.
Ter afdekking van de eventuele risico's wordt binnen de verschillende gemeenschappelijke regelingen altijd een weerstandsvermogen aangehouden. Is dat weerstandvermogen niet voldoende dan zijn de deelnemende gemeenten uiteindelijk verantwoordelijk om de ontstane tekorten aan te vullen. Bij de deelnemingen in vennootschappen en stichtingen is het risico voor de gemeente beperkt tot de nominale waarde van het aandelenkapitaal.

Voor het merendeel van de verbonden partijen gelden lage tot geen risico's voor de gemeente.

G. Grondbeleid

Deze paragraaf omvat de volgens de BBV verplichte toelichting op de verwachte ontwikkelingen in het te voeren grondbeleid, in het bijzonder de ontwikkelingen rondom de actieve grondexploitaties.

1. Samenvatting

De parameters en de ramingen van de nog te verwachten inkomsten en uitgaven in de complexen van de actieve grondexploitatie is gebaseerd op de ramingen zoals opgenomen bij de jaarrekening 2024. We verwachten vanaf de begroting 2026 1 actieve grondexploitatie te hebben (Hoflaan in Stolwijk). De winstprognose blijft voor deze grondexploitatie ten opzichte van de jaarrekening 2024 nagenoeg ongewijzigd. De risicowaardering daalt ten opzichte van de begroting 2025 en daarmee de afdekking in het weerstandvermogen, met 66 %. Dit komt door het project Hoflaan in een vergevorderde fase zit en de risico's daardoor zijn afgenomen.

2. Beleidskaders

De Nota Grondbeleid is op 16 april 2024 door de raad vastgesteld. De visie van het grondbeleid sluit aan op de opgave waar de gemeente voor staat. Dit is hoofdzakelijk een vitaal leefbaar gebied waar we in goede gezondheid en met plezier wonen, werken en genieten van de unieke omgeving. Binnen het gewenste ruimtelijke en/of ander sectoraal beleid, zoals volkshuisvesting, economische zaken, sport en recreatie. Het doel van het gemeentelijk grondbeleid is als volgt gedefinieerd:
- Het realiseren van gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen en het bieden van oplossingen voor maatschappelijke opgaven of het tot stand brengen van maatschappelijke voorzieningen;
- Het verhalen van kosten bij ontwikkeling van derden en duidelijkheid bieden waarop dit gebeurt;
- Toevoegen van ruimtelijke kwaliteit aan de bestaande kernen;
- Indien financiële middelen worden gerealiseerd kunnen deze worden ingezet voor de gemeentelijke ambities.

De genoemde doelen sluiten aan op de Krimpener-waarden zoals omschreven in de Omgevingsvisie Krimpenerwaard 2021.

Daarnaast staat de gemeente voor een woningbouwopgave van 4.000 woningen tot 2040. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de buitenruimtes en de maatschappelijke voorzieningen van de gemeente, waarvoor investeringen nodig zijn. Om een deel van deze kosten te kunnen verhalen, wordt in de nog vast te stellen Nota Kostenverhaal voorgesteld om een Investeringsreserve in te stellen. De verwachting is dat de besluitvorming hierover begin 2026 plaatsvindt. Deze reserve bestaat uit twee onderdelen: de sociale vereveningsreserve en een bijdrage voor gebiedsoverstijgende ontwikkelingen. De voeding van deze reserve vindt plaats door deze kosten via anterieure overeenkomsten bij initiatiefnemers te verhalen.

3. Actualisering begroting 2025

3.1 Gevolgde methodiek

De wettelijke regels over grondbeleid eisen dat we in deze begroting een actuele voorspelling van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitaties geven. We vergelijken de cijfers zoals vastgesteld bij de jaarrekening 2024 met de vorige gegeven voorspellingen bij de begroting 2025.

3.2 Parameters

Interne rekenrente

De interne rekenrente heeft betrekking op de toerekening van rente over de boekwaarde van een grondexploitatie. In 2024 heeft het rentepercentage 0,58% bedragen. Op basis van de “Notitie rente 2023” van de commissie BBV dient met ingang van 2025 de rente-omslag te worden gebruikt voor de rentetoerekening aan de grondexploitaties. Het rente-omslagpercentage voor 2026 bedraagt 1,4%. Voor de berekening van de rente-omslag wordt kortheidshalve verwezen naar de paragraaf Financiering.

Index over geraamde uitgaven

De indexering van de prijzen (lasten) wordt gebaseerd op de Meicirculaire gemeentefonds 2025 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor de actualisatie van de grondexploitatieberekeningen zijn de volgende indexering toegepast, 2026: 2,7% / 2027: 2,5% / 2028: 2,6% / 2029: 2,5%.

Index over de grondopbrengsten

De CPI-index (Consumenten Prijs Index) wordt in de ontwikkelovereenkomsten van de complexen gehanteerd als indexering voor de gronduitgifteprijzen. Veel van de opbrengsten zijn al gerealiseerd. Voor de nog te realiseren grondopbrengsten wordt voorzichtigheidshalve uitgegaan van een index van 0%.

Discontovoet

De discontovoet is het rekenpercentage dat gebruikt wordt om toekomstige kasstromen contant te maken, om de contante waarde te bepalen. In de notitie “Rente 2023” van de commissie BBV staat vermeld dat de discontovoet thans 2% bedraagt. De door BBV voorgeschreven discontovoet blijft naar verwachting in 2026 gelijk aan die van 2025, te weten 2%.

Interne doorbelasting
De uurtarieven en het overheadpercentage zijn in het kader van de begroting 2025 geactualiseerd en doorgevoerd in de actieve grondexploitaties. Het berekende overheadpercentage voor 2026 wordt ingeschat 83,47% (2025: 83,29%).

3.3 Heffing vennootschapsbelasting (VPB)
Eventuele mutaties vennootschapsbelasting in 2026 en verder worden verrekend met de Algemene Reserve Grondzaken.

3.4 Grondprijzen
De geactualiseerde nota grondbeleid 2024 beschrijft de volgende wijze van berekenen van grondprijzen:

Op 8 april 2025 is de grondprijzenbrief vastgesteld door het college. Deze brief wordt jaarlijks geactualiseerd. De residuele grondwaardemethodiek kan worden verduidelijkt aan de hand van een voorbeeld. Stel dat de v.o.n.-prijs van een nieuw opgeleverde woning € 302.500 bedraagt. De verkoopwaarde exclusief btw bedraagt in dat geval € 250.000. Om de woning te kunnen bouwen dient € 130.000 exclusief btw aan bouwkosten te worden besteed en € 50.000 exclusief btw aan bijkomende kosten, zoals adviseurs- en verkoopkosten, rente, winst en risico van de ontwikkelaar. In dat geval bedraagt de residuele grondwaarde € 70.000 exclusief btw. De hieruit af te leiden grondprijs is 28% (€70.000/€ 250.000).

3.5 Resultaten actualisering actieve grondexploitaties
De verwachting is dat er één actieve grondexploitatie is bij de begroting 2026, namelijk de Hoflaan in Stolwijk. In onderstaande tabel is het vergelijk te vinden met ramingen van de begroting 2025 ten opzichte van de begroting 2026 voor de Hoflaan. De basis van de ramingen van de begroting 2026, is de herziene grondexploitatie vastgesteld door de raad met boekwaarde per 1 januari 2025.

Grondexploitaties (x € 1.000)	Geraamd eindresultaat (eindwaarde, cf begroting 2025)	Geraamd eindresultaat (eindwaarde, cf begroting 2026)	Verschil geraamd eindresultaat
Hoflaan Stolwijk	480	252	228
	480	**252**	**228**

3.6 Risicomanagement
De totale risicowaardering van de actieve grondexploitatie Hoflaan bedroeg volgens de actualisering in het kader van de begroting 2025 € 345.381. De totale risicowaardering bedraagt volgens de actualisering in het kader van de begroting 2026, € 117.245. Per saldo neemt de totale risicowaardering af met € 228.136, ofwel een daling van 66%. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat het project in een vergevorderde fase zit en de risico's daardoor zijn afgenomen.

*risico's *) = op basis van bestaande contracten*

Complex	mutatie risico's begroting 2025 tov begroting 2026
Hoflaan, Stolwijk	

4. Ontwikkelingen binnen de complexen van de actieve grondexploitaties

4.1 Overzicht actuele grondexploitaties

In onderstaand overzicht is het geraamde resultaat aangegeven (eindwaarde en netto contante waarde). Het uitgangspunt is de gerealiseerde boekwaarde per 31-12-2024 en de nog resterende uitgaven en inkomsten. De grondexploitatie Hoflaan heeft als einddatum eind 2026. Onderstaand de tabel met een korte toelichting op de nog lopende grondexploitatie.

Grondexploitatie (x € 1.000 (excl. BTW))	Boekwaarde	Begroting 2025		Eindwaarde	Contante waarde
	31-12-2024 cf jaarrekening 2024 (excl. winstuitname)	Lasten	Baten	Begroting 2026	
Hoflaan Stolwijk, woningbouw	235	-2159	2394	252	237
	235	**-2.159**	**2.394**	**252**	**237**

4.2 Toelichting per complex

Hoflaan:

De sociale huurwoningen binnen dit project zijn in 2025 opgeleverd. De tender is geweest en hier is een plan geselecteerd die de bouw van 12 betaalbare koopwoningen gaat realiseren. Naar verwachting wordt er eind 2025 gestart. De woningen aan de Bovenkerkse weg zijn gerealiseerd. Er is al een start gemaakt met de aanleg van de openbare ruimte. Het laatste gedeelte wordt aangelegd als de 12 koopappartementen gereed zijn. De grondexploitatie verwachten wij eind 2026 af te sluiten.

4.3 Algemene reserve grondzaken

Rekening houdend met de verwachte onttrekkingen en toevoegingen, is de stand van de Algemene Reserve Grondzaken in 2026 en verder als volgt geraamd:

Jaar	Saldo per 1-jan	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31-dec
2026	4.548	55	20	4.583
2027	4.583	30	167	4.446
2028	4.446			4.446
2029	4.446			4.446

(bedragen x € 1.000)

4.4 Voorziening verlieslatende complexen

Het BBV stelt als verplichting dat het saldo van verlieslatende grondexploitaties direct dient te zijn afgedekt door middel van een voorziening. Er zijn geen verliesgevende grondexploitaties vanaf 2026, de reserve staat op nul.

4.5 Winstuitname

De verplichte tussentijdse winstuitname (twu) wordt op een aparte regel verantwoord en niet als kostenpost in de betrokken grondexploitaties opgenomen. Aan de verplichte verantwoording en verwerking van de tussentijdse winstuitname is hiermee voldaan. Daarnaast blijft de berekening van het verwachte eindresultaat in de grondexploitaties zuiver. De winstuitname van de grondexploitatie Hoflaan schetst het volgende beeld (rekeninghoudend met een risicowaardering van €117.245) (zie tabel).

4.6 Af te sluiten complexen

We verwachten de grondexploitatie Hoflaan in 2026 af te sluiten.

Grondexploitatie (x € 1000)	Gerealiseerde winstuitname 2017-2024	Raming winstuitname 2025	Raming winstuitname 2026	Onzekerheden/Risico's	Saldo actuele exploitatie berekening
Hoflaan Stolwijk	54	60	21	117	252
	54	**60**	**21**	**117**	**252**

5. Krediet strategische grond- en vastgoedaankopen

5.1 Krediet Strategische Grond- en Vastgoedaankopen

Op 5 november 2019 heeft de raad besloten een krediet beschikbaar te stellen van € 7.500.000 voor het doen van strategische grond- en vastgoed verwervingen. Het college is bevoegd tot uitgaven uit het krediet voor de aankoop van gronden en opstallen die zijn gelegen in gebieden, waarop de raad een voorkeursrecht heeft gevestigd. Ook is het college bevoegd tot aankoop van gronden en opstallen die niet onder een voorkeursrecht vallen, maar die liggen in een gebied waarvoor de raad een ruimtelijke visie (structuurvisie, omgevingsplan of bestemmingsplan) heeft vastgesteld en waarvan men verwacht deze te realiseren binnen een termijn van 5 jaar. Daarnaast is besloten het krediet voor strategische aankopen als vast onderdeel op te nemen in de paragraaf-G. Het college informeert de raad over de gerealiseerde aankopen en de stand van zaken van het krediet via de jaarrekening. Het beschikbare bedrag voor strategische grond- en vastgoedaankopen bedraagt medio september 2025 € 686.874.

5.2 Bestemmingsreserve Strategische Verwervingen

De raad heeft op 5 november 2019 besloten een bestemmingsreserve strategische verwervingen vast te stellen. Deze is bedoeld voor het dekken van de kosten die gemoeid gaan met de aankoop van strategisch grond- en vastgoed en de verwachte inkomsten en uitgaven die met de tijdelijke exploitatie van deze aankopen zijn gemoeid. Besloten is ook om het college de bevoegdheid te verlenen te beschikken over de bestemmingsreserve, met dien verstande dat in de tussentijdse rapportages de mutaties worden opgenomen. De stand van deze bestemmingsreserve bedroeg per 31 december 2024 € 463.173. Na verwerking van kapitaal- en exploitatielasten 2025 zal de stand eind 2025 € 423.304 bedragen.

6. Uitvoering faciliterend grondbeleid

In 2020 is voor de uitvoering van het faciliterend grondbeleid een budget opgenomen in de begroting. Onder faciliterend grondbeleid wordt verstaan de gemeentelijke inzet in ruimtelijke initiatieven waarin derde marktpartijen opdracht gevend en risicodragend zijn. De rol van de gemeente beperkt zich bij faciliterend grondbeleid hoofdzakelijk tot begeleiding, coördinatie en facilitering van gemeentelijke besluitvormingsprocessen. In de paragraaf Grondbeleid worden de belangrijkste projecten op het gebied van faciliterend grondbeleid toegelicht. Hieronder een overzicht van enkele ontwikkelingen.

Herontwikkeling Aviaterrein Ouderkerk aan den IJssel (project Bolderkade)
Initiatiefnemer: Lambrane Ontwikkeling
Het betreft hier de ontwikkeling en bouw van 42 appartementen. De raad heeft ingestemd met deze ontwikkeling. Er is beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning. Het beroep tegen het bestemmingsplan is inmiddels afgehandeld en het bestemmingsplan is onherroepelijk geworden. De zitting voor het beroep tegen de omgevingsvergunning staat in juli 2025 gepland. Vanwege deze procedure wordt nog niet gestart met de bouw.

Herontwikkeling Dikaterrein, Schoonhoven
Initiatiefnemer: Hedis Projectontwikkeling
Dit project omvat de ontwikkeling en bouw van 81 appartementen en de aanleg van de openbare ruimte rondom. De realisatie van de woningen is in mei 2024 gestart, de oplevering is eind 2025. Het openbaar gebied is naar verwachting medio 2026 gereed.

Molenpark, Bergambacht
Initiatiefnemer: Adriaan van Erk en Boogaard
Dit project omvat de ontwikkeling en bouw van 125 woningen (grondgebonden en appartementen). Het bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan zijn door de raad vastgesteld op 4 juni 2024. Er is beroep ingediend door omwonenden. Om deze reden is het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk. De Raad van State zitting om dit beroep af te handelen staat gepland op 20 oktober 2025.

Herontwikkeling Galgoord, Haastrecht
Het bestemmingsplan is vastgesteld. Tegen het plan is beroep ingesteld bij de Raad van State. Er wordt gewerkt aan het vinden van oplossingen zodat het beroep kan worden ingetrokken. Ontwikkelaar Van Erk werkt de ontwerpen verder uit zodat er een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd. Het ontwerp van de rotonde wordt ook uitgewerkt en afgestemd met de provincie. De voor het bestemmingsplan noodzakelijke grondaankopen door de gemeente zijn afgerond.

Herontwikkeling bedrijventerrein Schoonhoven-Noord
Rond 2015 is gestart met de eerste acties rond transformatie van het bedrijventerrein Schoonhoven noord in de richting van woningbouw. In de loop van de jaren zijn een aantal strategische aankopen gedaan. Na sloop van het oude Schoonhovens College, levert dit een kavel op waar een programma kan worden gerealiseerd welke bijdraagt aan revitalisering van het gebied. Bij de 1e tussenrapportage 2025 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 150.000. Er wordt nu gewerkt aan een passende ontwikkelstrategie. We verwachten het resultaat hiervan begin 2026 aan de Raad te presenteren.

Ontwikkeling Gouderak Oost
Dit gebied is geplaatst op de 3 ha kaart van de Gedeputeerde Staten. De gemeente is geen grondeigenaar. Ontwikkelaars die eigenaar zijn, of worden, kunnen plannen indienen bij de gemeente.

IJsbaan Noord
Deze locatie is ingericht voor de tijdelijke opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Vooralsnog is de verwachting dat dit de komende jaren zal duren.

Spoorzone
De bouw van de eerste fase is eind 2024 gestart, dit betreft 24 grondgebonden woningen. De verwachte oplevering is eind 2025. De vergunning voor fase 2 is in 2024 verleend en is inmiddels onherroepelijk. De bouw voor fase 2 start in Q4 2025 en bestaat uit 5 grondgebonden woningen, 3 stadswoningen en 57 appartementen.

Bedrijventerrein Bergambacht
Dit project omvat de ontwikkeling van een kleine 5 hectare nieuw bedrijventerrein als uitbreiding op het bestaande bedrijventerrein. Het voorontwerp- en ontwerpbestemmingsplan heeft ter inzage gelegen en het definitieve bestemmingsplan is op 19 september 2023 vastgesteld door de gemeenteraad en vervolgens ter inzage gelegd. Er is beroep ingediend tegen het vastgestelde bestemmingsplan en op 16 september 2024 heeft de zitting bij de Raad van State plaatsgevonden. Het beroep is ongegrond verklaard en het bestemmingsplan is nu onherroepelijk. De eerste vergunningsaanvragen van bedrijven zijn al ingediend en er is een start gemaakt met het bouwrijp maken van het gebied.

H. Openbaarheidsparagraaf

Algemeen

De Wet open overheid (Woo), die op 1 mei 2022 in werking is getreden, heeft als doel het handelen van overheden en semi-overheden transparanter te maken. De bepalingen van de Woo bevorderen de openbaarheid van publieke informatie, wat essentieel is voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en de economische ontwikkeling. De Woo legt bestuursorganen in dat kader diverse verplichtingen op. In artikel 3.5 van de Woo wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze paragraaf dient als invulling van deze verplichting voor de begroting van 2026.

Uitgangspunten van de Woo

De Wet open overheid omvat kort samengevat drie belangrijke aspecten:

- Verplichtingen gericht op passieve openbaarmaking;
- Verplichtingen gericht op actieve openbaarmaking;
- Het op orde brengen van de (digitale) informatiehuishouding.

Gerealiseerd in 2025

- Het Woo-proces is opgenomen in de processendatabank van de digitale applicatie Mavim.
- Er zijn instructiefilmpjes gemaakt voor medewerkers om te kunnen werken met de anonimiseringssoftware Datamask.
- Er is een Woo-coördinator die stuurt op een zorgvuldige en tijdige afhandeling van Woo-verzoeken en is vraagbaak voor de vakteams bij de behandeling van Woo-verzoeken, bijvoorbeeld in het kader van de toepassing van uitzonderingsgronden.
- Woo-besluiten worden gepubliceerd op de Woo-pagina van de website van de gemeente Krimpenerwaard.
- Er is een Woo-redacteur voor de Woo-index aangewezen.
- Er is gewerkt aan de inrichting van systemen, zodat goed aangesloten kan worden op de landelijke Woo-index.
- Er is een proactieve houding wat betreft de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie en de landelijke ontwikkelingen rond de fasering van de wettelijk verplichte informatiecategorieën van de Woo worden gevolgd.

Doelstellingen 2026

Passieve openbaarmaking

- Optimaliseren van het Woo proces in samenwerking met de vakteams, zodat informatieverzoeken sneller kunnen worden afgehandeld binnen de geldende kaders en afspraken.
- Bewustwording bij teams dat de Woo vast onderdeel is van de werkzaamheden. Dit betekent dat bij capaciteitsplanning binnen teams en bij projecten hiermee rekening moet worden gehouden.
- Nadere instructie van medewerkers aan de hand van workshops en werkdocumenten op de toepassing van de Woo, de uitzonderingsgronden en de praktische werking van de applicaties.
- Publiceren van Woo besluiten op de website van de gemeente Krimpenerwaard.

Actieve openbaarmaking

Sinds 1 november 2024 zijn onder andere gemeenten verplicht om vijf informatiecategorieën actief openbaar te maken. De informatie betreffende de categorieën die zijn opgenomen in de eerste tranche zijn inmiddels via de voorgeschreven kanalen actief openbaar gemaakt. We volgen de landelijke ontwikkelingen rondom de invoering van de tweede tranche nauwgezet. In de voortgangsbrief van 8 juli 2025 heeft de minister bevestigd dat hiervoor meer tijd nodig is. De definitieve implementatiedata worden later dit jaar bekendgemaakt. Vooruitlopend daarop treffen wij binnen een werkgroep al de nodige voorbereidingen. We richten onze systemen anders in, passen processen aan en analyseren de (verwachte) impact om hierop proactief te kunnen anticiperen.

Daarnaast voldoen we nu al aan de actieve openbaarmaking van enkele informatiecategorieën uit de tweede tranche, waaronder:

- Woo-besluiten.
- Besluitenlijsten van het college van B&W.
- Verslagen en vergaderstukken van de gemeenteraad.

Informatiehuishouding

- De Woo verplicht dat de digitale informatiehuishouding binnen 8 jaar - gerekend vanaf mei 2022 - op orde wordt gebracht. Dit is een meerjarig traject waarin met jaarplannen voor de uitvoering wordt gewerkt.
- Verder optimaliseren van de digitale informatiehuishouding. De verbeterde informatiehuishouding zal leiden tot een snellere afhandeling van informatieverzoeken.
- Bewustwording binnen de organisatie dat informatie vindbaar moet zijn en derhalve vanaf het begin van elke zaak op een eenduidige manier wordt gearchiveerd.

I. Opvang vluchtelingen

Algemeen

De opvang van vluchtelingen zal ook in 2026 een bijdrage van de gemeente Krimpenerwaard vragen. Met ingang van 1 januari 2026 dienen we mogelijk meer vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen bovenop het huidige aantal. Mogelijk zal dit aantal gedurende 2026 toenemen afhankelijk van het verloop van de oorlog.

Met ingang van 1 februari 2024 is de spreidingswet van kracht. Volgens deze wet dient de gemeente Krimpenerwaard 308 asielzoekers op te vangen per 1 juli 2025. Dit aantal zal in 2026 mogelijk wijzigen als de spreidingswet van kracht blijft en volgens een tweejaarlijkse cyclus een nieuw verdeelbesluit wordt genomen. De gemeente heeft eerder toegezegd 153 asielzoekers op te vangen. Op dit moment biedt de gemeente ruimte voor de opvang van 80 minderjarige asielzoekers. Deze zullen tot 1 april 2026 worden opgevangen en tellen mee in het kader van de spreidingswet. Ook in 2026 zal de gemeente statushouders moeten huisvesten.

Wat gaan we doen in 2026?

We verwachten dat de opvang van Oekraïense vluchtelingen ook in 2026 aan de orde is. De tijdelijke beschermingsmaatregel is verlengd tot en met 4 maart 2027. Omdat we deze opvang zelf exploiteren vraagt dit ambtelijke capaciteit. We streven ernaar de werkzaamheden die nu door een projectteam worden uitgevoerd te borgen in 2025 en de exploitatie onderdeel te maken van de reguliere werkzaamheden. Omdat de taakstelling ook voor onze gemeente toeneemt zal in 2026 mogelijk ambtelijke capaciteit nodig zijn om nieuwe locatie(s) in te richten en te exploiteren. De hoogte van het normbedrag in 2026 dat per dag per bed wordt uitgekeerd aan gemeenten is nog niet bekend. Het is dus nog niet goed in te schatten of we de opvang voor dit bedrag kunnen exploiteren.
De opvang van minderjarige asielzoekers (AMV-ers) loopt door tot 1 april 2026. De dagelijkse exploitatie van deze opvanglocatie is in handen van het COA. De gemeente is hierbij echter nauw betrokken en draagt ook de verantwoordelijkheid voor het organiseren van onderwijs en zorg voor de vluchtelingen. Voor wat betreft onderwijs worden we gecompenseerd voor de realisatie van de onderwijslocaties, maar niet voor het daadwerkelijke onderwijs indien daar sprake is van bijvoorbeeld extra docenten. Voor jeugdzorg wordt de gemeente slechts ten dele gecompenseerd via het gemeentefonds en een separate uitkering die jaarlijks in de septembercirculaire wordt bekendgemaakt. De hoogte daarvan is nog onbekend. We prognosticeren de personele kosten op € 0,4 miljoen per jaar.
De huisvesting van statushouders zal ook in 2026 de nodige capaciteit vragen van onze gemeente. Het aantal statushouders dat de gemeente dient te huisvesten is hoger dan het aantal beschikbare sociale huurwoningen. Dit zal in 2026 waarschijnlijk toenemen.

Effecten opvang Oekraïense vluchtelingen

In de begroting zijn onderstaande lasten opgenomen

Budgetten opvang Oekraiense vluchtelingen (x € 1.000)	Budget 2026
Realisatie en exploitatie langdurige opvanglocaties	2.500
Leefgeld gemeentelijke opvang	100
Leefgeld particuliere opvang	200
Bijzondere kostenregeling	25
Leerlingenvervoer	25
Inhuur ambtelijke organisatie	365
Taalles ontheemden Oekraïne	65
Totaal	**3.280**

Begroting compensatie 2026

Compensatie opvang Oekraiense vluchtelingen (x € 1.000)	Budget 2026
Compensatie gemeentelijke opvang	2.875
Compensatie leefgeld particuliere opvang	200
Compensatie uitvoeringskosten particuliere opvang	150
Compensatie taalles ontheemden Oekraïne	65
Compensatie leerlingenvervoer	25
Totaal compensatie	**3.315**

Compensatie versus prognose 2026

Compensatie vs budget GOO (x € 1.000)	Budget 2026
Totaal compensatie	**€3.315**
Totaal prognose kosten opvang Oekraiense vluchtelingen	**€3.280**
Compensatie versus realisatie	**€35**
Bestemmen in reserve Oekraine	**€35**

Compensatie per opvangplek in 2026

Opvanglocatie	Gerealiseerde plekken	Aantal dagen open 2026	Vergoeding per dag	Totale vergoeding
Dorpsstraat Krimpen a/d Lek	71	365	€44	€ 1.140.260
Ijsbaan Noord Lekkerkerk	108	365	€44	€ 1.734.480
Totaal langdurige plekken	**179**			**€ 2.874.740**

Effecten opvang AMV'ers

In de begroting zijn onderstaande lasten opgenomen.

Budgetten overige opvang (x € 1.000)	Budget 2026
Inzet ambtelijke organisatie	400
Jeugdzorg AMV'ers	23
Totaal	**423**

Borgingsplan

In september 2025 is een borgingsplan gerealiseerd waarin invulling is gegeven aan een verdeling van het beschikbare budget over de diverse betrokken teams voor de werkzaamheden rondom de opvang van vluchtelingen. Daarmee is per 2026 ook een overgang gerealiseerd van het uitvoeren van deze werkzaamheden op projectbasis naar vaste invulling in de organisatie.

Dit maakt wel dat bij onvoorziene nieuwe crisissituaties of (landelijke) opgaven rondom de opvang van vluchtelingen er een voorstel voor incidenteel budget naar uw raad zal volgen om invulling te geven aan de ontstane crisissituatie. Met de borging van de werkzaamheden in de organisatie is er namelijk een werkbare situatie voor de huidige opgaven, maar geen overcapaciteit voor nieuwe crisissituaties of (landelijke) opgaven met betrekking tot vluchtelingen.

J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026

Vorig jaar kwam de VNG met het advies om in de begroting een paragraaf “Maatregelen vanwege korting op het gemeentefonds 2026 en verder“ op te nemen. Hierin kunnen de voorgenomen bezuinigingen, als gevolg van de verwachte financiële vanaf 2026, worden opgenomen. Op basis van de informatie in deze paragraaf van alle gemeenten kan de VNG een analyse uitvoeren en de uitkomsten vertalen in macrobeeld dat kan worden gebruikt in de gesprekken met het Rijk.
In de begroting 2025 hebben wij het advies van de VNG opgevolgd. En dat doen we ook nu weer.

Maatregelen structureel sluitende begroting
Bij de behandeling van de kadernota 2026 hebben wij u een voorstel gedaan met een groot aantal mogelijkheden om te kunnen komen tot een structureel sluitende meerjarenbegroting. Op basis van dit voorstel heeft uw gemeenteraad keuzes gemaakt en een prioritering vastgesteld voor de inzet van de maatregelen. Onderstaand treft u de maatregelen, in de door u geprioriteerde volgorde aan. Deze maatregelen zijn in deze begroting verwerkt om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Voor enkele maatregelen geldt dat feitelijk geen sprake is van een bezuinigingsmaatregel, maar van een post die onderdeel is van het reguliere begroting proces. Dit betekent ook dat het in de begroting verwerkte bedrag af kan wijken van de oorspronkelijke lijst. Dit betreft onder andere de gevolgen meicirculaire, business case gemeentekantoor een bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Voor de volledigheid worden onderstaand wel alle door uw gemeenteraad besloten maatregelen gepresenteerd.

(Risico)beheersing maatregelen
Gekoppeld aan de te nemen maatregelen is er een bepaalde mate van risico met betrekking tot het beoogde structurele effect en de daartoe benodigde investeringen. Om deze risico’s goed te beheersen en u als raad hierover te informeren hanteren we daarbij de volgende methodiek.

Voor de risico’s gekoppeld aan het beoogde structurele effect zullen we u via deze paragraaf bij jaarrekening en begroting informeren over de uitwerking van de maatregelen en eventuele bijstelling van het verwachte structurele effect van de maatregelen. Het risico dat maatregelen na uitwerking een hoger of lager structureel effect hebben zal in de komende jaren bij uitwerking moeten blijken. Dit risico nemen we niet op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing aangezien de daar op te nemen risico’s incidenteel van aard zijn en derhalve ook incidenteel vanuit het weerstandsvermogen gedekt kunnen worden.

Voor de risico’s gekoppeld aan de benodigde investeringen om het structurele effect van maatregelen te bewerkstelligen zullen we ook in deze paragraaf inzicht geven, maar we nemen dit ook mee in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing om aldaar het totaal aan benodigd weerstandsvermogen te kunnen bepalen. Ook de benodigde investeringen om het gewenste structurele effect te bewerkstelligen kunnen bij uitwerking lager, maar ook hoger uitvallen. Eventuele benodigde, additionele en incidentele, investeringen kunnen wel gedekt worden uit het weerstandsvermogen. Daarbij is het echter ook zo dat dit enkel toeziet op de aankomende jaarschijf en alleen zolang er nog een mate van onzekerheid is. Zodra er zekerheid is over benodigde additionele investeringen zullen we u hierover via de reguliere P&C cyclus een voorstel doen.

Bovenstaande methodiek zullen we vanaf de jaarrekening 2026 en begroting 2027 toepassen aangezien we vanaf dat moment ook daadwerkelijk inzicht hebben in het totaal aan maatregelen dat door uw raad vastgesteld is in de begroting 2026.

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)			Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
1	**VS43 Domeinoverstijgend werken**	Dit voorstel gaat over de inzet van de 'doorbraakmethode' om sneller en beter zorg te bieden aan cliënten van de gemeente. Soms is er voor een cliënt van de gemeente een snelle en goede zorgoplossing beschikbaar, maar regels, wetten en processen maken he	75	130	130	130
2	**VS03 Automatisering werkprocessen**	Dit voorstel gaat over het verbeteren van onze werkprocessen. Door zoveel mogelijk gebruik te maken van automatisering, kunnen administratieve taken sneller en automatisch worden uitgevoerd. Hoewel dit soms extra geld kost in het begin, bespaart het uite	-	-	235	235
3	**VS18 Areaal verminderen**	Dit voorstel gaat over speeltuinen en de toestellen die daarin staan. Het voorstel is om de levensduur van deze toestellen te verlengen. Op dit moment worden ze na 15 jaar vervangen, maar als de gemeenteraad instemt met dit voorstel, zullen ze voortaan 18 jaar blijven staan. De toestellen blijven nog steeds veilig. Dat kan door iets meer uit te geven aan het onderhoud.	55	55	55	55
4	**NC05 Inclusieve kinderopvang - pilot collectief aanbod kinderopvang**	Dit voorstel gaat over het opzetten van een pilot om de opvang van kinderen met een extra zorgbehoefte te verbeteren. Het doel is dat deze kinderen zoveel mogelijk kunnen blijven in de gewone kinderopvang. In de pilot werken twee zorgaanbieders samen om	-	170	170	170
5	**VS50 Sturen op verwijzers**	Dit voorstel gaat over de samenwerking tussen de gemeente en gecertificeerde instellingen (GI's) en de gemeente en huisartsen. Dit zijn instellingen die (volgens de Jeugdwet) mensen mogen doorverwijzen naar jeugdhulp. Door beter samen te werken met deze instellingen, kunnen we passende en goede hulp bieden. We investeren in betere werkprocessen en breiden de aanwezigheid van een jeugdconsulent in de huisartsenpraktijk uit van 9 naar 11 praktijken. Omdat we een bestaande werkwijze uitbreiden, is hiervoor geen extra personeel nodig.	145	145	145	145
6	**VS53 Maatwerkvoorzieningen (WMO)**	Het opnieuw bekijken doen we door in gesprek te gaan met de samenleving. We bespreken bijvoorbeeld: - Wanneer is een oplossing goed genoeg? - Wanneer is een voorziening echt nodig en wanneer alleen wenselijk? - Wat kunnen inwoners zelf regelen met hulp van familie, vrienden of hun netwerk? Op basis van deze gesprekken passen we de Wmo-regels aan zodat de Wmo voorzieningen ook beschikbaar kunnen blijven voor die mensen die dat het hardst nodig hebben. Sommige voorzieningen geven we minder vaak of stoppen we helemaal. De overbruggingszorg blijft wel beschikbaar. Overbruggingszorg is tijdelijke zorg. Het helpt mensen in de periode tussen het moment dat ze zorg nodig hebben en het moment dat er vaste zorg geregeld is.	76	196	196	196
7	**NC02 In meer kernen vrijwilligersvervoer/opzetten Belbus ter ontlasting van het CVV**	Op dit moment rijdt de Belbus alleen in Schoonhoven en Bergambacht. De bus rijdt op aanvraag, zonder vaste routes, en wordt bestuurd door vrijwilligers. Omdat de busjes alleen lokaal rijden, zijn de wachttijden meestal kort. In andere dorpen is dit vervoer er niet. Vooral in de kleinere kernen missen inwoners een goede verbinding met	-	100	100	100

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)			Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
		grotere plaatsen. Het gewone openbaar vervoer is vaak geen oplossing, omdat bushaltes te ver weg zijn of de bus niet meer door de dorpen rijdt. Daardoor hebben mensen sneller een Wmo-vervoerspas nodig. We stellen daarom voor om de Belbus ook in andere dorpen te laten rijden. Voor het vinden van chauffeurs kunnen we kijken naar inwoners met een bijstandsuitkering, bijvoorbeeld als vorm van tegenprestatie. Zo zorgen we ervoor dat meer mensen in de gemeente zich kunnen verplaatsen en mee kunnen blijven doen.				
8	**VS22 Energietransitie**	Dit voorstel gaat over de energietransitie. Door onze bijdrage te verminderen, besparen we geld. Dit betekent dat we het budget voor het Servicepunt Energietransitie Bedrijven, de energiecoaches en het Energieloket verminderen.	55	55	55	55
9	**NBZ06 Activiteiten raad**	Dit voorstel gaat over het besparen op activiteiten van de raad. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de eindejaarsbijeenkomst die komt te vervallen en geen hapjes meer na de commissievergaderingen. In totaal zou dit een besparing van € 10.700 opleveren.	11	11	11	11
10	**VS09-BIJ08 Lokale regeldruk**	Dit voorstel gaat over het onderzoeken van manieren om de lokale regeldruk te verminderen. We willen nagaan of we regels en procedures, vooral op het gebied van bouwen en verbouwen (de ruimtelijke regels), eenvoudiger kunnen maken. Dit helpt niet alleen inwoners en ondernemers, maar bereidt ook onze organisatie beter voor op de krappe arbeidsmarkt. Als eerste stap maken we een overzicht van regels die mogelijk geschrapt of vereenvoudigd kunnen worden. Daarbij brengen we de voor- en nadelen per maatregel in kaart. We kijken daarbij naar de gevolgen voor inwoners, ondernemers én voor de gemeentelijke organisatie zelf.	-	-	52	104
11	**VS11 Onroerende-zaakbelastingen (OZB)**	Dit voorstel gaat over het verhogen van de OZB: de onroerende-zaakbelastingen. Dit is de belasting die je aan de gemeente betaalt als je eigenaar bent van een woning of eigenaar en/of gebruiker van een ander pand bent. De OZB is de grootste inkomstenbron van de gemeente. Op dit moment zijn in onze gemeente de OZB-tarieven lager dan het landelijk gemiddelde. Als dit voorstel wordt gekozen door de raad, dan stijgen de OZB-tarieven voor eigenaren de komende jaren jaarlijks met circa 1% (exclusief jaarlijkse inflatie). Het OZB-tarief voor gebruikers van niet-woningen zal dan de komende jaren toegroeien naar 1,05% boven het landelijk gemiddelde. Dit zal in kleine stapjes gaan, zodat inwoners en bedrijven rekening kunnen houden met de extra kosten. Voor een gemiddelde woning komt deze extra stijging neer op ongeveer 2,70 euro per jaar.	92	183	275	366
12	Te verwerken bezuiniging GR-en	De bijdragen aan GR-en zijn rechtstreeks in de begroting verwerkt op basis van de door Algemeen besturen vastgestelde begrotingen.	323	323	323	323
13	Meicirculaire 2025	De gevolgen van de meicirculaire zijn, via de 2e Tussentijdse rapportage 2025, rechtstreeks in de begroting verwerkt.	1.112	413	217	218
14	Businesscase gemeentekantoor (reductie reistijd verlies)	Het college heeft medio 2024 een voorstel voorbereid zodat de raad vroegtijdig keuzes kon maken. Deze besluitvorming is een jaar uitgesteld. Dat betekent dat bezuinigingsvoorstellen tussen de Kadernota en de voorliggende begroting niet verder zijn geconcretiseerd. Dat betekent dat de bedragen	-	-	-	110

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)			Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
		nu wel in de begroting worden opgenomen, maar deze gebaseerd zijn op een eerste inschatting. Dit is een reële inschatting, maar bij de uitwerking in businesscases zullen ongetwijfeld nog aanpassingen komen.				
15	**VS02 Advisering en ontwikkeling**	Dit voorstel gaat over het verminderen van de inzet op het verbeteren van onze dienstverlening. Binnen de organisatie is het verbeteren van de dienstverlening een gezamenlijk doel. Op dit moment ondersteunen twee fte adviseurs dienstverlening dit proces. In dit voorstel kiezen we ervoor om minder formatie in te zetten voor deze functie. Dat betekent dat er minder capaciteit beschikbaar is voor het verbeteren van onze (digitale) dienstverlening en voor het uitvoeren van vernieuwingsprojecten. We blijven wel klant- en inwonertevredenheidsonderzoeken uitvoeren, zoals we nu ook doen, en volgens het huidige beleid.	-	-	-	104
16	**VS25 Klimaatadaptatie**	Dit voorstel gaat over het verminderen van maatregelen tegen hittestress. Hittestress ontstaat als het lang erg warm is, vooral in steden en dorpen. De gemeente neemt nu extra maatregelen om hittestress te voorkomen. Denk aan: - schaduwplekken maken in de openbare ruimte, - extra vergroening van de openbare ruimte, - koele plekken maken waar mensen kunnen uitrusten. Als de gemeenteraad voor dit voorstel kiest, stoppen we met deze extra maatregelen	-	26	26	47
17	**VS07 Kst.dekkendheid leges burg.stand**	Dit voorstel gaat over de kosten voor diensten van de burgerlijke stand, zoals trouwen in onze gemeente. Deze prijzen willen we met 10% verhogen. Het geld dat we hierdoor extra ontvangen, zetten we in om de kwaliteit van de dienstverlening te behouden en personeels-, huisvestings- en materiaalkosten mee te betalen. Het blijft mogelijk om gratis te trouwen.	10	10	10	10
18	**VS35b Aansluitwaarde OVL-kasten**	Dit voorstel gaat over het verlagen van de aansluitwaarde van de elektriciteitskasten voor de openbare verlichting. Op dit moment hebben de kasten een aansluitwaarde van 3x35 ampère. We stellen voor om dit te verlagen naar 3x25 ampère. Dit levert een besparing op in de kosten voor de energielevering, zonder dat dit gevolgen heeft voor de werking van de openbare verlichting.	-	-	35	35
19	**VS23-VS36a Toeristenbelasting verhogen tussen mediaan en landelijk gemiddelde**	Dit voorstel gaat over het verhogen van het tarief voor toeristenbelasting naar € 2,50 per persoon per nacht. In 2025 is het tarief in onze gemeente vastgesteld op € 1,96. Ter vergelijking: het landelijk gemiddelde tarief in 2024 was € 3,21. We stellen voor om het tarief te verhogen naar € 2,50. Dit bedrag ligt tussen het landelijke gemiddelde en de mediaan in, en is gelijk aan het tarief 2025 in de gemeente Gouda.	60	120	120	120
20	**VS29 Milieu**	Dit voorstel gaat over het verminderen van de eigen gemeentelijke uitgaven op het gebied van milieu. We stellen voor om de middelen in de begroting voor bovenwettelijke milieutaken met 75% te verlagen. Dat betekent dat we minder eigen beleid ontwikkelen en ons vooral richten op de wettelijke basistaken. Binnen dit budget vallen nu ook kosten die afhankelijk zijn van de situatie, zoals asbestmonsternames bij incidenten, specialistisch juridisch advies of proceskosten. Daarnaast gaat het om onderzoeken voor nieuw milieubeleid, bijvoorbeeld rond thema's als gezondheid of nieuwe zorgwekkende stoffen. Het milieuonderzoek wat we	75	75	75	75

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)			Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
		samen met andere gemeenten doen via de omgevingsdienst (ODMH) blijven we wel doen.				
21	**NBZ08 Verhogen OZB niet-woningen**	Dit voorstel gaat over de OZB voor niet-woningen. OZB staat voor Onroerende Zaak Belasting. In dit voorstel gaat het over OZB voor niet-woningen. Dat is de belasting die je aan de gemeente betaalt als je gekocht pand hebt dat géén woonhuis is. De OZB is	41	81	122	163
22	**NBZ08 Correctie voordeel verhogen OZB niet-woningen i.v.m. dubbeling**	Dit voorstel gaat over de OZB voor niet-woningen. OZB staat voor Onroerende Zaak Belasting. In dit voorstel gaat het over OZB voor niet-woningen. Dat is de belasting die je aan de gemeente betaalt als je gekocht pand hebt dat géén woonhuis is. De OZB is	-23	-46	-70	-93
23	**VS34 Inrichtingskwaliteit wegen**	Dit voorstel gaat over het besparen op de inrichting van wegen en de openbare verlichting. We willen bij het opnieuw inrichten van wegen vaker goedkopere materialen gebruiken en minder voorzieningen aanleggen. In woonwijken (30 km-zones) vervangen we asfalt bijvoorbeeld door betonstraatstenen. Dit doen we niet in de centra van de kernen. We voeren deze veranderingen stap voor stap uit, als onderdeel van het beheerplan voor de openbare ruimte (IBOR). Ook stellen we voor om 30% van de straatverlichting in de kernen te verwijderen.	10	10	91	172
24	**VS42 Collectief en vrij toegankelijk aanbod Wmo**	Dit voorstel gaat over het versterken van Wmo-voorzieningen, zodat meer mensen geholpen kunnen worden zonder dat daar eerst een officiële toestemming (beschikking) van de gemeente voor nodig is. We stellen voor om hiermee te starten in de vorm van proefprojecten. Voorbeelden zijn een gezamenlijke wasvoorziening als vervanging van hulp bij het huishouden, of een uitleenplek voor hulpmiddelen. Door een klein deel van de individuele hulp om te zetten naar algemene voorzieningen, kunnen we op de lange termijn geld besparen. Tegelijk blijft de hulp voor inwoners goed en passend.	-	-	157	170
25	**VS41 Collectief en vrij toegankelijk aanbod jeugd**	Dit voorstel gaat over het besparen op jeugdhulp door meer algemene ondersteuning aan te bieden. We willen minder vaak individuele hulp inzetten en juist meer gebruikmaken van voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn. Zo kunnen we ondersteuning bieden op een manier die minder belastend is voor de organisatie én voor inwoners vaak makkelijker te gebruiken. We zien kansen op twee gebieden: - Opvoedondersteuning: In plaats van 1-op-1 hulp willen we ouders ondersteunen via groepsaanbod of informatiebijeenkomsten. - Hulp aan jongeren: Denk aan trainingen over weerbaarheid, faalangst of hoogbegaafdheid. Deze kunnen jongeren helpen zonder dat er meteen individuele hulp nodig is.	25	30	30	30
26	**VS10 Omvang college**	Dit voorstel gaat over de grootte van het college van burgemeester en wethouders. We stellen voor om vanaf de nieuwe coalitieperiode (na de verkiezingen)In plaats van 5 fte aan wethouders, gaan we naar 4 fte aan wethouders. Het college bestaat dan uit 1 burgemeester en 4 fte aan wethouders. Het aantal collegeleden neemt vanaf de nieuwe coalitieperiode af met 1 fte.	65	130	130	130
27	**BIJ11a Recreatie en toerisme**	Dit voorstel gaat over het gedeeltelijk afbouwen van de gemeentelijke bijdrage aan marketingorganisaties op het gebied van recreatie en toerisme. De huidige subsidie van € 175.000 per jaar is toegezegd tot en met 2025. In de jaren daarna wordt het subsidiebedrag jaarlijks met	30	45	70	137

Verwerkte maatregelen (x € 1.000)			Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
		€ 15.000 verminderd, tot en met 2029. In totaal komt dit neer op een afbouw van circa 35%. Ook worden de meerjarige subsidies beëindigd, zoals die voor de Zilverdag en de Natuurmarathon. De gemeente trekt zich daarnaast terug uit alle regionale samenwerkingsverbanden op het gebied van recreatie en toerisme, met uitzondering van het Groene Hart. Beleidsontwikkeling en onderzoek op dit terrein worden niet langer uitgevoerd, tenzij het wettelijk verplicht is op basis van de Omgevingswet.				
Totaal			2.237	2.262	2.760	3.318

Voor enkele van de hiervoor genoemde bezuinigingsmaatregelen geldt dat incidentele middelen nodig zijn om de structurele besparing te kunnen de realiseren, zogenaamde frictiekosten. Onderstaand wordt per betreffende maatregel toegelicht hoe hoog deze frictiekosten zijn en waarvoor we ze inzetten. Tenzij anders aangegeven, dekken we deze lasten uit de Algemene reserve vrij vermogen.

Frictiekosten exploitatie (x € 1.000)			Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
4	**NC05 Inclusieve kinderopvang - pilot collectief aanbod kinderopvang**	- Gesprekken met partners over opstart inclusieve kinderopvang - Ambtelijke capaciteit voor het uitwerken gedetailleerde businesscase en opzetten inclusieve kinderopvang - Het huren van een ruimte om groepsgerichte ondersteuning/behandeling te kunnen bieden aan meerdere kinderen met een zorgbehoefte.	-130	-	-	-
10	**VS09-BIJ08 Lokale regeldruk**	In eerste instantie is een investering nodig om het beleid zo aan te passen dat er meer vergunningsvrij kan worden afgehandeld, er minder aanvragen op ruimtelijke kwaliteit moeten worden getoetst, er een verruiming komt van de regels in het Omgevingsplan. Deze capaciteit is niet op korte termijn beschikbaar en zal moeten worden vrijgemaakt. Inschatting is dat dit niet voor 2026/ 2027 mogelijk is zonder extra investeringen.	-100	-	-	-
18	**VS35b Aansluitwaarde OVL-kasten**	Om de voorgestelde bezuiniging te realiseren is er een eenmalige investering nodig van € 32.000. De investering is nodig om de aansluitwaardes te verlagen de werkzaamheden moeten door Stedin worden uit gevoerd.	-16	-16	-	-
23	**VS34 Inrichtingskwaliteit wegen**	Om de voorgestelde bezuiniging te realiseren is er een eenmalige investering nodig van circa € 400.000. De investering is nodig om de 30% minder openbare verlichting op te ruimen/slopen. Door de structurele bezuiniging van €172.000 is de benodigde investering na 2.5 jaar terug verdiend.	-160	-160	-80	-
24	**VS42 Collectief en vrij toegankelijk aanbod Wmo**	- Uitwerken/opzetten wasservice - Gesprekken met woonzorglocaties - Herindicaties met bewoners van de betreffende woonzorglocaties - aanschafkosten hulpmiddelen - Tijdelijk meer klachten en bezwaarschriften	-50	-50	-15	-15
25	**VS41 Collectief en vrij toegankelijk aanbod jeugd**	Incidentele middelen t.b.v.: '- Analyse van lacunes in het bestaande aanbod en overleg met partners over uitbreiding van collectieve voorzieningen. - Capaciteit voor de ontwikkeling en implementatie van aanvullend collectief aanbod. Dit vergt een investering bij partners in de sociale basis, gedurende een periode van drie maanden. - Afstemming met partners over het houden van passend aanbod.	-25	-	-	-

Frictiekosten exploitatie (x € 1.000)			Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
27	**BIJ11a Recreatie en toerisme**	Inzet van 0,2 fte om de subsidieregeling opnieuw vast te stellen en nieuwe afspraken te maken met de marketingorganisaties	-30	-	-	-
SD	**Incidentele frictiekosten Sociaal Domein**	Veel trajecten (hervomingsagenda, transformatieplan, integrale toegang, bezuinigingsvoorstellen) in het Sociaal Domein hangen met elkaar samen. Monitoring is cruciaal. Landelijk wordt het overleg gevoerd om dit gezamenlijk aan te pakken. Maar ook lokaal is er noodzaak de monitoring op orde te hebben. Voorgesteld wordt voor de komende twee jaar incidenteel budget vrij te maken om deze monitoring uit te werken en te implementeren. Naar aanleiding hiervan zal de structurele impact van de monitoring bezien worden. De uitwerking en implementatie stellen we voor te dekken uit de Reserve SD.	-250	-250	-	-
-	**Incidentele frictiekosten personeel**	Voor enkele van de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen geldt dat hierbij sprake is van een besparing op de ambtelijke capaciteit. Facilitering hiervan gaat mogelijk gepaard met incidentele kosten. Daarom ramen we deze in het jaar voorafgaand aan de betreffende besparing	-	-120	-66	-
Totaal			**-761**	**-596**	**-161**	**-15**

Frictiekosten investering (x € 1.000)			Begroting 2026	Meerjaren 2027	Meerjaren 2028	Meerjaren 2029
2	**VS03 Automatisering werkprocessen**	Op basis van de uitkomsten van het uit te voeren plan van aanpak door het externe bureau dienen de financiële consequenties en investeringen in beeld gebracht te worden.	-235	-470	-	-
Totaal			-235	-470	-	-

FINANCIËLE BEGROTING EN MEERJARENRAMING

Model 1: (Meerjarig) overzicht van de baten en lasten

Meerjarig overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Bestuur en ondersteuning						
Lasten	-31.505	-36.137	-39.922	-41.932	-42.521	-43.074
Baten	130.456	137.770	142.836	144.568	143.318	145.759
Totaal Bestuur en ondersteuning	98.951	101.633	102.914	102.635	100.797	102.685
Economie						
Lasten	-1.179	-2.072	-1.730	-1.144	-1.068	-1.001
Baten	470	868	488	536	536	536
Totaal Economie	-709	-1.204	-1.242	-607	-531	-464
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie						
Lasten	-19.239	-23.045	-21.108	-21.403	-22.089	-22.241
Baten	4.774	4.620	3.674	3.662	3.709	3.709
Totaal Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	-14.465	-18.425	-17.434	-17.741	-18.380	-18.532
Sociaal domein						
Lasten	-75.842	-85.067	-83.017	-81.015	-78.662	-78.473
Baten	21.009	21.071	19.294	18.989	17.894	17.894
Totaal Sociaal domein	-54.833	-63.995	-63.723	-62.026	-60.768	-60.579
Veiligheid						
Lasten	-5.665	-6.663	-6.255	-6.265	-6.265	-6.265
Baten	129	658	151	151	151	151
Totaal Veiligheid	-5.536	-6.005	-6.104	-6.114	-6.114	-6.114
Verkeer, vervoer en waterstaat						
Lasten	-12.288	-14.229	-14.147	-13.356	-13.372	-13.263
Baten	2.141	1.403	1.073	1.073	1.073	1.073
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	-10.147	-12.826	-13.074	-12.283	-12.299	-12.190
Volksgezondheid en milieu						
Lasten	-21.813	-23.271	-21.996	-21.838	-21.092	-21.064
Baten	17.899	18.465	18.498	18.488	18.089	18.089
Totaal Volksgezondheid en milieu	-3.914	-4.805	-3.498	-3.349	-3.002	-2.975
Volkshuisv., leefomg. & sted. vernieuwing						
Lasten	-6.536	-9.042	-6.877	-6.865	-6.480	-6.479
Baten	3.722	4.472	3.419	3.341	3.085	3.085
Totaal Volkshuisv., leefomg. & sted. vernieuwing	-2.814	-4.571	-3.458	-3.524	-3.395	-3.394
Saldo van baten en lasten	**6.533**	**-10.198**	**-5.619**	**-3.009**	**-3.692**	**-1.564**
Bestuur en ondersteuning						
Stortingen	-20.421	-12.007	-1.439	-710	-710	-710
Onttrekkingen	15.010	17.557	2.370	1.399	1.570	1.530
Totaal Bestuur en ondersteuning	-5.411	5.550	932	689	860	820
Economie						
Stortingen	0					
Onttrekkingen	209	1.764	519	189	93	13
Totaal Economie	209	1.764	519	189	93	13
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie						
Stortingen	-1.412	-2.077	-921	-451	-451	-451

Bedragen x € 1.000

Onttrekkingen	1.381	2.701	1.021	1.268	1.234	1.141
Totaal Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	-31	624	100	818	783	691
Sociaal domein						
Stortingen	-1.374	-897				
Onttrekkingen	807	621	845	320	35	35
Totaal Sociaal domein	-567	-276	845	320	35	35
Veiligheid						
Stortingen	0					
Onttrekkingen	5	145				
Totaal Veiligheid	5	145				
Verkeer, vervoer en waterstaat						
Stortingen	-1.000	21				
Onttrekkingen	378	1.995	675	135	135	135
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	-622	2.016	675	135	135	135
Volksgezondheid en milieu						
Stortingen	-310	-322	-271	-271	-271	-271
Onttrekkingen	395	703	724	607	210	179
Totaal Volksgezondheid en milieu	85	381	454	337	-60	-92
Volkshuisv., leefomg. & sted. vernieuwing						
Stortingen	-1.737	-2.578	-105	-80	-50	-50
Onttrekkingen	1.538	1.970	210	193	26	26
Totaal Volkshuisv., leefomg. & sted. vernieuwing	-199	-608	105	113	-24	-24
Mutaties reserves	**-6.533**	**9.595**	**3.630**	**2.601**	**1.822**	**1.579**
Geraamd resultaat	**0**	**-603**	**-1.989**	**-408**	**-1.870**	**15**

Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Financiële en algemene dekkingsmiddelen (x €1.000)	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lokale heffingen	13.013	13.058	13.417	13.583	14.094	14.255
Gemeentefonds (algemene uitkering)	112.911	119.877	122.275	123.141	120.994	123.043
Dividenden	434	438	490	433	433	433
Saldo financieringsfunctie	460	25	47	-380	-532	-1.037
Heffing VPB	-6	0	6	6	6	6
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Overhead	-23.031	-25.223	-26.845	-27.684	-27.757	-27.639
Onderdeel van programma Bestuur en ondersteuning	**103.781**	**108.175**	**109.389**	**109.099**	**107.237**	**109.061**

-/- is nadeel/lasten

Model 2: Gronden waarop de meerjarenramingen zijn gebaseerd

Inleiding

Onderstaand zijn de uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2026-2029 weergegeven.

Uitgangspunten

1. De programmabegroting is gebaseerd op de volgende programma-indeling:

Bestuur en ondersteuning
Veiligheid
Verkeer, vervoer en waterstaat
Economie
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie
Sociaal domein
Volksgezondheid en milieu
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

2. Paragrafen:

Voor de begroting zijn de volgende paragrafen opgesteld.

A: Lokale heffingen
B: Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
C: Kapitaalgoederen
D: Financiering
E: Bedrijfsvoering
F: Verbonden partijen
G: Grondbeleid
H: Openbaarheidsparagraaf
I : Opvang vluchtelingen
J : Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026

3. De algemene uitkering in de begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2025.

4. De begroting is in meerjarig opzicht opgesteld in constante prijzen.

5. Indexering op lonen en prijzen voor 2026.

Voor 2026 is een inflatiecorrectie voor prijzen toegepast van 2,7%.

Loonontwikkeling
De personeelslasten worden binnen het meerjarenperspectief geraamd op basis van de geldende CAO afspraken. De huidige CAO heeft een looptijd tot en met 31 maart 2027. Onderdeel van deze Cao is een loonstijging van ongeveer 7,5% over een periode van 2 jaar. In de meerjarenbegroting 2025 hadden we al rekening gehouden met een stijging., waardoor de salarislasten voor 2026 nu nog stijgen met ca. 3%. en vanaf 2027 met nog eens ca. 1,6% extra.

6. Aantal inwoners / woonruimten

Voor de begroting is het aantal inwoners en woonruimten op 1 januari 2025 (bron: CBS) als uitgangspunt genomen.
Aantal inwoners: 57.798
Aantal woonruimten: 24.234

7. De omslagrente is berekend op 1,40%. De berekening is opgenomen in de paragraaf Financiering.

8. Besluitvorming tot en met 15 juli 2025 is verwerkt in de cijfers voor de begroting 2026. Ook zijn de structurele financiële gevolgen van de 2e Tussentijdse rapportage 2025, die eveneens in de gemeenteraadsvergadering van 11 november 2025 ter besluitvorming voor ligt, verwerkt.

9. De bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen conform de begrotingen 2026 van deze gemeenschappelijke regelingen.

10. Het algemene uitgangspunt is om de tarieven en bij de OZB de opbrengst te indexeren met de inflatie van 2,7%. Als onderdeel van de maatregelen om te komen tot een structureel sluitende meerjarenbegroting wordt de opbrengst OZB daarnaast met ca. 0,75% per jaar extra verhoogd. (A25-025).

11. De mutaties in de reserves en voorzieningen in de begroting 2026 zijn gebaseerd op de nota reserves en voorzieningen 2024.

Voorzieningen
Bij het opstellen van de nieuwe beheerplannen wordt nader ingezoomd op de vraag of in de specifieke situatie sprake dient te zijn van een reserve of voorziening, rekening houdend met de geldende wettelijke bepalingen.

Om te anticiperen op toekomstige areaaluitbreidingen en/of prijsstijgingen ten opzichte van de huidige beheerplannen zijn hiervoor in de begroting lasten opgenomen ter grootte van respectievelijk 1% en 2,7% van de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening.

Reserves
Reserves waar een bestedingsplan onder ligt of die dienen ter dekking van kapitaallasten blijven in stand, tenzij de reserve wordt omgezet naar een voorziening. Overige reserves worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Model 3: Verschillen ten opzichte van vorig begrotingsjaar

Programma	Verschil	L/B	Voor-/Nadeel	Toelichting
Bestuur en ondersteuning	**-3.292**			
Bestuur	171	L	Voordeel	Omvang college en knelpuntenbudget
Treasury	73	L/B	Voordeel	Renteresultaat hoger in 2025
OZB en belastingen	706	B	Voordeel	Indexering en inflatie
Algemene uitkering	2.398	B	Voordeel	Hogere uitkering gemeentefonds
Overige baten en lasten	-277	L	Nadeel	Frictiekosten en indexering gebouwen
Overhead	-1.600	L/B	Nadeel	CAO gevolgen, verschuiving salarislasten en frictiekosten
Overige mutaties	-145	L/B	Nadeel	Overige kleine afwijkingen
Mutaties reserves	-4.618	L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen
Veiligheid	**-244**			
Crisisbeheer en brandweer	-144	L	Nadeel	Bijdrage gemeenschappelijke regeling en verschuiving salarislasten
Overige mutaties	-100	L/B	Nadeel	Overige kleine afwijkingen
Mutaties reserves	145	B	Nadeel	Incidentele onttrekking
Verkeer, vervoer en waterstaat	**-1.589**			
Verkeer en vervoer	-250	B	Nadeel	Hogere inkomsten/lagere lasten straatwerk 2025 (degeneratie)
Overige mutaties	2	L/B	Voordeel	Overige kleine afwijkingen
Mutaties reserves	-1.341	L/B	Nadeel	Incidentele onttrekkingen in 2025 (degeneratie)
Economie	**-1.283**			
Economische ontwikkeling	-269	L/B	Nadeel	Incidentele projecten in 2025 (leader subsidie en versnellingsagenda)
Economische promotie	105	B	Voordeel	Toeristenbelasting
Overige mutaties	126	L/B	Voordeel	Overige kleine afwijkingen
Mutaties reserves	-1.245	B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen w.o. sloop afwaardering Schoonhovens college
Onderwijs, Sport, cultuur en recreatie	**467**			
Onderwijshuisvesting	2.047	L	Voordeel	Sloop en afwaarderen boekwaarde school (SHN College en de ARK)
Onderwijsbeleid	-132	B	Nadeel	Verschuiving en verhoging subsidiebijdrage
Sportbeleid	-101	L/B	Nadeel	Verschuiving en verhoging salarislasten
Sportaccommodaties	-320	L	Nadeel	SPUK sport in 2025
Openbaar groen	-577	L/B	Nadeel	Natuurontwikkeling Bergambacht West en verschuiving en verhoging salarislasten
Overige mutaties	74	L/B	Voordeel	Overige kleine afwijkingen
Mutaties reserves	-524	L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen
Sociaal domein	**1.394**			
Samenkracht en burgerparticipatie	-1.270	L	Nadeel	Verschuiving subsidiebudgetten

Programma	Verschil	L/B	Voor-/Nadeel	Toelichting
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.249	L	Nadeel	Lasten integrale toegang
Jeugd en WMO	2.401	L/B	Voordeel	Verschuiving en verhoging subsidiebudgetten, salarislasten en indexering
Overige mutaties	391	L/B	Nadeel	Overige kleine afwijkingen
Mutaties reserves	1.121	L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen
Volksgezondheid en milieu	**1.380**			
Volksgezondheid	75	L/B	Voordeel	Bijdrage gemeenschappelijke regeling
Milieu	905	L/B	Voordeel	Incidentele projecten en SPUK baten & lasten
Begraven	171	L	Voordeel	Verschuiving salarislasten
Overige mutaties	156	L/B	Voordeel	Overige kleine afwijkingen
Mutaties reserves	73	L/B	Voordeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	**1.826**			
Ruimte en leefomgeving	-321	L/B	Nadeel	Incidentele projecten waaronder Spoorzone, IJsbaan Noord, verandering ruimtelijk domein
Wonen en bouwen	1.470	B	Voordeel	Omgevingsvergunningen in 2025 lager
Overige mutaties	-37	L/B	Voordeel	Overige kleine afwijkingen
Mutaties reserves	714	L/B	Voordeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen
Totaal	**-1.341**			

Bedragen x € 1.000

Model 4: Overzicht van de geraamde incidentele lasten en baten

De gemeente moet volgens de Gemeentewet een overzicht van structureel en reëel evenwicht opnemen in de jaarrekening. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn hier nadere regels over vastgelegd.
Zowel het BBV zelf, als in de notitie incidentele baten en lasten van de commissie BBV wordt duidelijk aangegeven dat in de begroting een limitatief overzicht van incidentele baten en lasten (met bijbehorende toelichting) opgenomen moet zijn. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig tot doel hebben.
Hieronder treft u een overzicht aan van de incidentele baten en lasten vanuit de programma's en vanuit de reserves. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Krimpenerwaard voert structurele taken uit en raamt daarvoor structurele baten en lasten in de begroting. Omdat Krimpenerwaard structurele taken uitvoert, zijn structurele baten en lasten de regel. Incidentele baten en lasten zijn de uitzondering.
- In principe zijn alle stortingen in en onttrekkingen aan reserves incidenteel van aard.
- Het bestempelen van incidentele baten en lasten gebeurt door middel van een consequente gedragslijn.
- Baten en lasten zijn structureel als deze voor onbepaalde tijd geraamd worden, er is geen einddatum bekend. Baten en lasten komen in aanmerking om als incidenteel aangemerkt te worden als deze voor bepaalde tijd geraamd worden, er is een onvoorwaardelijke einddatum bekend.
- Na eliminatie van de incidentele baten en lasten ontstaat het structureel begrotingssaldo.

Structureel resultaat/evenwicht
De tabel geeft een volledig en eenduidig inzicht in de incidentele posten die het begrotingssaldo beïnvloeden. Hierbij geldt dat na correctie voor incidentele lasten het saldo verbetert. De correctie voor incidentele baten verslechtert het saldo. Na eliminatie van de incidentele posten ontstaat zicht op het structureel evenwicht van de begroting. Een positief structureel evenwicht betekent niet dat er ruimte is voor extra uitgaven. En een negatief structureel evenwicht betekent niet dat bezuinigd moet worden. Het structureel evenwicht geeft uitsluitend een beeld van het begrotingssaldo ná eliminatie van alle incidentele lasten, baten en reservemutaties. Hierdoor ontstaat inzicht in de robuustheid van de begroting. De achterliggende gedachte hierbij is dat een begroting waarin structurele lasten gedekt worden door incidentele baten op termijn niet houdbaar is en leidt tot een ongunstige financiële positie.

Conclusie
Na correctie van de incidentele baten, lasten en reservemutaties op het begrotingssaldo is de begroting in 2029 structureel in evenwicht. Dit betekent dat sprake is van 'structureel en reëel begrotingsevenwicht', oftewel structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026		2027		2028		2029	
Bestuur en ondersteuning	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Vennootschapsbelasting (ivm winsten grondexploitatie)	23		10					
Frictiekosten t.b.v. voorgestelde bezuinigingen	761		616		181		35	
Onrechtmatige aanbestedingen	100							
Opening nieuw gemeentehuis	65							
Eenmalig project ICT migratie	80							
Eenmalige project Regiodeal	305							
Storting reserves	1.403		180		150		150	
Onttrekking reserves		3.843		1.440		434		183
Verkeer, vervoer en waterstaat								
Degeneratievergoeding ivm aanleg glasvezelnetwerk	540							
Economie								
Gebiedsprocessen	200							
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie								
Natuurontwikkeling Bergambacht West	62	100	225		75			
Eenmalig project (verstrekken bomen aan derden)	28		28		28		28	
Sociaal domein								
Eenmalig project integrale toegang	390							
Eenmalig projectleider OKO	43							
Volksgezondheid en milieu								
Eenmalige subsidiebijdrage Hospice	100		70		30			
Nationaal isolatieprogramma	333		333					
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing								
Eenmalig project IJsbaan Noord	150							
Eenmalig project DIKA-terrein			383	226				
Strategische verwervingen	13							
Grondexploitatie (winstuitname)		55						
Totaal	**4.596**	**3.998**	**1.845**	**1.666**	**464**	**434**	**213**	**183**
Incidenteel saldo baten en lasten	-598		-179		-51		-30	
Totaal begrotingssaldo	-1.989		-408		-1.870		17	
Begrotingssaldo structureel	**-1.391**		**-229**		**-1.819**		**47**	

Toelichting incidentele baten en lasten

Programma Bestuur en ondersteuning

Lasten

Vennootschapsbelasting (i.v.m. winsten grondexploitatie)
Af te dragen vennootschapsbelasting over de winsten grondexploitatie

Frictiekosten t.b.v. voorgestelde bezuinigen
Betreft de kosten die gemaakt moeten worden op de voorgestelde bezuinigingen te behalen. Een toelichting op de betreffende kosten is opgenomen in paragraaf J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026.

Onrechtmatige aanbestedingen
In het huidige inkooporganisatiemodel ontbreekt informatie waarop gestuurd kan worden op capaciteit en contractmanagement. Dit is de uitkomst van gesprekken met en aanbevelingen van de accountant. Door het inkoopproces aan de voorkant meer te sturen, meer spendanalyses te maken en het contractmanagement centraal te gaan organiseren, kunnen onrechtmatige aanbestedingen tot een minimum worden beperkt. Dit moet worden onderzocht door een externe partij. Dit kan niet met de huidige bezetting.

Opening nieuw gemeentehuis
Het nieuwe gemeentehuis van Krimpenerwaard is door partners in de bouwsector bestempeld als het meest circulaire gemeentehuis van Nederland. Een gebouw met deze landelijke voorbeeldfunctie vraagt om een opening die recht doet aan de investering, de innovatie en de maatschappelijke waarde. De opening wordt niet alleen een officieel moment, maar ook een feest voor inwoners. Dit vergroot trots en betrokkenheid, doet iets terug voor de gemeenschap en draagt bij aan onze aantrekkingskracht als werkgever.

Project ICT migratie
Voor inrichting van de nieuwe werkomgeving en bijbehorende uitwijklocatie is er behoefte aan aanvullende ondersteuning en specialistische expertise op het gebied van ICT-infrastructuur.
Het betreft onder meer de inrichting en migratie van de serverruimte, netwerkcomponenten zoals switches en wifi, alsmede het opstellen en implementeren van een IP-nummerplan. Deze werkzaamheden zijn essentieel voor een veilige, stabiele en toekomstbestendige digitale werkomgeving. De middelen kunnen worden gedekt uit de egalisatiereserve bedrijfsvoering.

Project regiodeal
Gemeente Krimpenerwaard draagt 23% bij aan de regionale bijdrage voor de Regiodeal 2026–2029.

Reserve mutaties:

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Winstuitname grondexploitaties	54.563	30.367		
Storting ten behoeve van automatisering werkprocessen	705.000			
Traineeprogramma revolverend karakter	23.335			
Omgevingsplannen	50.000	50.000	50.000	50.000
WGA claims	100.000	100.000	100.000	100.000
Storting vrijval kapitaallasten onderwijshuisvesting	470.161			
	1.403.059	**180.367**	**150.000**	**150.000**

Baten

Reserve mutaties:

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Degeneratievergoeding	540.000			
Storting ten behoeve van automatisering werkprocessen	705.000			
Investeringssubsidie HTPC Bergvliet	7.050	27.231		
IJsbaan Noord	150.000			
Frictiekosten	761.000	616.000	181.000	35.000
Integrale toegang	390.000			
Projectleider OKO	42.704			
Regiodeal	305.000			
ICT migratie	80.000			
Subsidie Hospice	100.000	70.000	30.000	
Gebiedsontwikkeling Bergambacht	37.533	75.197	75.066	
Project Dika		157.165		
Bijdrage Servicepunt Verenigingen Nederlek	10.000	4.000		
Bijdrage tennisvereniging	38.500	38.500	38.500	38.500
Projectplan bomen (ter beschikking stellen)	28.125	28.125	28.125	28.125
Gebiedsprocessen	200.230			
Actualisatie vennootschapsbelasting	20.000	10.000		
Ophogen grafmonumenten	21.218	21.218		
Kosten blekerstraat 3	13.585			
Regionale aanpak isolatie	333.000	333.000		
Verplichting voormalig personeel	60.000	60.000	60.000	60.000
	3.842.945	**1.440.436**	**412.691**	**161.625**

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Lasten

Degeneratievergoeding
Met verschillende partijen zijn afspraken gemaakt om in de Krimpenerwaard nutsvoorzieningen aan te leggen. Hiervoor ontvangen wij een degeneratievergoeding die wij weer gebruiken voor wegdekherstel.

Programma Economie

Lasten

Gebiedsprocessen
We hebben een faciliterende rol in de gebiedsprocessen voor de planvorming NPLG (klimaat, stikstof, natuur). We verbinden onze lokale ambities aan de doelstellingen van het Rijk en Provincie door onderzoek en inzet van medewerkers. We brengen ‘Mijn Koers’ (programma uit de Proeftuin) in bij de gebiedsprocessen.

Programma Onderwijs, sport, cultuur en recreatie

Lasten

Natuurontwikkeling Bergambacht West
Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) heeft een bedrag beschikbaar gesteld. Dit is bestemd voor de natuurontwikkeling rondom het nieuwe gemeentehuis.

Project bomenplan
Het ter beschikking stellen van een incidenteel bedrag voor het aanplanten van bomen in tuinen en op schoolpleinen.

Programma Sociaal Domein

Lasten

Project integrale toegang
Voor het implementeren van de Integrale Toegang zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld.

Eenmalige projectleider opgroeien in een kansrijke omgeving
Het OKO-project is op 1 januari 2025 gestart en richt zich op het terugdringen en voorkomen van alcohol-, drugs- en nicotinegebruik onder jongeren.

Programma Volksgezondheid en milieu
Lasten

Eenmalige subsidiebijdrage Hospice
Eenmalige subsidie voor de totstandkoming van een hospice.

Nationaal isolatieprogramma
Extra subsidie verdeeld over 3 jaar om inwoners te stimuleren isolatiemaatregelen te nemen en hun woning te verduurzamen.

Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing
Baten en lasten
Baten en lasten strategische verwervingen en grondexploitaties
Saldi strategische verwervingen en grondexploitaties worden verrekend met een reserve.

Model 5: Nieuw beleid

Op 9 juli jl. heeft uw gemeenteraad de kadernota 2025 vastgesteld. Hierin zijn aanvragen voor de jaarschijven 2025 en verder opgenomen. Deze zijn hieronder per programma nogmaals weergegeven, inclusief de toelichtingen. De betreffende bedragen zijn in deze begroting binnen de programma's verwerkt in het onderdeel "Financieel overzicht". De investeringswensen voortkomend uit de kadernota 2025 zijn uitgewerkt in model 6 van deze begroting. De exploitatielasten die hieruit voortvloeien zijn eveneens verwerkt in de betreffende programma's.

Daarnaast is ook sprake van nieuwe aanvragen die nog geen onderdeel uitmaakten van de kaders 2025. Dit betreft een aantal overige noodzakelijke aanpassingen. Voor investeringsaanvragen die nog niet waren opgenomen in de kadernota geldt dat deze zijn meegenomen en worden toegelicht in model 6 – Meerjarig investeringsprogramma. Ook voor de uit deze investeringen voortkomende rente- en afschrijvingslasten geldt dat ze in deze begroting zijn verwerkt in de betreffende programma's.

Bestuur en ondersteuning

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Kadernota	-45	-45	-45	-45
Overig	**-45**	**-45**	**-45**	**-45**
Catering nieuw gemeentehuis	-45	-45	-45	-45
Nieuwe aanvragen	-588	-138	-84	-
CP	**-65**	**-**	**-**	**-**
Opening nieuwe gemeentehuis	-65			
Overig	**-423**	**-18**	**-18**	**-**
Onrechtmatige aanbestedingen	-100			
Woo publicatiesite	-18	-18	-18	
Bijdrage Regiodeal	-305			
Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting	**-100**	**-120**	**-66**	**-**
VS09-BIJ08 Lokale regeldruk	-100			
Frictiekosten personeel		-120	-66	
Totaal programma	**-633**	**-183**	**-129**	**-45**

Bedragen x € 1.000

KADERNOTA

Catering nieuwe gemeentehuis

Voor het nieuwe gemeentehuis is een werkcafé en keuken opgenomen. De dienstverlening door een hiervoor te selecteren horecabedrijf maakt geen onderdeel uit van het investeringsbudget nieuwe gemeentehuis. Er is gekozen voor een cateraar met goede ervaring bij andere gemeenten in combinatie met maatschappelijke meerwaarde, waarbij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt kunnen worden ingezet. Kosten hiervoor zijn € 175.000, waarvan we 75% uit het bestaande budget verwachten te kunnen dekken.

NIEUWE AANVRAGEN

Opening nieuwe gemeentehuis

Het nieuwe gemeentehuis van Krimpenerwaard is door partners in de bouwsector bestempeld als het meest circulaire gemeentehuis van Nederland. Een gebouw met deze landelijke voorbeeldfunctie vraagt om een opening die recht doet aan de investering, de innovatie en de maatschappelijke waarde.
De opening wordt niet alleen een officieel moment, maar ook een feest voor inwoners. Dit vergroot trots en betrokkenheid, doet iets terug voor de gemeenschap en draagt bij aan onze aantrekkingskracht als werkgever.

Onrechtmatige aanbestedingen

In het huidige inkooporganisatiemodel ontbreekt informatie waarop gestuurd kan worden op capaciteit en contractmanagement. Dit is de uitkomst van gesprekken met en aanbevelingen van de accountant. Door het inkoopproces aan de voorkant meer te sturen, meer spendanalyses te maken en het contractmanagement centraal te gaan organiseren, kunnen onrechtmatige aanbestedingen tot een minimum worden beperkt. Dit moet worden onderzocht door een externe partij. Dit kan niet met de huidige bezetting.

Woo-publicatiesite
Op dit moment vindt het actief en passief openbaar maken vanuit de Wet Open Overheid handmatig plaats. Door de toename in verzoeken, maar ook de omvang van deze verzoeken, is de huidige handmatige werkwijze tijdrovend en leidt tot ongewenste vertraging.

Bijdrage regiodeal
Gemeente Krimpenerwaard draagt 23% bij aan de regionale bijdrage voor de Regiodeal 2026–2029. De voorlopige bijdrage voor voorbereiding en uitvoering bedraagt € 107.656,29, met aanvullend € 197.000,00 voor VAT-kosten. In het derde kwartaal van 2025 wordt meer duidelijkheid verwacht over de exacte bedragen. Voorgesteld wordt om het bedrag nu in één keer beschikbaar te stellen door middel van een projectbudget ten laste van de Algemene reserve vrij vermogen en de lasten gedurende de looptijd van de deal hierop te boeken.

Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting
Een toelichting hierop is opgenomen in paragraaf J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026.

Veiligheid

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Kadernota	-175	-175	-175	-175
Overig	**-175**	**-175**	**-175**	**-175**
Beheerskosten Maatwerkwonen	-175	-175	-175	-175
Totaal programma	**-175**	**-175**	**-175**	**-175**

Bedragen x € 1.000

KADERNOTA

Beheerskosten Maatwerkwonen
De raad heeft de locatie langs de Handelsweg in Bergambacht aangewezen als de beoogde locatie voor 6 maatwerkwoningen en 1 beheerdersunit. Om deze woonlocatie tot een succes te maken, is beheer door het Leger des Heils essentieel. Zij zijn 36 uur per week aanwezig en zorgen ervoor dat het beheersbaar is, de kans op overlast wordt verkleind en snel kan worden ingegrepen. Ook zorgt de begeleiding van de bewoners ervoor dat men beter in staat is aan zichzelf te werken. Het genoemde bedrag is berekend door het Leger des Heils en gaat uit van deze 36-uurs aanwezigheid. Voor 24-uurs bereikbaarheid van het Leger des Heils en opvolging bij eventuele calamiteiten is een financiële reserve op het project beschikbaar. Vanuit het oogpunt van een menswaardig bestaan, geven wij voor deze doelgroep invulling aan onze zorgplicht door het bieden van een prikkelarme woonomgeving in de vorm van maatwerkwoningen. De mentale gezondheid van de bewoners verbetert doordat men minder stress ervaart van afkeurend gedrag van direct omwonenden. De overlast in de huidige woonomgeving vermindert sterk, waardoor ook voor omwonenden de kwaliteit van wonen en leven verbetert. Met Maatwerkwonen verbetert de kwaliteit van leven van de betreffende doelgroep, de huidige direct omwonenden van deze doelgroep en kunnen thans leegstaande woningen rondom deze doelgroep weer verhuurd worden

Verkeer, vervoer en waterstaat

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Kadernota	-75	-	-	-
Overig	**-75**	**-**	**-**	**-**
Areaalpeiling en update beheerplan baggeren	-75	-	-	-
Nieuwe aanvragen	-226	-176	-80	-
CP	**-50**	**-**	**-**	**-**
Verkeersmaatregelen, bereikbaarheid - doorstroming	-50			
Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting	**-176**	**-176**	**-80**	**-**
VS35b Aansluitwaarde OVL-kasten	-16	-16		
VS34 Inrichtingskwaliteit wegen	-160	-160	-80	
Totaal programma	**-301**	**-176**	**-80**	**-**

Bedragen x € 1.000

KADERNOTA

Areaalpeiling en update beheerplan baggeren

Het investeringsbudget zorgt ervoor dat er areaalpeilingen uitgevoerd worden die voor overzichten zorgen van nieuw te baggeren locaties. Tevens zal het budget gebruikt worden om het huidige beheerplan up te daten en te actualiseren, zodat hierdoor een geactualiseerd beheerplan ontstaat met een goed meerjarenonderhoudsplanning.

NIEUWE AANVRAGEN

Verkeersmaatregelen, bereikbaarheid – doorstroming

We zetten ons in voor de bereikbaarheid van de gemeente Krimpenerwaard door verkeersknelpunten in en om onze gemeente hoger op de regionale en provinciale agenda te krijgen; dit betreft in eerste instantie Westergouwe (inclusief Gouderaksebrug en rondweg) en de N210 richting IJsselstein.
Wij vragen een bedrag aan van €50.000 voor het uitvoeren van onderzoek naar mogelijke scenario's om deze knelpunten in samenwerking met onze partners aan te pakken.

Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting

Een toelichting hierop is opgenomen in paragraaf J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026.

Economie

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Kadernota	-10	-10	-10	-10
Overig	**-10**	**-10**	**-10**	**-10**
Subsidies Economie	-10	-10	-10	-10
Nieuwe aanvragen	-30	-	-	-
Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting	**-30**	**-**	**-**	**-**
BIJ11a Recreatie en toerisme (frictiekosten)	-30			
Totaal programma	**-40**	**-10**	**-10**	**-10**

Bedragen x € 1.000

KADERNOTA

Subsidies Economie

Door wijzigingen in het subsidiejaarplan 2026 worden er middelen vanuit het taakveld Economie toegevoegd aan de subsidieregeling Economische Promotie (voorheen Recreatie en Toerisme).

NIEUWE AANVRAGEN

Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting

Een toelichting hierop is opgenomen in paragraaf J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026.

Onderwijs, sport, cultuur en recreatie

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Kadernota	-161	-11	-11	-11
CP	**-150**	**-**	**-**	**-**
Beheermodel sport	-150	-	-	-
Overig	**-11**	**-11**	**-11**	**-11**
Nieuwe exploitatiekosten De Meent	-21	-21	-21	-21
Subsidies Economie (dekking)	10	10	10	10
Nieuwe aanvragen	-	-	-	-
Overig	**-**	**-**	**-**	**-**
Verhoging plafond subsidieregeling VVE	-130	-130	-130	-130
Verhoging plafond subsidieregeling VVE (dekking)	130	130	130	130
DVO met Enver voor Alert4You met 2 jaar verlengen	-90	-90		
DVO met Enver voor Alert4You met 2 jaar verlengen (dekking)	90	90		
Totaal programma	**-161**	**-11**	**-11**	**-11**

Bedragen x € 1.000

KADERNOTA

Beheermodel sport
Uit de implementatie van de voorkeursvariant van toekomstig beheermodel sport vloeien frictiekosten voort van ca € 150.000, Dit betreft oprichtingskosten, startkosten, huisstijl, werving bestuur en kwartiermaker. Ook gaan er kosten gepaard met het opbouwen van onder andere weerstandsvermogen via het storten van aandelenkapitaal en de aanschaf en/of overname van inventaris. Daarnaast ook nog de mogelijke overgang van pensioenkosten. Deze zijn nog niet geïnventariseerd.

Nieuwe exploitatiekosten De Meent
De nieuwe sporthal De Meent wordt eind augustus 2025 opgeleverd. De exploitatielasten blijken hoger dan voorafgaand geraamd namelijk ruim €21.000 per jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door toename van de onderhoudskosten..

Subsidies Economie (dekking)
Door wijzigingen in het subsidiejaarplan 2026 worden er middelen vanuit het taakveld Economie toegevoegd aan de susidieregeling Economische Promotie (voorheen Recreatie en Toerisme).

NIEUWE AANVRAGEN

Verhoging plafond subsidieregeling VVE
Wij hebben Bureau Innovatienul13 gevraagd een onderzoek uit te voeren naar de kostprijs van de peuteropvang locaties in onze gemeente. Het advies op basis van dit onderzoek heeft geleid tot het vaststellen van hogere tarieven binnen de subsidieregeling voorschoolse voorzieningen 2026. Hiervoor moet het plafond van de Voorschoolse voorzieningen v.w.b. het VVE deel worden verhoogd. Vanuit de OAB middelen wordt dit gefinancierd, waardoor de aanvraag budgetneutraal is.

DVO met Enver voor Alert4You met 2 jaar verlengen
Met Alert4You investeert de gemeente in preventie en vroegsignalering in de kinderopvang en het versterken van de samenwerking tussen kinderopvang en jeugdhulp. De kosten worden gedekt uit de beschikbare OAB middelen.

Sociaal domein

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Kadernota	**-23**	**-176**	**-176**	**-176**
Overig	**-23**	**-176**	**-176**	**-176**
Indexatie subsidieplafonds 2027	-	-176	-176	-176
Uitbreiding subsidie tbv St. Cultureel Centrum Concordia	-23	-	-	-
Nieuwe aanvragen	**-879**	**-609**	**-324**	**-324**
CP	**-43**	**-**	**-**	**-**
Projectleider OKO	-43			
Overig	**-381**	**-49**	**-49**	**-49**
Structurele kosten Integrale toegang	-148	157	157	157
Verhoging subsidieplafond Preventieteam	-182	-182	-182	-182
Budgetneutrale uitbreiding subsidie Preventieteam	-50	-50	-50	-50
Budgetneutrale uitbreiding subsidie Preventieteam (dekking)	50	50	50	50
Groei- en ontwikkelpoli	-11	-11	-11	-11
WMO Hulpmiddelen	-27			
Armoedebestrijding kinderen	-13	-13	-13	-13
Begrotingssubsdie voor de Hospice	-25	-25	-25	-25
Begrotingssubsdie voor de Hospice (dekking)	25	25	25	25
Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting	**-455**	**-560**	**-275**	**-275**
NC05 Inclusieve kinderopvang	-130	-260	-260	-260
VS42 Collectief en vrij toegankelijk aanbod Wmo	-50	-50	-15	-15
VS41 Collectief en vrij toegankelijk aanbod jeugd	-25			
Frictiekosten Sociaal Domein	-250	-250		
Totaal programma	**-902**	**-785**	**-500**	**-500**

Bedragen x € 1.000

KADERNOTA

Indexatie subsidieplafonds

Bij de begroting van 2026 zullen de subsidieplafonds voor 2027 worden bepaald. Daarvoor moet in de begroting 2026 de index voor 2027 over de subsidieplafonds worden berekend. De index wordt momenteel voor 2027 geschat op 1,8%.

Uitbreiding subsidie t.b.v. St. Cultureel Centrum Concordia

Sinds 2022 vraagt stichting Cultureel Centrum Concordia een hogere subsidie aan om haar begroting sluitend te krijgen. Deze gevraagde verhoging wordt sindsdien aanvullend verleend.
Om een negatief resultaat te voorkomen is het van belang dat stichting Cultureel Centrum Concordia voor het subsidiejaar 2026 wederom aanspraak kan maken op een incidentele verhoging waardoor er totaal € 63.160 verleend kan worden (bestaande uit € 39.775 structureel + € 23.385 incidenteel). Als gemeente hebben wij een terugkoopverplichting van het pand en staan we garant voor alle schulden.

NIEUWE AANVRAGEN

Projectleider OKO
Het college heeft het plan van aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) vastgesteld. Hiervoor wordt een bedrag van € 67.704 toegevoegd aan de begrotingssubsidie 2026 voor de GGD. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan een activiteit uit het Uitvoeringsprogramma Gezondheid Samen Vitaal!. Het OKO-project is op 1 januari 2025 gestart en richt zich op het terugdringen en voorkomen van alcohol-, drugs- en nicotinegebruik onder jongeren. € 25.000 wordt gedekt uit bestaand budget en € 42.000 uit de reserve SD.

Structurele kosten Integrale toegang
Het Lokale team in de Krimpenerwaard vormt de verbindende schakel tussen inwoners met meervoudige hulpvragen en het brede sociale domein, waarbij samenwerking, nabijheid en normaliseren centraal staan. Een belangrijk onderdeel is basishulp: laagdrempelige, preventieve ondersteuning zonder beschikking, gericht op het versterken van eigen regie en netwerk. Basishulp omvat signaleren en verhelderen van vragen, versterken van eigen kracht, toeleiden naar collectieve of specialistische ondersteuning, organiseren van groepsinterventies, korte individuele begeleiding en samenwerking met partners. Uitgangspunten zijn normaliseren, preventie, proportionaliteit, eigen regie, demedicalisering, nabijheid en een sterke sociale basis. Met doelgerichte registratie, monitoring en een soepele overdracht waarborgt het Lokale team dat inwoners niet steeds opnieuw hun verhaal hoeven te doen.

Verhoging subsidieplafond Preventieteam
In het door de raad in november 2024 vastgestelde plafond voor 2026 is de reguliere indexatie van 2,7% toegepast. Het toe te passen indexatiepercentage volgens de subsidieregeling van het preventieteam komt voor 2026 uit op 6,6%. Het plafond is op dit indexatieverschil aangepast.

Uitbreiding subsidie Preventieteam
Het Vrijwilligerssteunpunt en de Respijtzorg zijn in 2024 en 2025 uitgevoerd door de Stichting Welzijn en bekostigd uit beschikbare middelen voor de mantelzorgondersteuning en de vrijwilligersondersteuning. Vanaf 2026 worden deze taken ondergebracht binnen de subsidie voor het Preventieteam. De uitbreiding verloopt budgettair neutraal.

Groei- en ontwikkelpoli
Op 15 juli 2025 is door de raad motie M25-026 aangenomen, waarin het behoud van de Groei- en Ontwikkelingspoli wordt bepleit. Het is de intentie om de GO-poli te dekken vanuit de middelen binnen het Integraal Zorgakkoord (IZA), als dit niet doorgaat dan volgt dekking uit de algemene middelen.

Wmo Hulpmiddelen
Door het scheiden van wonen en zorg in de Wet langdurige zorg, leidt dit tot meerkosten in de Wmo. Daarom worden er middelen overgeboekt vanuit de Wlz via het gemeentefonds naar de gemeente. Dit is voor 2026 € 26.721.

Armoedebestrijding kinderen
Door de verruiming van de doelgroep en de stijgende kosten voor sport en cultuur is de verwachting dat de huidige bijdrage van de gemeente aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur voor de komende jaren ontoereikend zal zijn en moet het extra budget voor armoedebestrijding bij kinderen uit de Meicirculaire hiervoor aangesproken worden.

Begrotingssubsidie voor de Hospice
Om het werk van de Hospice te ondersteunen wordt er vanaf 2026 een begrotingssubsidie voor € 25.000 verleend. De dekking hiervoor komt vanuit de inzet van Wmo-middelen Hulp bij de huishouding. De grondslag van de subsidie aan Hospice Krimpenerwaard is de inzet van Wmo-middelen die vanuit de pot individuele voorzieningen worden ingezet voor een collectieve (geïndiceerde) voorziening voor Hulp bij de huishouding. Deze zijn geoormerkt voor dit doel en kunnen daarom niet worden ondergebracht onder het subsidieplafond van de subsidieregeling preventief domein. Bij een overschrijding van dit plafond zou ook deze bijdragen naar rato worden gekort.

Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting
Een toelichting hierop is opgenomen in paragraaf J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026.

Volksgezondheid en milieu

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Kadernota	-	-	-	-
Overig	**-**	**-**	**-**	**-**
Subsidie Hospice	-100	-70	-30	-
Subsidie Hospice (dekking)	100	70	30	-
Totaal programma	**-**	**-**	**-**	**-**

Bedragen x € 1.000

KADERNOTA

Subsidie Hospice
De Raad heeft besloten om een eenmalige subsidie voor de totstandkoming van een hospice te verlenen.

Volkshuisvesting, leefomgeving & stedelijke vernieuwing

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Nieuwe aanvragen	-40	-	-	-
Overig	**-40**	**-**	**-**	**-**
Woonwagenbeleid	-40			
	-40	**-**	**-**	**-**

Bedragen x € 1.000

NIEUWE AANVRAGEN

Woonwagenbeleid
Er is op dit moment geen beleid voor woonwagenbewoners, terwijl de vraag naar standplaatsen toeneemt en wetgeving dit vereist. Voor het opstellen van beleid is € 40.000 nodig voor inzet van expertise en participatie. Uitstel vergroot het risico op juridische procedures.

Model 6: Meerjaren investeringsplanning

A B 1)		2025	2026	2027	2028	2029	Totaal investering t/m 2029	Dekking: - Afschrijving 2)
	Investeringen IHP 2025							
B	IHP 1.0 Kiezel en Kei	14.584					14.584	50
B	IHP 1.0 De Kromme Draai + Gymzaal	8.460					8.460	50
B	IHP 2.0 Driestar College (renovatie)	6.650					6.650	25
B	IHP 2.0 Gemini College (renovatie)	8.286					8.286	25
		37.980	**-**	**-**	**-**	**-**	**37.980**	
	Te voteren investeringsbudgetten							
	Vanuit de kadernota 2026:							
A	MJOP I&A 2026		211				211	div.
B	MJOP I&A 2027-2029		-	603	375	192	1.170	div.
A	Wagenpark buitenruimte en handhaving 2026		1.580				1.580	div.
B	Wagenpark buitenruimte en handhaving 2027-2029			865	480	97	1.442	div.
A	IBOR 2026 (civiele kunstwerken)		400				400	div.
B	IBOR 2027-2029 (civiele kunstwerken)			400	400	400	1.200	div.
A	IBOR 2026 (Openbare verlichting)		430				430	div.
B	IBOR 2027-2029 (Openbare verlichting)			430	430	430	1.290	div.
A	Dijkversterking Project KIJK vervangen OVL 2026-2032		160	160	160	160	640	80
A	Vervangen vijf verkeersbruggen		1.800				1.800	80
B	Verkeersveiligheidsmaatregelen Veerweg Bergambacht		200	800			1.000	40
A	Vervanging materieel UOR 2026		145				145	10
B	Vervanging materieel UOR 2027-2029			170	70	85	325	10
B	IHP 2.0 De Krullevaar (nieuwbouw)		3.663				3.663	50
B	IHP 2.0 Emmaschool (nieuwbouw)		4.604				4.604	50
B	IHP 2.0 De Rank (nieuwbouw)				8.367		8.367	50
B	IHP 2.0 De Vlieger (nieuwbouw)				5.767		5.767	50
B	IHP 2.0 Schoonhovens college AP (renovatie)				12.992		12.992	25
B	IHP 2.0 Polsstok (renovatie)					1.484	1.484	25
B	IHP 2.0 Kon. Wilhelminaschool (vernieuwbouw)					8.223	8.223	25
A	10% meer bomen		725				725	40
A	Renovatie sportvelden					71	71	10
A	Programma riolering (vGRP) en klimaatadaptatie 2026		6.821				6.821	div.
B	Programma riolering (vGRP) en klimaatadaptatie 2027-2029			6.821	6.821	6.821	20.463	div.
			20.739	**10.249**	**35.862**	**17.963**	**84.813**	
	Frictiekosten t.b.v. structureel sluitend maken begroting							
A	Automatisering werkprocessen (VS03)		235	470			705	5
							-	-
							-	
		-	**235**	**470**	**-**	**-**	**705**	
	Budgetten t.l.v. Voorziening							
	Vanuit de kadernota 2026:							

A							Totaal	Dekking:
	IBOR 2026		5.204				5.204	
	IBOR 2027-2029			5.204	5.204	5.204	15.612	
	Groot onderhoud vastgoedobjecten 2026		1.476				1.476	
	Groot onderhoud vastgoedobjecten 2027-2029			1.058	1.963	963	3.984	
							-	
		-	6.680	6.262	7.167	6.167	26.276	
	Totaal	37.980	27.654	16.981	43.029	24.130	149.774	

1) A = Investering 2026 wordt direct beschikbaar gesteld bij de vaststelling van deze begroting.
   B = Voor investering volgt nog een apart raadsvoorstel of investering wordt opgenomen begroting 2027-2029.
2) Kapitaallasten en mutaties in reserves en voorzieningen zijn volledig verwerkt in de meerjarenbegroting

Algemeen

Op 16 januari 2024 is uw raad geïnformeerd over de meerjaren investeringsplanning (hierna: MIP). Tijdens deze avond hebben wij u meegenomen in hoe we de MIP kunnen inzetten als hulpmiddel om via de kadernota en begroting jaarlijks afwegingen en keuzes te (kunnen) maken voor de inzet van de beperkt beschikbare middelen. Om het hulpmiddel goed in te zetten moeten we jaarlijks bij kadernota en begroting de MIP actualiseren, zodat we steeds meerjarig een actueel meerjarig beeld hebben.

Uitgangspunten MIP
Voor de komende jaren staan flinke investeringen op de agenda, die vragen om een goed afwegingskader en een goed inzicht in de financiële gevolgen hiervan, zowel voor de exploitatie als voor onze vermogenspositie op korte en lange termijn. Door middel van het instrument MIP houden wij inzicht in de toekomstige investeringsbehoefte van onze gemeente en de financiële consequenties daarvan. Hierbij houden wij rekening met wettelijke verplichtingen, de ambities in het collegeprogramma en (actuele) ontwikkelingen. De MIP geeft op totaalniveau en per investering in de begrotingsperiode (en voor de jaren daarna) inzicht in:

- Verwachte investeringspieken
- Liquiditeitsbehoefte (planning van uitgaven over de jaren)
- Schuldquote; totale schuld ten opzichte van batenkant van de begroting
- Lasten exploitatie; rente en afschrijving

Onderscheid technische en bestuurlijke MIP
Wij hebben u meegegeven dat we de MIP jaarlijks voor de kadernota en begroting actualiseren. Hierbij maken we een onderscheid tussen een “technische” en een “bestuurlijke” MIP. De bestuurlijke MIP kijkt 4 jaar vooruit en wordt vertaald in de kadernota en (meerjaren)begroting. De technische MIP gebruiken we om meerdere jaren vooruit te kijken en te kunnen anticiperen op toekomstige investeringspieken, (financiële) gevolgen en financieringsbehoefte.

Te voteren investeringsbudgetten

KADERNOTA

MJOP I&A
Dit MJOP ICT is bestemd voor ICT hardware vervangingen. Voor de jaren 2026-2029 staan veel vervangingen op de planning. Deze investeringsbedragen zijn benodigd om deze vervangingen te realiseren.

Vervanging wagenpark buitenruimte en handhaving
Vervanging wagenpark 2026-2029 volgens meerjarig vervangingsplan inclusief indexatie.

Investeringen IBOR
Met de investeringen op IBOR-gebied wordt de openbare ruimte gereconstrueerd of heringericht. Deze projecten zijn door het college vastgesteld in het Projectenboek 2023-2024. De investeringen worden verspreid over enkele jaren uitgegeven, gelijk aan de doorlooptijd van een project. Dit bedraagt gemiddeld 3 tot 5 jaar, afhankelijk van de omvang en impact van een project. Onderdeel van de genoemde bedragen zijn ook investeringsbedragen voor vervanging van kunstwerken en openbare verlichting. Deze zijn wel onderdeel van het IBOR, maar worden niet gedekt ten laste van de voorziening, maar geactiveerd op de balans.

Dijkversterking Project KIJK vervangen OVL 2026-2029
Ten gevolge van het dijkversterkingsproject Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard moeten de samenwerkende partijen Stedin, Oasen, Glasdraad en de gemeente Krimpenerwaard op basis van het faseringsvoorstel van HHSK diverse kabels en leidingen verleggen. De gemeente Krimpenerwaard vervangt hierbij de komende jaren (ca. 7 jaar) langs de IJsseldijk Noord haar openbare verlichting zowel ondergronds al bovengronds.

Vervangen vijf verkeersbruggen
Vanuit een inspectie is gebleken dat vijf verkeersbruggen einde levensduur zijn en vervangen dienen te worden. Het voorgestelde investeringsbudget is nodig om de bruggen daadwerkelijk te vervangen

Verkeersveiligheidsmaatregelen Veerweg Bergambacht
De N-208, lokaal bekend als de Veerweg in Bergambacht heeft in belangrijke mate betekenis als ontsluiting van de woonwijken aan de westzijde Bergambacht. Er wordt gewerkt aan een beheersoverdracht van de provincie naar de gemeente. In de vorige begroting waren bedragen opgenomen voor 2025 en 2026. Echter is bekend geworden dat vanwege contractuele verplichtingen van de provincie met de aannemer voor het onderhoud, de overdracht niet eerder kan plaatsvinden dan 2027.

Vervanging materieel UOR
Vervanging materieel 2026-2029 volgens meerjarig vervangingsplan inclusief indexatie.

IHP 2.0 De Krullevaar (nieuwbouw)
IHP 2.0 Emmaschool (nieuwbouw)
IHP 2.0 De Rank (nieuwbouw)
IHP 2.0 De Vlieger (nieuwbouw)
IHP 2.0 Schoonhovens college AP (renovatie)
IHP 2.0 Polsstok (renovatie)
IHP 2.0 Kon. Wilhelminaschool (vernieuwbouw)
De raad heeft op 6 februari 2024 het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vastgesteld. Hierin is onder meer een meerjarenplanning opgesteld voor nieuwbouw en renovaties van de schoolgebouwen in Krimpenerwaard. De raad heeft tegelijkertijd met de vaststelling van het IHP besloten om de financiële gevolgen van deze meerjarenplanning vanaf kadernota 2025 te verwerken in de P&C-documenten.
Jaarlijks maken we voor de betreffende scholen een actuele inschatting van het benodigde investeringsbudget en de periode waarin uitvoering plaatsvindt. Dit geldt zowel voor al gestarte als voor nog op te starten scholenprojecten. Uitgangspunt hierbij is dat we zo reëel mogelijk ramen en ons niet teveel laten leiden door “planningsoptimisme”. Op basis van de meest recente inzichten en verwachte ontwikkelingen stellen we de verwachte afschrijvingslasten voor deze meerjarenperiode nu bij. In de uitvoeringspraktijk kunnen hierin afwijkingen ontstaan als gevolg van versnelling of vertraging in de uitvoering.

10% meer bomen
In 2021 is het project vastgesteld door de raad waardoor een budget beschikbaar is gesteld voor de eerste 3 uitvoeringsjaren van het project.
De uitvoering van het project is in 2023 van start gegaan. Voor het derde uitvoeringsjaar in 2025 is nog reeds budget beschikbaar. Voor het vervolg van het project 10% meer bomen, voor een nieuwe periode van 3 jaar (2026, 2027 en 2028) is een resterend budget vereist van €725.000.

Renovatie voetbalvelden
Renovatie sportvelden conform MJOP en geldende KNVB regels voor goedkeuring. Infill is momenteel vereist door de Europese regels en verschuivingen in de planning leiden tot aanpassingen in de benodigde budgetten.

Programma riolering (vGRP) en klimaatadaptatie 2026-2029
Met middelgroot onderhoud riolering, zorgen we voor duurzame instandhouding van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte. De middelgrote onderhoudsprojecten kennen een doorlooptijd van 3 tot 5 jaar, dit afhankelijk van de omvang, impact en complexiteit. Het budget van het middelgroot onderhoud wordt gedekt middels het tarief riolering.

FRICTIEKOSTEN

Een toelichting hierop is opgenomen in paragraaf J. Maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026.

Budgetten t.l.v. voorziening

Bestedingen ten laste van een voorziening zijn formeel gezien een bevoegdheid van het college van B&W en hoeven niet gevoteerd te worden door de gemeenteraad. In lijn met de begrotingen van afgelopen jaren informeren wij u wel over de geplande onttrekkingen aan betreffende voorzieningen in de komende jaren.

IBOR 2026-2029
Met (middel)groot onderhoud op IBOR gebied, zorgen we voor duurzame instandhouding van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Deze onderhoudsprojecten kennen een doorlooptijd van 3 tot 5 jaar, afhankelijk van de omvang, impact en complexiteit. Het budget van het onderhoud wordt gedekt vanuit de voorziening IBOR.

Groot onderhoud gemeentelijk vastgoed in 2026-2029
De gemeente beschikt over diverse, openbare en niet-openbare, gebouwen. In de begroting wordt voor deze gebouwen rekening gehouden met groot onderhoud. In het kort komt het er op neer dat er geen achterstallig onderhoud mag ontstaan. In 2022 heeft de raad het Beheerplan Vastgoed 2022 vastgesteld. Dit vormt het beleidskader voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren. De meerjaren onderhoudsplanningen worden conform het Beheerplan Vastgoed 2022 in 2026 geactualiseerd. De financiële consequenties worden uitgewerkt in de financiële onderhoudsvoorziening. In de begroting 2025 is reeds aangegeven dat voor het verrichten van groot onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedobjecten in 2026 € 1.476.000 nodig is.

Model 7: Geprognosticeerde balans

Omschrijving	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste activa					
- Materiële vaste activa	176.207	211.574	225.255	278.884	292.728
- Immateriële vaste activa	3.113	924	868	816	763
- Financiële activa	14.737	14.616	14.616	14.616	14.616
Vlottende activa					
- Voorraden	1.744	1.744	2.360	2.360	2.360
- Uitzettingen < één jaar	45.435	23.451	57.094	23.451	23.451
- Liquide middelen	135	30	0	805	1.490
- Overlopende activa	8.710	8.710	8.710	8.710	8.710
Totaal activa (31 dec.)	**250.081**	**261.049**	**308.903**	**329.642**	**344.118**

Omschrijving	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste passiva					
- Reserves	100.257	91.015	87.385	84.784	82.961
- (Nog te bestemmen) resultaat	0	-1.989	-410	-1.871	17
- Voorzieningen	34.826	28.945	24.847	23.018	19.965
- Langlopende schulden	83.200	116.775	164.900	190.075	213.675
- Waarborgsommen	39	39	39	39	39
Vlottende passiva					
- Schuld < één jaar	8.737	8.737	9.120	8.737	8.737
- Overlopende passiva	23.022	17.527	23.022	24.860	18.724
Totaal passiva (31 dec.)	**250.081**	**261.049**	**308.903**	**329.642**	**344.118**

Model 8: Reserves en voorzieningen

OVERZICHT RESERVES	2025			2026			2027			2028			2029			
	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het begin het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het einde van het jaar
(Bedragen x € 1.000)																
Algemene reserves	**30.645**	**13.031**	**7.276**	**36.400**	**55**	**2.086**	**34.369**	**30**	**956**	**33.444**	**-**	**286**	**33.158**	**-**	**35**	**33.123**
AR vrij vermogen	25.776	12.882	6.857	31.802	-	1.916	29.886	-	788	29.098	-	286	28.812	-	35	28.777
AR grondzaken	4.869	149	420	4.598	55	170	4.483	30	167	4.346	-	-	4.346	-	-	4.346
Rekeningresultaat/begrotingsresultaat	**4.294**	**-**	**4.294**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bestemmingsreserves	**65.318**	**5.351**	**16.055**	**54.615**	**2.680**	**4.279**	**53.016**	**1.482**	**3.157**	**51.340**	**1.482**	**3.018**	**49.804**	**1.482**	**3.026**	**48.260**
Begraafplaatsen	2.036	322	173	2.186	271	115	2.341	271	115	2.497	271	92	2.675	271	91	2.855
Decentralisaties sociaal domein	2.052	-	626	1.427	-	433	994	-	-	994	-	-	994	-	-	994
Dekking kapitaallasten	26.390	1.584	841	27.132	150	713	26.570	150	788	25.931	150	784	25.297	150	783	24.664
Huisvesting herindeling	3.350	-	268	3.081	-	265	2.816	-	262	2.555	-	258	2.296	-	258	2.038
Egalisatiereserve ICT	1.528	460	852	1.136	1.165	441	1.861	460	493	1.828	460	765	1.524	460	833	1.150
Personeelsbeleid	632	250	250	632	-	-	632	-	-	632	-	-	632	-	-	632
Sport	3.548	1.536	635	4.449	451	598	4.302	451	669	4.084	451	665	3.870	451	648	3.672
Omgevingsplannen	610	331	228	713	50	-	763	50	-	813	50	-	863	50	-	913
Egalisatie bedrijfsvoering	583	47	147	483	23	80	426	-	-	426	-	-	426	-	-	426
Strategische verwerving	463	-	40	423	-	40	383	-	26	357	-	26	331	-	26	305
Duurzaamheid	7.544	150	495	7.199	-	361	6.838	-	361	6.477	-	28	6.449	-	28	6.421
Tijdelijke verplaatsing bibliotheek Bergambacht	129	-	-	129	-	-	129	-	-	129	-	-	129	-	-	129
'Overrente" oversluiten leningen	3.239	-	484	2.755	-	434	2.321	-	384	1.938	-	339	1.599	-	297	1.302
'WGA-claims"	400	100	60	440	100	60	480	100	60	520	100	60	560	100	60	600
Onderwijshuisvesting	1.117	571	-	1.688	470	-	2.158	-	-	2.158	-	-	2.158	-	-	2.158
'Gebiedsprocessen''	776	-	576	200	-	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Degeneratievergoeding	1.871	-	1.331	540	-	540	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
'Begrotingstekorten	9.049	-	9.049	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal reserves	**100.257**	**18.382**	**27.625**	**91.015**	**2.735**	**6.365**	**87.385**	**1.512**	**4.113**	**84.784**	**1.482**	**3.304**	**82.961**	**1.482**	**3.061**	**81.383**

*Per ultimo 2024 onderdeel van de algemene reserve vrij vermogen.

OVERZICHT VOORZIENINGEN	2025	2026	2027	2028	2029

OVERZICHT RESERVES	2025			2026			2027			2028			2029			
	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het begin van het jaar	overige toe-voe-gingen	onttrek-kingen	Saldo aan het einde van het jaar
(Bedragen x € 1.000)																
Afkoop grafrechten	1.772	324	277	1.820	324	283	1.861	324	283	1.902	324	283	1.944	324	283	1.985
Afvalstoffenheffing	1.194	57	37	1.214	-	129	1.085	-	113	972	-	263	709	-	241	469
IBOR	13.432	4.503	8.088	9.847	4.448	7.269	7.027	4.448	5.109	6.366	4.448	4.993	5.821	4.448	4.993	5.276
Onderhoud gebouwen	2.310	1.373	3.416	268	1.373	1.476	165	1.373	1.058	481	1.366	1.604	243	1.366	1.321	288
Pensioenen wethouders	4.690	108	20	4.779	108	25	4.862	108	25	4.946	108	25	5.029	108	25	5.112
PR&K (voorheen vGRP)	11.007	495	1.146	10.355	-	1.265	9.090	-	1.590	7.500	-	2.226	5.274	-	2.697	2.577
Reparatie uitkering WW	102	19	-	121	19	-	140	19	-	159	19	-	178	19	-	197
Verlofsparen	232	-	-	232	75	-	307	75	-	382	75	-	457	75	-	532
Legaten	85	-	-	85	-	-	85	-	-	85	-	-	85	-	-	85
RVU	-	224	-	224	-	-	224	-	-	224	-	-	224	-	-	224
Totaal voorzieningen	**34.826**	**7.103**	**12.984**	**28.945**	**6.348**	**10.446**	**24.847**	**6.348**	**8.177**	**23.018**	**6.341**	**9.393**	**19.965**	**6.341**	**9.560**	**16.746**

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

	2026		2027		2028		2029	
	toe-voe-gingen	onttrek-kingen	toe-voe-gingen	onttrek-kingen	toe-voe-gingen	onttrek-kingen	toe-voe-gingen	onttrek-kingen
Begraafplaatsen (kapitaallasten)	271	94	271	94	271	92	271	91
Dekking kapitaallasten	150	713	150	788	150	784	150	783
Huisvesting herindeling (kapitaallasten)	0	265	0	262	0	258		258
Strategische verwerving (kapitaallasten)	0	26	0	26	0	26	0	26
Egalisatiereserve ICT	460	441	460	493	460	765	460	833
Overrente	0	484	0	434	0	339	0	297
Sport	451	550	451	626	451	759	451	610
Totaal	**1.332**	**2.573**	**1.332**	**2.723**	**1.332**	**3.023**	**1.332**	**2.898**

(Bedragen x € 1.000)

Overzicht mutaties reserves per programma

Mutatie reserves per programma (x € 1.000)

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Meerjarenraming 2027	2028	2029
Bestuur en ondersteuning	-20.421	-12.007	-1.439	-710	-710	-710
Veiligheid	0	0	0	0	0	0
Verkeer, vervoer en waterstaat	-1.000	21	0	0	0	0
Economie	0	0	0	0	0	0
Onderwijs, Sport, cultuur en recreatie	-1.412	-2.077	-921	-451	-451	-451
Sociaal domein	-1.374	-897	0	0	0	0
Volksgezondheid en milieu	-310	-322	-271	-271	-271	-271
Volkshuisvesting, leefomgeving & sv	-1.737	-2.578	-105	-80	-50	-50
Totaal toevoegingen	-26.254	-17.860	-2.736	-1.512	-1.482	-1.482
Bestuur en ondersteuning	15.010	17.557	2.370	1.399	1.570	1.530
Veiligheid	5	145	0	0	0	0
Verkeer, vervoer en waterstaat	378	1.995	675	135	135	135
Economie	209	1.764	519	189	93	13
Onderwijs, Sport, cultuur en recreatie	1.381	2.701	1.021	1.268	1.234	1.141
Sociaal domein	807	621	845	320	35	35
Volksgezondheid en milieu	395	703	724	607	210	179
Volkshuisvesting, leefomgeving & sv	1.538	1.970	210	193	26	26
Totaal onttrekkingen	19.723	27.456	6.364	4.111	3.303	3.059
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	**-6.531**	**9.596**	**3.628**	**2.599**	**1.821**	**1.577**

Programma Bestuur en ondersteuning

Lasten

De lasten bestaan uit een structurele toevoeging van € 460.000 aan de egalisatiereserve ICT voor afschrijvingen, een jaarlijkse reservering van € 100.000 voor WGA-verplichtingen, en een toevoeging van € 150.000 aan de reserve kapitaallasten voor nieuw meubilair. Daarnaast wordt in 2026 incidenteel € 705.000 toegevoegd aan de egalisatiereserve ICT voor automatisering van bedrijfsprocessen.

Baten

De baten betreffen een structurele onttrekking van € 735.000 ter dekking van kapitaallasten uit investeringen. In 2026 wordt € 434.000 onttrokken uit de reserve overrente voor rentevoordeel. Verder wordt incidenteel € 1.010.000 onttrokken uit de algemene reserve voor automatisering en de Regiodeal. Ook vinden onttrekkingen plaats uit de reserve bedrijfsvoering (€ 80.000 voor ICT-migratie), de WGA-reserve (€ 60.000 voor verplichtingen), en in 2027 (€ 120.000) en 2028 (€ 66.000) uit de algemene reserve voor frictiekosten in het kader van een structureel sluitende begroting.

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Baten

De baten bestaan uit een structurele onttrekking van € 135.000 voor kapitaallasten en een incidentele onttrekking van € 540.000 in 2026 uit de reserve degeneratievergoeding voor herstel van het wegdek na aanleg van nutsvoorzieningen.

Programma Economie

Baten

De baten omvatten een structurele onttrekking van € 13.000 voor kapitaallasten. In 2026 wordt incidenteel € 200.000 onttrokken uit de bestemmingsreserve gebiedsprocessen voor de uitvoering van het project ‘Gebiedsprocessen’ en het programma ‘Mijn Koers’. Daarnaast worden in 2026 (€ 306.000), 2027 (€ 176.000), 2028 (€ 80.000) incidenteel middelen onttrokken uit de algemene reserve voor frictiekosten in het kader structureel sluitende begroting.

Programma Onderwijs, sport, cultuur en recreatie

Lasten

De lasten bestaan uit een structurele toevoeging van € 451.000 aan de reserve sport voor onderhoud aan sportvelden en een incidentele storting van € 470.000 in 2026 in de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting voor IHP-investeringen.

Baten

De baten omvatten een structurele onttrekking van € 881.000 voor kapitaallasten en een incidentele onttrekking in 2026, 2027 en 2028 uit diverse reserves voor natuurontwikkeling in Bergambacht West, het beschikbaar stellen van bomen en sportactiviteiten.

Programma Sociaal domein

Baten

De baten bestaan uit een incidentele onttrekking van € 455.000 in 2026, in 2027 € 320.000, 2028 en 2029 € 35.000 uit de algemene reserve voor frictiekosten n het kader van een structureel sluitende begroting. en in 2026 € 390.000 uit de reserve sociaal domein voor het project integrale toegang.

Programma Volksgezondheid en Milieu

Lasten

De lasten omvatten een structurele toevoeging van € 271.000 aan de reserve begraafplaatsen voor onderhoudsinvesteringen.

Baten

We onttrekken structureel € 249.000 aan de reserve kapitaallasten en begraafplaatsen ter dekking van de lasten in verband met (onderhouds)investeringen op het gebied van riolering, milieu en begraafplaatsen. In 2026, 2027 en 2028 onttrekken we middelen uit de algemene reserve voor de subsidiebijdrage Hospice, in 2026 is dat € 100.000. In 2026 onttrekken we € 43.000 uit de reserve sociaal domein voor een projectleider OKO. Verder onttrekken we in 2026 en 2027 € 333.000 uit de reserve duurzaamheid voor de uitvoering van regionale aanpak isolatie.

Programma Volkshuisvesting, leefomgeving & stedelijke vernieuwing

Lasten

De lasten bestaan uit een incidentele toevoeging van € 50.000 in 2026 aan de reserve omgevingsplannen. Daarnaast wordt de winstuitname uit grondexploitaties in de periode 2026–2029 toegevoegd aan de algemene reserve grondzaken.

Baten

De baten omvatten een structurele onttrekking van € 26.000 in 2026 uit de reserve strategische verwervingen voor vastgoed- en grondaankopen. Daarnaast wordt € 150.000 onttrokken uit de algemene reserve grondzaken voor IJsbaan Noord en € 157.000 in 2027 voor het DIKA-terrein.

Model 9: Berekening EMU-saldo

In het besluit Begroting en verantwoording is de verplichting opgenomen dat gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en de drie jaren volgend op het begrotingsjaar.
Het EMU-saldo is het verschil tussen inkomsten en uitgaven van de overheid. Een negatief saldo geeft aan dat een gemeente in EMU-termen een tekort heeft: de uitgaven zijn groter dan de inkomsten. Een fors investeringsprogramma is de oorzaak van het negatieve EMU-saldo van de gemeente Krimpenerwaard. Het EMU-saldo van de lokale overheden telt mee voor het saldo van de totale Nederlandse overheid.

		Begroting (bedragen x 1.000)					
		2025	2026	2027	2028	2029	
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	€ 4.026-	€ 5.619-	€ 3.009-	€ 3.693-	€ 1.564-	(+)
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	€ 45.664	€ 33.178	€ 13.625	€ 53.577	€ 13.791	(-)
3.	Mutatie voorzieningen	€ 3.871-	€ 4.098-	€ 1.829-	€ 3.053-	€ 3.219-	(+)
4.	Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	(-)
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	(-)
Berekend EMU-saldo		**€ 53.561-**	**€ 42.895-**	**€ 18.463-**	**€ 60.323-**	**€ 18.574-**	

BIJLAGEN

Bijlage 1 - Lijst verbonden partijen

1. OVERZICHT GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

1. Gemeenschappelijke regeling regio Midden-Holland	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De regionale samenwerking in de regio Midden-Holland gaat uit van een netwerksamenwerking. Daarbij is het uitgangspunt een versterking van de belangenbehartiging vanuit de regio.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd door burgemeester J. Beenakker, in het Algemeen bestuur door R. Boere en J. Beenakker.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is berekend op basis van het inwoneraantal per deelnemende gemeente.
Deelnemende partijen	Deelnemers aan de Gemeenschappelijke regeling regio Midden-Holland zijn de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen, Zuidplas en Krimpenerwaard.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	De regio werkt samen in een netwerksamenwerking. Midden Holland voert een strategische lobby vanuit de volgende kernboodschap (positioneringsdocument Regio Midden-Holland): "Midden-Holland is uniek door de centrale ligging: de regio midden in de Randstad. Midden-Holland is stad en platteland, natuur en cultuurhistorie, Randstad en ruimte, vakmanschap en high-tech, handel en industrie. Midden-Holland biedt ruimte. Aan wonen, ondernemen en genieten. Voor iedereen. En zien we uitdagingen of kansen? Dan zetten we samen onze schouders eronder en maken we het mogelijk. Dat doen we al eeuwenlang en dit blijven we doen." Dit document wordt ingezet bij lobby-activiteiten, om zo bij te dragen aan de realisatie van de belangrijkste opgaven van de regio. Deze opgaven zijn verdeeld over 3 kernthema's: groeigebied, bereikbaarheid en economische vitaliteit. In 2026 wordt het plan voor de versterking van de regio Midden Holland tot uitvoering gebracht en worden de aan deze opgaven programma's ontwikkeld.
Financieel risico	De risico's zijn geïnventariseerd, maar niet gekwantificeerd. De regio Midden Holland heeft een eigen weerstandsvermogen van € 100.000. Het financiële risico voor de gemeente is beperkt

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2026 31/12/2026	€457 €457
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2026 31/12/2026	€1.090 €1.090
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*30%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*30%*
Financieel resultaat 2024		€131
Omvang weerstandsvermogen		€100
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€325

.

2. Hecht	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Leiden
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Hecht, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden en het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) Hollands Midden, heeft als doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden.
Vertegenwoordiging in de partij	Het Algemeen Bestuur van Hecht bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Namens de gemeente Krimpenerwaard heeft wethouder H.C. Bultman zitting in het Algemeen Bestuur van Hecht.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is opgebouwd uit een bijdrage per inwoner en een bijdrage per kind. De kosten voor aanvullende taken, zoals logopedie en huisvesting worden apart in rekening gebracht door Hecht.
Deelnemende partijen	18 gemeenten in de regio Hollands Midden.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Veiligheid Onderwijs Sociaal domein Volksgezondheid en Milieu.
Actuele opgaven van de verbonden partij	Hecht bestaat uit: - Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Midden (GGD) - Regionale Ambulancezorg Voorziening Hollands Midden (RAV) - Zorg- en Veiligheidshuis Hollands Midden (ZVH) - Per 1 januari 2025 is de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) overgegaan naar de Veiligheidsregio Hollands Midden. Een beperkt aantal taken van de GHOR blijft echter onder de verantwoordelijkheid van Hecht vallen. Inhoudelijke thema's van Hecht beslaan een breed terrein en richten zich met name op: - de Jeugdgezondheidszorg, zoals het Rijksvaccinatieprogramma en stevig ouderschap. - het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling. - CJG dienstverlening. - Maatschappelijke Zorg, zoals de opvang verwarde personen.
Financieel risico	De risico's zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het weerstandsvermogen van Hecht is niet toereikend, waardoor een resterend risico van € 319.000 voor de gemeente Krimpenerwaard is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2026 31/12/2026	€2.114 €3.393
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2026 31/12/2026	€60.397 €55.523
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*3%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*6%*
Financieel resultaat 2024		€ 179
Omvang weerstandsvermogen		€2.114
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€4.164

.

3. Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De Omgevingsdienst Midden Holland streeft er naar een bijdrage te leveren aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. De omgevingsdienst is uitvoerder van de wettelijke milieutaken, vergunningverlening en handhaving van bedrijven en ook belast met de controle en toetsing van specialistische milieu- en veiligheidsaspecten. Zo ook ten aanzien van ruimtelijke projecten. Hoewel ODMH ook taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht uitvoert, maakt onze gemeente daar geen gebruik van. Wel zijn de wettelijke basistaken op het gebied van (asbest)sloop bij de ODMH ondergebracht.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door wethouders P.J.S. van der Hek en W. Pannekoek. Lid van het dagelijks bestuur is wethouder W. Pannekoek.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is opgebouwd uit het aantal en soort diensten dat wordt afgenomen.
Deelnemende partijen	De provincie Zuid-Holland en de gemeenten: Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Volksgezondheid en Milieu
Actuele opgaven van de verbonden partij	De ODMH is een regionale uitvoeringsdienst, die de wettelijke milieutaken uitvoert voor de gemeente Krimpenerwaard. De ODMH doet dit aan de hand van een door het AB ODMH goedgekeurd productenboek en een door het college goedgekeurd jaarprogramma. Jaarlijks legt de ODMH met een productierapportage verantwoording af aan de gemeente over de taakuitvoering in het voorgaande jaar. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De invoering en implementatie van deze wet gaat nog een aantal jaren door en geeft onzekerheden over nieuwe en/of veranderende taken voor de ODMH en de eventuele financiële gevolgen daarvan. Met name rond het maken en uitvoeren van omgevingsplanregels en het actualiseren van beleid op milieuthema's speelt de ODMH een belangrijke rol voor de gemeente. Daarnaast vindt in 2026 nog de derde en laatste tranche van de overdracht van wettelijke bodemtaken van provincie naar gemeente plaats.
Financieel risico	De risico’s zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. De aanwezige weerstandscapaciteit is niet toereikend, waardoor een resterend risico van € 27.000 voor de gemeente Krimpenerwaard is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€2.385
begrotingsjaar	31/12/2026	€2.281
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€8.556
begrotingsjaar	31/12/2026	€6.101
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*22%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*19%*
Financieel resultaat 2024		€880
Omvang weerstandsvermogen		€1.401
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€2.707

.

4. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Leiden
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de VRHM zijn vastgesteld in de Wet Veiligheidsregio's en in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden. Het gaat hierbij om de volgende taken, die namens de achttien deelnemende gemeenten worden uitgevoerd: meldkamerfunctie voor brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening; risicobeheersing; rampenbestrijding en crisisbeheersing; GHOR; coördinatie gemeentelijke crisisbeheersing (bevolkingszorg); brandweerzorg. De VRHM is hiermee in feite een uitvoeringsorganisatie voor deze taken van de gemeenten. Deze taken voert zij uit voor de veiligheid en continuïteit van de samenleving in de regio en haar 814.000 inwoners.
Vertegenwoordiging in de partij	Burgemeester J. Beenakker is lid van het Algemeen Bestuur VRHM
Omvang van financieel belang	Bijdrage is gebaseerd op de zogenaamde “Cebeonnorm”. Deze norm is opgebouwd vanuit een aantal onderdelen waaronder inwoneraantal, aantal huishoudens etc.
Deelnemende partijen	Er zijn 18 deelnemende gemeenten.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Veiligheid
Actuele opgaven van de verbonden partij	In de Wet veiligheidsregio's is bepaald dat het bestuur van een veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een Regionaal Beleidsplan, een Regionaal Risicoprofiel en een Regionaal Crisisplan vaststelt. Het Regionaal Beleidsplan bevat een aantal wettelijk verplichte onderdelen, zoals een oefenbeleidsplan. Daarnaast kan de veiligheidsregio zelf een aantal prioriteiten bepalen. Voor VRHM zijn drie prioriteiten benoemd: versterking van de gemeentelijke kolom, samenwerking met vitale partners en informatievoorziening. Het Regionaal Beleidsplan is mede gebaseerd op een door het bestuur van de veiligheidsregio vastgesteld Regionaal Risicoprofiel.
Financieel risico	De risico's zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het weerstandsvermogen van de Veiligheidsregio is toereikend, waardoor er geen sprake van een resterend risico voor de gemeente is.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€7.051
begrotingsjaar	31/12/2026	€6.455
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€83.863
begrotingsjaar	31/12/2026	€86.847
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*8%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*7%*
Financieel resultaat 2024		€ 3.153
Omvang weerstandsvermogen		€1.125
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€4.312

.

5. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Klaaswaal
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het SVHW verzorgt voor de deelnemers de volgende werkzaamheden: · de heffing en invordering van lokale belastingen; · de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; · de administratie van vastgoedgegevens; · het verstrekken van de vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden. Tevens verzorgt het SVHW de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de uitvoering van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB).
Vertegenwoordiging in de partij	Elke deelnemende gemeente heeft 1 stem en het waterschap heeft 2 stemmen. De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op het aantal objecten (vastgoedinformatie & WOZ-administratie), aantal aanslagen (heffing belastingen) en aantal biljetten (invordering).
Deelnemende partijen	De deelnemers zijn: 13 gemeenten en 1 waterschap.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Bestuur en Ondersteuning Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Actuele opgaven van de verbonden partij	SVHW heeft de ambitie om zijn deelnemers te blijven interesseren en te binden door: de basis verder te versterken en de dienstverlening verder te optimaliseren; de deelnemers verder te ontzorgen door het breder aanbieden van het huidige takenpakket en meerwaarde te bieden door het ter beschikking stellen van de aanwezige informatie voor beleidsbepaling en sturing op de uitvoering. Aantal bezwaarschriften zijn dit jaar weer toegenomen, onder meer door agressieve reclame van no-cure no-pay bureaus.
Financieel risico	De risico's zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het weerstandsvermogen van het SVHW is niet volledig toereikend, waardoor een resterend risico van € 6.000 voor de gemeente Krimpenerwaard is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€1.020
begrotingsjaar	31/12/2026	€1.020
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€11.497
begrotingsjaar	31/12/2026	€11.385
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*8%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*8%*
Financieel resultaat 2024		€2.526
Omvang weerstandsvermogen		€700
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€838

.

6. Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Krimpen aan den IJssel
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het IBKW verleent civiel technische adviezen en ingenieursdiensten waar het gaat om de aanleg, onderhoud en beheer van de openbare ruimte, met name wegen en riolering.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd door wethouder L.G.I. Barth. (voorzitter).
Omvang van financieel belang	De bijdrage wordt berekend op basis van een uurtarief en het aantal af te nemen uren. Voor 2025 is het uurtarief € 102,10.
Deelnemende partijen	De deelnemers zijn de gemeente Krimpen aan den IJssel en de gemeente Krimpenerwaard.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Verkeer, vervoer en waterstaat Volksgezondheid en Milieu
Actuele opgaven van de verbonden partij	Het IBKW is vanaf 2022 gehuisvest in het voormalige Rabobank kantoor. Dit pand wordt gehuurd van de gemeente Krimpen aan den IJssel voor een periode van 12 maanden met een optie tot een verlenging. Door het IBKW is inmiddels opdracht verstrekt te kijken naar een nieuwe permanente huisvesting die voldoet aan het opgestelde Programma van Eisen. In 2024 zal hierover een besluit moeten worden genomen.
Financieel risico	De risico's zijn geïnventariseerd, maar niet gekwantificeerd. Het SVHW heeft geen eigen weerstandsvermogen, waardoor risico's volledig voor rekening van de gemeenten komen.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2026 31/12/2026	€1.073 €1.066
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2026 31/12/2026	€284 €284
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*79%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*79%*
Financieel resultaat 2024		€0
Omvang weerstandsvermogen		€0
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€1.713

.

7. Groenalliantie	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Schiedam
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De Groenalliantie is in de Krimpenerwaard eigenaar van de recreatiegebieden Krimpenerhout, Loetbos, speelpolders en nog wat andere kleine gebieden (totaal 455HA). Zij ontwikkelt en beheert deze gebieden. Ook verzorgt zij het beheer en onderhoud van de routenetwerken. Totaal is de Groenalliantie eigenaar van 775 HA natuur en recreatiegrond.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd door wethouder W. Pannekoek en in het algemeen bestuur door wethouder L.G.I. Barth en W. Pannekoek
Omvang van financieel belang	De deelnemersbijdrage voor 2024 is Euro 452.000 dit is 13% van de begroting. Voor de komende jaren wordt naast de gebruikelijke indexering geen aanpassing verwacht.
Deelnemende partijen	Deelnemers aan de Groenalliantie zijn de gemeenten Bodegraven- Reeuwijk, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard en Waddinxveen.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Sport, cultuur en recreatie
Actuele opgaven van de verbonden partij	In 2021 is door participatie met gebruikers, gebiedspartners, stakeholders en bestuurders het ontwikkelplan 2030 vastgesteld en een investeringsagenda tot en met 2025. Als vervolg hierop is in 2022 het uitvoeringsprogramma " Groen voor iedereen" opgesteld. Dit is een uitvoeringsprogramma tot 2025. Na 2025 wordt de bijdrage vanuit de provincie opnieuw bezien. Afhankelijk hiervan wordt de planvorming en uitvoering aangepast.
Financieel risico	De risico's zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het weerstandsvermogen van de Groenalliantie is toereikend, waardoor er geen sprake van een resterend risico voor de gemeente is.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€10.372
begrotingsjaar	31/12/2026	€8.324
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€2.527
begrotingsjaar	31/12/2026	€2.330
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*80%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*78%*
Financieel resultaat 2024		€501
Omvang weerstandsvermogen		€1.500
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€452

.

8. Streekarchief Midden Holland	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het Streekarchief Midden-Holland is belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken in het kader van de archiefwet. Dit houdt in het instandhouden van de archiefbewaarplaats de dienstverlening in de studiezaal en het bevorderen van de plaatselijke en regionale geschiedbeoefening. Het beheren en ter beschikkingstellen van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden en het aanstellen van de streekarchivaris. Daarnaast belast met het toezicht op het beheer van de nog niet naar de archiefbewaarplaatsen overgebrachte archiefbescheiden die nog bij de deelnemende gemeenten berusten.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek. De plaatsvervanger is wethouder W. Pannekoek. Het aantal stemmen staat in relatie tot het inwoneraantal.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is opgebouwd uit een bedrag per inwoner en een bedrag per strekkende meter in gebruik zijnde archief .
Deelnemende partijen	Deelnemers aan het Streekarchief zijn de gemeenten Gouda, Krimpen a/d IJssel, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	Het jaar 2026 zal naast de reguliere werkzaamheden van het beheren van de archiefbewaarplaats en het beschikbaar stellen van archieven, wederom in het teken staan van de verdere ontwikkelingen van een digitale archiefbewaarplaats “een e-depot”. In de nieuwe archiefwet, die op 1 januari 2026 inwerking treed, is geregeld dat de te bewaren overheidsinformatie na een periode van 10 jaar openbaar dient te zijn. Gevolg hiervan is dat informatie eerder moet worden overgebracht naar een archiefbewaarplaats om van daaruit openbaar toegankelijk te zijn. Voor de gemeente betekent dit dat uiterlijk 2036 er een voorziening moet zijn waarin deze digitale informatie duurzaam wordt opgeslagen en beheerd. De aanschaf van de e-depotvoorziening is afgerond en is er gestart met pilotprojecten voor het opnemen van diverse digitale informatie objecten (de videotulen en de bouw/omgevingsvergunningen) Deze pilotprojecten bevinden zich in een afrondende fase. De kennis en ervaringen die hierbij zijn opgedaan vormen de basis voor de vervolgstappen. Uiteindelijk zullen de opgenomen archieven digitaal ter inzage zijn via de website van het Streekarchief. Het beheer van het gezamenlijke e-depot zal vooralsnog bij het Streekarchief worden uitgevoerd. Hiervoor zijn, in samenspraak met de deelnemers, aanlevervoorwaarden digitaal archief opgesteld. Deze aanlevervoorwaarden zorgen voor een efficiënte werkwijze volgens de wettelijke normen. Omdat kennis en ervaring noodzakelijk is voor een succesvolle overdracht van digitale overheidsinformatie is het daarom zinvol om door te gaan met het op doen van ervaringen
Financieel risico	De risico's worden geschat op € 214.000. Het Streekarchief hanteert een zekerheidspercentage van 90%, waardoor de benodigde weerstandscapaciteit € 192.600 bedraagt. De weerstandscapaciteit is op 1 januari 2026 naar verwachting € 131.083. Het weerstandsvermogen is hiermee ontoereikend. Hierdoor wordt een risico naar rato van de bijdrage van de gemeente Krimpenerwaard van € 16.000 in de gemeentelijke begroting opgenomen.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€493
begrotingsjaar	31/12/2026	€503
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€328
begrotingsjaar	31/12/2026	€345
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*60%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*59%*
Financieel resultaat 2024		€14
Omvang weerstandsvermogen		€131
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€467

.

9. Werkvoorzieningschap Promen	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De doelstelling van Promen is het bieden van zinvol werk met maximale ontwikkelmogelijkheden aan mensen met een indicatie Wet Sociale Werkvoorziening. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk van de ca. 1.200 medewerkers extern bij reguliere werkgevers gaan werken in functies die aansluiten bij hun capaciteiten, ervaring en ambities. Daarnaast biedt Promen dienstverlening in het kader van de Participatiewet.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder W. Pannekoek.
Omvang van financieel belang	Het gehele WSW budget wordt overgedragen aan Promen en eventuele tekorten worden verdeeld naar rato van het aandeel van de gemeente (voor de Krimpenerwaard geldt een aandeel van 12,4%). Daarnaast wordt via inbesteding dienstverlening in het kader van de Participatiewet ingekocht.
Deelnemende partijen	Deelnemers van Promen zijn de gemeenten Alphen aan de Rijn, Capelle aan den IJssel, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en Krimpenerwaard.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Sociaal Domein
Actuele opgaven van de verbonden partij	Promen heeft in 2018 een financiële en juridische scheiding aangebracht in de dienstverlening Sociale Werkvoorziening (SW) en dienstverlening Participatiewet (PW). De deelnemende gemeenten continueren de gezamenlijke SW-dienstverlening onder de gemeenschappelijke regeling. Voor de PW-dienstverlening is Prowork opgericht. Met Prowork kunnen gemeenten via een één-op-één relatie vraaggerichte re-integratieactiviteiten (inclusief nieuw beschut werk) inkopen. Deze bedrijfsvoering wordt uitgevoerd tot en met 2025. In 2025 wordt het hoofdlijnenbesluit met Promen tegen het licht gehouden. Daarbij worden ook de kaders voor ontwikkelbedrijven vanuit het Rijk meegenomen.
Financieel risico	De risico's zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het weerstandsvermogen van Promen is toereikend, waardoor er geen sprake van een resterend risico voor de gemeente is.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€3.041
begrotingsjaar	31/12/2026	€2.901
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€6.259
begrotingsjaar	31/12/2026	€6.199
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*33%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*32%*
Financieel resultaat 2024		€ 180
Omvang weerstandsvermogen		€1.892
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€3.026

10. Jeugd en Wmo Midden-Holland	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De regeling heeft als doel een doelmatig regionaal zorg- en ondersteuningsaanbod voor de inwoners van Midden-Holland te organiseren en de kwaliteit, continuiteit, doelmatigheid en rechtmatigheid van het zorg-en ondersteuningsaanbod te waarborgen. Verder ondersteund zij de gezamenlijke gemeenten bij het opstellen van kaderstellend beleid op dit gebied, door het organiseren van het overleg tussen de deelnemers en door uitvoering te geven aan het door gemeenten vastgestelde beleid.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Dagelijks bestuur vertegenwoordigd door wethouder I. Bultman. In het Algemeen Bestuur vertegenwoordigen wethouder I. Bultman en P. van der Hek de gemeente Krimpenerwaard.
Omvang van financieel belang	In 2026 bedraagt het financieel belang € 2.977K
Deelnemende partijen	De deelnemers van de GR JW zijn de gemeenten Gouda, Zuidplas, Waddinxveen, Bodegraven-Reeuwijk en Krimpenerwaard.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Sociaal Domein
Actuele opgaven van de verbonden partij	Per 1 januari 2025 is de GR Jeugd en Wmo Midden-Holland in werking getreden. is Zij bouwt voort op de samenwerking in regioverband vanaf 2013. In 2026 verschuift de focus van de opbouw van een zelfstandige organisatie, implementatie van de inkoop 2024 en gemaakte contractafspraken met zorgaanbieders met oog voor het borgen van een dekkend zorglandschap naar • Het onderhouden van de contracten en bewaken van de kwaliteitsafspraken met zorgaanbieders, zodat de inwoners van de regio Midden-Holland de zorg kunnen krijgen die zij nodig hebben; • De doorontwikkeling naar een kwalitatief hoogwaardige en duurzame organisatie; • Verder ontwikkelen van regionaal beleid, zodat de regio Midden-Holland door samenwerking de zorgketen voor inwoners kan versterken; • Een brede implementatie van data-gedreven werken, waarmee de opdrachtgevende gemeenten meer grip en sturing krijgen op de kwaliteit en effectiviteit van ingekochte zorg. In 2025 vindt de evaluatie plaats van de huidige regiovisie (Scherper aan de Wind), waarna in 2026 een nieuwe visie wordt geformuleerd en aan de raad wordt aangeboden.
Financieel risico	De risico's zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het weerstandsvermogen van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en WMO is niet toereikend, waardoor een resterend risico van € 464.000 voor de gemeente Krimpenerwaard is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€6.447
begrotingsjaar	31/12/2026	€7.000
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2026	€500
begrotingsjaar	31/12/2026	€500
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2026		*0%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2026		*0%*
Financieel resultaat 2024		€ -
Omvang weerstandsvermogen		€0
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2026		€2.977

2. VENNOOTSCHAPPEN/STICHTINGEN

1. Cyclus NV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda (postadres) / Moordrecht (bezoekadres).
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Cyclus is belast met de inzameling en (aanbesteding van) verwerking van huishoudelijke grondstoffen en afval en het beheer van inzamelmiddelen voor 9 gemeenten in de regio Midden Holland en Rijnstreek. Vanaf 2019 zijn 3 niet-aandeelhoudende gemeenten aan het dienstverleningsgebied toegevoegd.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door de wethouders W. Pannekoek (GrondstoffenPlatform-Bestuurlijk) en P.J.S. Van der Hek (Algemene Vergadering Aandeelhouders).
Omvang van financieel belang	In de algemene vergadering van aandeelhouders telt het bezit van één aandeel voor één stem. De gemeente Krimpenerwaard heeft 69.752 aandelen (14,4%) in haar bezit met een nominale waarde van € 488.264, gebaseerd op € 7 per aandeel, nominaal.
Deelnemende partijen	Cyclus is een overheids- N.V. Een 9-tal gemeenten in de Regio's Midden-Holland en Rijnstreek is aandeelhouder. De onderneming wordt geleid door een directeur. Deze directeur staat onder toezicht van een uit vier leden bestaande Raad van Commissarissen.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Volksgezondheid en Milieu
Actuele opgaven van de verbonden partij	Cyclus heeft drie hoofdtaken: · Inzameling van huishoudelijke grondstoffen en afval; · Aanbesteding van de verwerking van ingezamelde grondstof- en afvalstromen; · Onderhoud en beheer van inzamelmiddelen. Gemeente Krimpenerwaard heeft voor bovenstaande taken een vijfjarige dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Cyclus (2018-2022), stilzwijgend verlengd, met een opzegtermijn van 2 jaar. In 2020 is de DVO collectief voor en door de deelnemende gemeenten aangepast. In 2024 is de DVO opnieuw collectief door de aandeelhoudende gemeenten beoordeeld. Uitkomst hiervan is het voornemen een nieuw af te sluiten DVO Deel A, B en C per 1 januari 2025. Op 15 juli 2024 is Arno van Haasterecht aangetreden als nieuwe directeur, opvolger van Linda Boot.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€11.263 €14.156
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€23.873 €24.695
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*32%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*36%*
Financieel resultaat 2024		*€2.893*

.

2. Oasen NV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Oasen is een drinkwaterbedrijf met als kernactiviteiten de winning, productie en levering van kwalitatief goed drinkwater aan particulieren en bedrijven. De voorzieningsgebieden liggen in het oostelijke deel van Zuid-Holland
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek.
Omvang van financieel belang	In de algemene vergadering van aandeelhouders telt het bezit van één aandeel voor één stem. De gemeente Krimpenerwaard heeft 56 aandelen van een totaal aan aandelen van 2500. De nominale waarde van deze 56 aandelen bedraag € 455 per aandeel wat neerkomt op een bedrag van € 25.480. De afgelopen jaren heeft er geen winstuitkering plaats gevonden.
Deelnemende partijen	21 Gemeenten in de regio's Midden-Holland, Rijnstreek en Drechtsteden zijn aandeelhouder.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	Oasen is op zoek naar uitbreiding van haar waterwin-locaties.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€128.149
	31/12/2024	€136.041
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€244.876
	31/12/2024	€262.804
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*34%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*34%*
Financieel resultaat 2024		*€7.892*

.

4. Stedin NV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De aanleg, het beheer en onderhoud van gas- en elektriciteitsnetten en het transport van gas en elektriciteit naar ca. 2,3 miljoen klanten.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek. In de algemene vergadering van aandeelhouders staat het stemrecht gelijk aan het aandelenpercentage.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard bezit 28.131 gewone en 4.510 cumulatief preferente aandelen met een nominale waarde van € 100 per aandeel.
Deelnemende partijen	61 gemeenten, 2 provincies en de Staat der Nederlanden zijn aandeelhouder.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	De komende jaren staat Stedin voor grote opgaven in het kader van de energietransitie. Dit vergt omvangrijke investeringen in het energienetwerk om de klimaatdoelstellingen te behalen en de ambities in de Regionale Energiestrategieën te verwezenlijken. Hiervoor heeft Stedin de komende jaren extra kapitaal nodig.

.

Financiële informatie (x € 1.000.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€3.221
	31/12/2024	€3.370
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€5.063
	31/12/2024	€5.704
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*39%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*37%*
Financieel resultaat 2024		*€ 158*

.

5. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De BNG Bank N.V. is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG Bank N.V. bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, evenals het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard bezit 50.700 aandelen. De nominale waarde per aandeel is € 2,50.
Deelnemende partijen	De Staat (50%), 11 provincies, 1 hoogheemraadschap en bijna alle gemeenten.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	geen bijzonderheden

.

Financiële informatie (x € 1.000.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€4.721
	31/12/2024	€4.777
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€110.819
	31/12/2024	€123.164
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*4,1%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*3,7%*
Financieel resultaat 2024		*€294*

.

6. Veerdienst Schoonhoven BV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Schoonhoven
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De veerdienst is voor de instandhouding, beheer en exploitatie van de veerdienst over de Lek tussen Schoonhoven en Gelkenes en de veerdienst tussen Gouderak en Moordrecht. Per 1 januari 2018 exploiteert de veerdienst ook het veer Lekkerkerk-Nieuw Lekkerland.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in de aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek en M.G. Boere.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard bezit alle aandelen van deze BV en heeft daarmee 100% stemrecht.
Deelnemende partijen	De gemeente Krimpenerwaard
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Verkeer, vervoer en waterstaat
Actuele opgaven van de verbonden partij	Het weerstandsvermogen is toereikend om financiële risico's af te dekken. De veerdienst oriënteert zich op de mogelijkheden van verduurzaming van de vloot. De veerdienst Schoonhoven functioneert goed. In de lijn van de verenvisie/BMC-rapport wordt gezocht naar de mogelijkheden voor integratie en samenwerking met de verschillende veerdiensten.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€2.729
	31/12/2024	€2.779
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€2.270
	31/12/2024	€2.095
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*55%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*57%*
Financieel resultaat 2024		*121,00*

.

7. Waterbos Bergambacht BV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Bergambacht
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het voor eigen rekening en onder eigen naam exploiteren van het zwembad in Bergambacht.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard neemt deel aan de aandeelhoudersvergadering en wordt vertegenwoordigd door wethouder H.C. Bultman.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard heeft 1 aandeel in de BV ter grootte van € 9.076. Jaarlijks wordt een bijdrage in de exploitatie betaald.
Deelnemende partijen	De gemeente Krimpenerwaard is voor 50% aandeelhouder en Optisport Exploitaties BV eveneens voor 50%.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	Sport, cultuur en recreatie
Actuele opgaven van de verbonden partij	Door onzekerheden uit financiële noodsteunregelingen van het Rijk voor de coronacrisis (afwikkelingen specifieke uitkeringen ijsbanen en zwembaden) en de energiecrisis (specifieke uitkeringen meerkosten energie openbare zwembaden) loopt de partij achter met de afronding van haar jaarrekeningen. Een duurzaamheidsplan wordt momenteel opgesteld (door de gemeente) en uitkomsten/gevolgen hiervan verwacht begin 2024.

.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€16 n.n.b.
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€521 n.n.b.
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*3%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*n.n.b.*
Financieel resultaat 2024		*n.n.b.*

Bijlage 2 - Lijst met gebruikte afkortingen

A	
Appa	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
Amv	Alleenstaand minderjarig vluchteling
A&O	Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
Awb	Algemene wet bestuursrecht
B	
B&W	Burgemeester en Wethouders
BADO	Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BIO	Baseline informatiebeveiliging overheid
BIZ	Bedrijfsinvesteringszone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BVO	Bruto vloeroppervlakte
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
C	
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
Cbb	Cyberbeveiligingsbesluit
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Cbw	Cyberbeveiligingswet
CISO	Chief information security officer
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CP	Collegeprogramma
CPI	Consumenten Prijs Index
CVV	Collectief vraagafhankelijk vervoer
D	
DPRA	Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DWA	Droogweerafvoer
E	
ER-doel	Doel met daarin kwalificaties zoals betER, VeiligER, LagER etc.
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
F	

A	
FG	Functionaris gegevensbescherming
Fido	Wet financiering decentrale overheden
FKGR	Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen
Fte	Fulltime-equivalent
G	
GALA	Gezond actief leven akkoord
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie
GI	gecertificeerde instelling
GOO	Gemeentelijke Opvang Oekraïners
GO-poli	Groei- en Ontwikkelingspoli
GR	Gemeenschappelijke regeling
H	
HHSK	Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
HWA	Hemelwaterafvoer
I	
I&A	Informatisering & Automatisering
IBKW	Ingenieursbureau Krimpenerwaard
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
ISK	Internationale schakelklas
IZA	Integraal Zorgakkoord
J	
JOGG	Jongeren op gezond gewicht
JW	Jeugdwet
K	
KCC	Klanten Contact Centrum
KIJK	Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard
KNVB	Koninklijke Nederlandse Voetbalbond
L	
LNV	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LSV	Leefomgeving en stedelijke vernieuwing
M	
Mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MDT	Maatschappelijke diensttijd
MIP	Meerjaren investeringsplan
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplan
N	
NIS2	Network and Information Systems Directive
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NV	Naamloze Vennootschap
O	
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
ODMH	Omgevingsdienst Midden-Holland
OKO	Opgroeien in een Kansrijke Omgeving
OPM	Omgevingsprogramma Mobiliteit
OV	Openbaar vervoer
OVL	Openbare verlichting
OZB	Onroerende Zaakbelasting

A	
P	
P&C	Planning en control
P&O	Personeel en organisatie
PO	Privacy Officer
PR&K	Programma riolering en klimaatadaptatie
PW	Participatiewet
R	
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (Hecht)
RIB	Raadsinformatiebrief
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
R&T	Recreatie en Toerisme
Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
S	
SCR	Sport, cultuur en recreatie
SD	Sociaal Domein
SPT	Sociaal preventieteam
SPUK	Specifieke uitkering
Sv	Stedelijke vernieuwing
SVHW	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling
SW	Sociale Werkvoorziening
T	
TWU	Tussentijdse Winst Uitname
U	
Ufdo	Uitvoeringsregeling decentrale overheden
V	
VAT	Voorbereiding, Advies en Toezicht
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VHROSV	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VON-prijs	Vrij op naam prijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRHM	Veiligheidsregio Hollands Midden
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
W	
WGA	Werkjervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten
Wgr	Wet gemeenschappelijke regeling
Wkb	Wet kwaliteitsborging voor bouwen
WKPB	Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Woo	Wet open overheid
WOZO	Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
Z	
ZH-PLG	Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied
ZVH	Zorg- en Veiligheidshuis

Bijlage 3 - Overzicht taakvelden

Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
0.1 - Bestuur	-5.228	-5.595	-5.424	-5.412	-5.400	-5.337
0.2 - Burgerzaken	-1.841	-1.930	-2.112	-2.139	-2.080	-2.080
0.3 - Overige gronden en gebouwen	-410	-638	-688	-694	-694	-694
0.4 - Overhead	-23.185	-25.630	-27.032	-27.871	-27.945	-27.827
0.5 - Treasury	-1.062	-1.250	-3.057	-4.059	-4.971	-5.620
0.61 - OZB woningen	-353	-316	-412	-412	-412	-412
0.62 - OZB niet woningen	-207	-179	-242	-242	-242	-242
0.8 - Algemene Baten en Lasten	24	-594	-935	-1.096	-783	-869
0.9 - Vennootschapsbelasting	762	-5	-26	-12	0	0
0.64 - Belasting overig	-6	0	6	6	6	6
Totaal Lasten	-31.506	-36.137	-39.922	-41.932	-42.521	-43.074
0.1 - Bestuur	13	7	7	7	7	7
0.2 - Burgerzaken	1.265	1.247	1.330	1.350	1.290	1.290
0.3 - Overige gronden en gebouwen	19	16	16	16	16	16
0.4 - Overhead	154	407	188	188	188	188
0.5 - Treasury	1.956	1.714	3.594	4.113	4.872	5.016
0.61 - OZB woningen	8.488	9.186	9.347	9.562	9.692	9.867
0.62 - OZB niet woningen	5.061	4.961	5.659	5.770	5.838	5.911
0.7 - Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	112.911	119.877	122.275	123.141	120.994	123.043
0.8 - Algemene Baten en Lasten	588	357	422	422	422	422
Totaal Baten	130.455	137.770	142.836	144.568	143.318	145.759
Saldo van baten en lasten	**98.949**	**101.633**	**102.914**	**102.635**	**100.797**	**102.685**
Stortingen						
0.10 - Mutaties reserves prg01 - Bestuur en Ondersteuning	-20.421	-12.007	-1.439	-710	-710	-710
Totaal Stortingen	-20.421	-12.007	-1.439	-710	-710	-710
Onttrekkingen						
0.10 - Mutaties reserves prg01 - Bestuur en Ondersteuning	15.010	17.557	2.370	1.399	1.570	1.530
Totaal Onttrekkingen	15.010	17.557	2.370	1.399	1.570	1.530
Mutaties reserves	**-5.411**	**5.550**	**932**	**689**	**860**	**820**
Eindtotaal	**93.538**	**107.183**	**103.846**	**103.324**	**101.656**	**103.505**

Veiligheid

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	-4.045	-4.401	-4.529	-4.529	-4.529	-4.529
1.2 - Openbare orde en veiligheid	-1.620	-2.262	-1.726	-1.736	-1.736	-1.736
Totaal Lasten	-5.665	-6.663	-6.255	-6.265	-6.265	-6.265
Baten						
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	93	94	94	94	94	94
1.2 - Openbare orde en veiligheid	36	564	57	57	57	57
Totaal Baten	129	658	151	151	151	151
Saldo van baten en lasten	**-5.536**	**-6.005**	**-6.104**	**-6.114**	**-6.114**	**-6.114**
Stortingen						
Totaal Stortingen						
Onttrekkingen						
0.10 - Mutaties reserves prg02 - Veiligheid	5	145	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	5	145	0	0	0	0
Mutaties reserves	**5**	**145**	**0**	**0**	**0**	**0**
Eindtotaal	**-5.531**	**-5.860**	**-6.104**	**-6.114**	**-6.114**	**-6.114**

Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
2.1 - Verkeer en vervoer	-11.539	-13.638	-13.549	-12.758	-12.775	-12.667
2.3 - Recreatieve havens	-49	-36	-15	-15	-15	-15
2.4 - Economische havens en waterwegen	-299	-91	-88	-88	-88	-88
2.5 - Openbaar vervoer	-401	-464	-496	-495	-494	-493
Totaal Lasten	-12.288	-14.229	-14.147	-13.356	-13.372	-13.263
Baten						
2.1 - Verkeer en vervoer	1.578	1.028	689	689	689	689
2.2 - Parkeren	0	5	5	5	5	5
2.3 - Recreatieve havens	2	2	2	2	2	2
2.4 - Economische havens en waterwegen	255	107	117	117	117	117
2.5 - Openbaar vervoer	307	261	261	261	261	261
Totaal Baten	2.142	1.403	1.073	1.073	1.073	1.073
Saldo van baten en lasten	**-10.146**	**-12.826**	**-13.074**	**-12.283**	**-12.299**	**-12.190**
Stortingen						
0.10 - Mutaties reserves prg03 - Verkeer	-1.000	21	0	0	0	0
Totaal Stortingen	-1.000	21	0	0	0	0
Onttrekkingen						
0.10 - Mutaties reserves prg03 - Verkeer	378	1.995	675	135	135	135
Totaal Onttrekkingen	378	1.995	675	135	135	135
Mutaties reserves	**-622**	**2.016**	**675**	**135**	**135**	**135**
Eindtotaal	**-10.768**	**-10.810**	**-12.399**	**-12.148**	**-12.164**	**-12.055**

Economie

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
3.1 - Economie	-423	-718	-386	-387	-387	-387
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-31	-33	-86	-87	-87	-87
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-62	-22	-9	-9	42	42
3.4 - Economische promotie	-662	-1.299	-1.249	-660	-635	-568
Totaal Lasten	-1.178	-2.072	-1.730	-1.144	-1.068	-1.001
Baten						
3.1 - Economie	2	494	0	0	0	0
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	169	46	55	55	55	55
3.4 - Economische promotie	299	328	433	481	481	481
Totaal Baten	470	868	488	536	536	536
Saldo van baten en lasten	**-708**	**-1.204**	**-1.242**	**-607**	**-531**	**-464**
Stortingen						
0.10 - Mutaties reserves prg04 - Economie		0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
0.10 - Mutaties reserves prg04 - Economie	209	1.764	519	189	93	13
Totaal Onttrekkingen	209	1.764	519	189	93	13
Mutaties reserves	**209**	**1.764**	**519**	**189**	**93**	**13**
Eindtotaal	**-499**	**560**	**-722**	**-418**	**-438**	**-451**

Onderwijs, sport, cultuur en recreatie

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
4.1 - Openbaar basis onderwijs	-585	-451	-428	-428	-428	-428
4.2 - Onderwijshuisvesting	-1.886	-4.028	-2.064	-2.022	-2.967	-3.218
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-4.257	-4.674	-4.655	-4.660	-4.570	-4.570
5.1 - Sportbeleid & activering	-640	-604	-642	-633	-633	-633
5.2 - Sportaccommodaties	-3.646	-5.418	-5.278	-5.340	-5.293	-5.248
5.3 - Cultuurpresentatie, -productie, participatie	-543	-472	-479	-440	-440	-440
5.4 - Musea	-424	-541	-495	-482	-469	-468
5.5 - Cultureel erfgoed	-373	-357	-375	-376	-376	-376
5.6 - Media	-2.239	-1.901	-1.821	-2.042	-2.040	-2.037
5.7 - Openbaar groen & (openlucht)recreatie	-4.654	-4.598	-4.871	-4.980	-4.873	-4.822
Totaal Lasten	-19.247	-23.045	-21.108	-21.403	-22.089	-22.241
4.1 - Openbaar basis onderwijs	0	50	50	50	50	50
4.2 - Onderwijshuisvesting	12	56	117	117	254	254
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.319	1.532	1.381	1.381	1.291	1.291
5.1 - Sportbeleid & activering	370	391	328	316	316	316
5.2 - Sportaccommodaties	2.017	1.723	1.264	1.264	1.264	1.264
5.3 - Cultuurpresentatie, -productie, participatie	39	28	28	28	28	28
5.4 - Musea	0	20	0	0	0	0
5.5 - Cultureel erfgoed	24	29	29	29	29	29
5.6 - Media	728	325	269	269	269	269
5.7 - Openbaar groen & (openlucht)recreatie	265	467	209	209	209	209
Totaal Baten	4.774	4.620	3.674	3.662	3.709	3.709
Saldo van baten en lasten	**-14.473**	**-18.425**	**-17.434**	**-17.741**	**-18.380**	**-18.532**
Stortingen						
0.10 - Mutaties reserves prg05 - Onderwijs, SCR	-1.412	-2.077	-921	-451	-451	-451
Totaal Stortingen	-1.412	-2.077	-921	-451	-451	-451
Onttrekkingen						
0.10 - Mutaties reserves prg05 - Onderwijs, SCR	1.381	2.701	1.021	1.268	1.234	1.141
Totaal Onttrekkingen	1.381	2.701	1.021	1.268	1.234	1.141
Mutaties reserves	**-31**	**624**	**100**	**818**	**783**	**691**
Eindtotaal	**-14.504**	**-17.801**	**-17.334**	**-16.923**	**-17.596**	**-17.842**

Sociaal domein

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
6.1 - Samenkracht & burgerparticipatie	-11.254	-14.809	-15.390	-14.986	-14.139	-14.138
6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.281	0	0	0	0	0
6.23 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal		-2.581	-4.163	-3.860	-3.510	-3.510
6.3 - Inkomensregelingen	-19.426	-20.379	-19.297	-19.333	-19.333	-19.333
6.4 - WSW en beschut werk	-3.458	-3.840	-3.908	-3.801	-3.655	-3.493
6.5 - Arbeidsparticipatie	-950	-1.118	-1.533	-1.548	-1.548	-1.548
6.60 - Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-2.706	-3.549	-2.335	-2.209	-2.209	-2.209
6.711 - Huishoudelijke hulp WMO		-4.933	-5.154	-5.199	-5.039	-5.026
6.712 - Begeleiding WMO		-3.674	-3.751	-3.588	-3.588	-3.588

Bedragen x € 1.000

6.713 - Dagbesteding WMO		-1.120	-1.268	-1.256	-1.256	-1.256
6.714 - Overige maatwerkarrangementen WMO		-501	-510	-510	-510	-510
6.71A - Huishoudelijke hulp (WMO)	-4.919	0	0	0	0	0
6.71B - Begeleiding (WMO)	-4.682	0	0	0	0	0
6.71C - Dagbesteding (WMO)	-1.567	0	0	0	0	0
6.71D - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-686	0	0	0	0	0
6.72A - Jeugdhulp begeleiding	-4.596	0	0	0	0	0
6.72B - Jeugdhulp behandeling	-3.325	0	0	0	0	0
6.72C - Jeugdhulp dagbesteding	-1.626	0	0	0	0	0
6.72D - Jeugdhulp zonder verblijf overig	-1.283	0	0	0	0	0
6.73A - Pleegzorg	-691	0	0	0	0	0
6.73B - Gezinsgericht	-1.505	0	0	0	0	0
6.73C - Jeugdhulp met verblijf overig	-1.269	0	0	0	0	0
6.74A - Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-3.110	0	0	0	0	0
6.74B - Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf	-1.220	0	0	0	0	0
6.74C - Gesloten plaatsing	-535	0	0	0	0	0
6.751 - Jeugdhulp ambulant lokaal		-10.648	-11.405	-11.250	-11.250	-11.250
6.752 - Jeugdhulp ambulant regionaal		-3.293	-3.587	-2.529	-2.529	-2.529
6.753 - Jeugdhulp ambulant landelijk		0	-93	-95	-95	-95
6.761 - Jeugdhulp met verblijf lokaal		0	-548	-556	-556	-556
6.762 - Jeugdhulp met verblijf regionaal		-5.571	-5.455	-5.437	-5.437	-5.437
6.791 - PGB WMO		-1.066	-1.095	-1.095	-1.095	-1.095
6.811 - Beschermd wonen WMO		-249	-347	-259	-259	-259
6.81A - Beschermd wonen (WMO)	-832	0	0	0	0	0
6.81B - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-991	0	0	0	0	0
6.821 - Jeugdbescherming		-1.502	-1.503	-1.954	-1.954	-1.954
6.822 - Jeugdreclassering		0	-160	-162	-162	-162
6.82A - Jeugdbescherming	-3.837	0	0	0	0	0
6.82B - Jeugdreclassering	-95	0	0	0	0	0
6.91 - Coordinatie en beleid WMO		-2.222	-1.029	-1.026	-1.026	-1.026
6.92 - Coordinatie en beleid Jeugd		-4.012	-486	-362	489	502
Totaal Lasten	-75.844	-85.067	-83.017	-81.015	-78.662	-78.473
Baten						
6.1 - Samenkracht & burgerparticipatie	6.010	6.388	0	0	0	0
6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	529	0	5.699	5.239	4.044	4.044
6.3 - Inkomensregelingen	13.290	13.505	0	0	0	0
6.5 - Arbeidsparticipatie	2	0	12.417	12.417	12.417	12.417
6.60 - Hulpmiddelen en diensten (WMO)	102	114	0	0	0	0
6.714 - Overige maatwerkarrangementen WMO		380	114	114	114	114
6.71A - Huishoudelijke hulp (WMO)		0	380	880	980	980
6.71C - Dagbesteding (WMO)	22	0	0	0	0	0
6.71D - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	369	0	0	0	0	0
6.72A - Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	0
6.811 - Beschermd wonen WMO		684	0	-260	-260	-260
6.81A - Beschermd wonen (WMO)	684	0	684	599	599	599
Totaal Baten	21.008	21.071	19.294	18.989	17.894	17.894
Saldo van baten en lasten	**-54.836**	**-63.995**	**-63.723**	**-62.026**	**-60.768**	**-60.579**
Stortingen						
0.10 - Mutaties reserves prg06 - Sociaal Domein	-1.374	-897	0	0	0	0
Totaal Stortingen	-1.374	-897	0	0	0	0
Onttrekkingen						

Bedragen x € 1.000

0.10 - Mutaties reserves prg06 - Sociaal Domein	807	621	845	320	35	35
Totaal Onttrekkingen	807	621	845	320	35	35
Mutaties reserves	**-567**	**-276**	**845**	**320**	**35**	**35**
Eindtotaal	**-55.403**	**-64.272**	**-62.878**	**-61.706**	**-60.733**	**-60.544**

Volksgezondheid en milieu

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
7.1 - Volksgezondheid	-3.229	-3.480	-3.317	-3.236	-3.195	-3.164
7.2 - Riolering	-5.187	-5.243	-5.371	-5.323	-5.349	-5.364
7.3 - Afval	-7.455	-7.334	-7.717	-7.715	-7.722	-7.727
7.4 - Milieubeheer	-4.363	-5.806	-4.389	-4.371	-3.626	-3.605
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	-1.580	-1.407	-1.202	-1.192	-1.200	-1.205
Totaal Lasten	-21.814	-23.271	-21.996	-21.838	-21.092	-21.064
Baten						
7.1 - Volksgezondheid	286	393	302	292	292	292
7.2 - Riolering	6.745	6.724	7.109	7.109	7.109	7.109
7.3 - Afval	8.530	8.373	8.601	8.601	8.601	8.601
7.4 - Milieubeheer	1.008	1.870	1.358	1.358	959	959
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	1.329	1.105	1.128	1.128	1.128	1.128
Totaal Baten	17.898	18.465	18.498	18.488	18.089	18.089
Saldo van baten en lasten	**-3.916**	**-4.805**	**-3.498**	**-3.349**	**-3.002**	**-2.975**
Stortingen						
0.10 - Mutaties reserves prg07 - Volksgezondheid en milieu	-310	-322	-271	-271	-271	-271
Totaal Stortingen	-310	-322	-271	-271	-271	-271
Onttrekkingen						
0.10 - Mutaties reserves prg07 - Volksgezondheid en milieu	395	703	724	607	210	179
Totaal Onttrekkingen	395	703	724	607	210	179
Mutaties reserves	**85**	**381**	**454**	**337**	**-60**	**-92**
Eindtotaal	**-3.831**	**-4.425**	**-3.045**	**-3.013**	**-3.063**	**-3.067**

Volksgezondheid, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Bedragen x € 1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjaren		
Exploitatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lasten						
8.1 - Ruimte en leefomgeving	-2.340	-4.061	-2.437	-2.691	-2.298	-2.297
8.2 - Grondexploitatie	-935	-843	-301	-24	-24	-24
8.3 - Wonen en bouwen	-3.260	-4.138	-4.138	-4.150	-4.159	-4.159
Totaal Lasten	-6.535	-9.042	-6.877	-6.865	-6.480	-6.479
Baten						
8.1 - Ruimte en leefomgeving	706	2.330	386	611	386	386
8.2 - Grondexploitatie	1.010	815	340	37	6	6
8.3 - Wonen en bouwen	2.006	1.327	2.693	2.693	2.693	2.693
Totaal Baten	3.722	4.472	3.419	3.341	3.085	3.085
Saldo van baten en lasten	**-2.813**	**-4.571**	**-3.458**	**-3.524**	**-3.395**	**-3.394**
Stortingen						
0.10 - Mutaties reserves prg08 - Volkshuisvesting, LSV	-1.737	-2.578	-105	-80	-50	-50
Totaal Stortingen	-1.737	-2.578	-105	-80	-50	-50
Onttrekkingen						
0.10 - Mutaties reserves prg08 - Volkshuisvesting, LSV	1.538	1.970	210	193	26	26
Totaal Onttrekkingen	1.538	1.970	210	193	26	26
Mutaties reserves	**-199**	**-608**	**105**	**113**	**-24**	**-24**
Eindtotaal	**-3.012**	**-5.179**	**-3.353**	**-3.411**	**-3.418**	**-3.418**